

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

**Збірка робіт переможців
Всеукраїнського конкурсу есе
імені Сергія Кемського
до Дня Гідності та Свободи**

Частина 1

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2020

У к л а д а ч і:

Н. М. Чепурко — завідувачка лабораторії культурної освіти та гуманітарних дисциплін;

Н. М. Легка — завідувачка відділу організації освітнього процесу, кандидатка філософських наук;

Л. В. Терехова — завідувачка лабораторії інноваційного змісту освіти, кандидатка філософських наук;

А. Л. Чумак — методистка лабораторії культурної освіти та гуманітарних дисциплін, кандидатка філософських наук;

О. М. Левицька — методистка лабораторії культурної освіти та гуманітарних дисциплін

*Рекомендовано науково-методичною радою
Національного центру «Мала академія наук України»
(протокол № 2 від 27 лютого 2020 р.)*

3-41 **Збірка** робіт переможців Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до Дня Гідності та Свободи : у 2-х ч. Ч. 1 / уклад. : Н. М. Чепурко, Н. М. Легка, Л. В. Терехова та ін. ; [відп. за вип. О. В. Лісовий]. — Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2020. — 152 с.

Збірка містить роботи переможців Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до Дня Гідності та Свободи за 2019 рік, який проводиться для вшанування пам'яті українського журналіста, політолога, Героя Небесної Сотні Сергія Кемського. Метою конкурсу є формування і розвиток умінь та навичок учнів у літературній діяльності, підтримка талановитої молоді і творчої праці педагогів.

Видання призначене для учнів закладів загальної середньої освіти, вихованців закладів позашкільної освіти, учасників Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до Дня Гідності та Свободи.

УДК 82–4

Аль Хататнех Мея

учениця 11 класу

Сумської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 23,
м. Суми, Сумської області

Світ, світанок, світання... Закриваєш очі — і в уяві постає залита світлом рівнина, де ти повільно йдеш, роздивляючись то синє полотно неба, то розкидані в траві діаманти роси. Твоє волосся розвіває вітерець, а ліниве сонце грається на щоках та носі. Ти безтурботний і спокійний. Часом біжиш, смієшся, торкаєш кінчиками пальців колоски пшениці, а часом зупиняєшся — і чуєш швидке калатання власного серця. Бах-бах-бах... Воно змушує розплющити очі та повернутись у реальність.

Життя сучасної людини кардинально відрізняється навіть від життя 1990-х років. Ми звикли до можливості перетнути океан чи зателефонувати в іншу точку планети, до інтернету та відеозв'язку, комп'ютерів та смартфонів. Починаємо звикати до новин про друк людських органів на 3D-принтері чи про штучний інтелект, який, на думку науковців, уже зовсім скоро може замінити такі важливі професії, як лікар, вчитель, перекладач тощо. Говорять, що це неминуче майбутнє. Однак, незважаючи на всі позитивні здобутки, мені здається, що треба призупинити науково-технічний процес, поки він не зупинив людину.

На жаль, загальна комп'ютеризація та роботизація призвела до того, що суспільство дедалі більше нагадує конвеєр напівфабрикатів зі стандартним набором думок та вчинків. Наприклад, «обирай професію програміста чи маркетолога, бо їм гарно платять», хоча, можливо, ти з дитинства мрієш шити м'які іграшки. «Треба купити дитині останню модель смартфона, бо тільки вона з класу ходить зі старим» — а сам їдеш за кордон на три місяці. «Не вступлю в університет — поїду збирати полуницю в Польщу». А що потім? Ніхто про це не думає, бо виявляється, що для цього треба напружувати мозок. От і виходить, що кілограм гречки стає мірилом чесності, а життя дорівнює ціні однієї кулі. Інколи, правда, здається, що ми просто не хочемо думати, бо тоді якнайбільше відчуваємо на собі тиск життя, а тому шукаємо порятунку у віртуальному світі, де все так просто. Та за переглядом яскравих світлин з подорожей чи дорогих речей чомусь не думається про важку працю, нехтування відпочинком чи здоров'ям, а тільки про те, що комусь пощастило із забезпеченими батьками.

Ми грузнемо в болоті заздрощів і не помічаємо цього, забуваємо те, що робить нас людиною. А це не великий палець, прямоходіння чи здатність мислити. Через погане освітлення, мабуть, не кожен одразу відрізнити, де жива людина, а де робот-гуманоїд Софія, відома своїм жартом про знищення світу. То ж що нас робить людиною? Якраз співчуття та кохання, здатність до креативності та творчості, прагнення допомагати й оберігати. І замість того, щоб пишатися цим, намагатися боротися з негативними рисами, ми навіть починаємо забувати, що таке нормальна розмова. Чат-боти замінили нам друзів, а ситками — життя: «Смійся і не думай».

А сміятися ні з чого. Останнім часом заголовки новин виглядають саме так: «Атаки на нафтові об'єкти Саудівської Аравії», «Потужний землетрус, загинули люди», «Терористи атакували військову базу», «Тисячі людей протестували проти насильства над жінками», «Саудівська Аравія почала військову операцію в Ємені після атаки дронів», «У Пакистані допустили, що конфлікт з Індією може перерости в ядерну війну», «На Донбасі знову втрати: бойовики гатять із забороненої зброї». Мені 16, і я не хочу, щоб у моєму повсякденному житті були присутні слова «терорист», «військова операція», «ядерна війна», «зброя» тощо. Так само не хочеться думати про те, що Південна Корея вже через якихось п'ять років планує замінити солдатів на роботів, які навряд чи будуть вагатися при натисканні на курок.

Навпаки, хочеться вірити, що колись з нашого лексикону зникнуть слова «війна» та «насилля». Але для того, щоб це сталося, не треба чекати, що хтось торкне тебе за плече і скаже: «Прокидайся, сьогодні треба змінитися». На жаль, важко от так взяти і в одну мить відмовитися від усталених думок та переконань, але цього треба прагнути і починати треба з себе, а не чекати, що це зробить, наприклад, сусід. Тому досить вважати соромом, якщо людина стала успішною за допомогою батьків і їй не довелося мити підлогу в забігайлівці або тягати бетон на будівництві. Майбутнє не залежить від везіння чи батьківського гаманця, а тільки від нас самих. Я переконана, що було б набагато простіше, якби ми навчилися радіти за іншого: що хтось переміг в олімпіаді чи змаганнях, отримав золоту медаль, зміг поїхати навчатися за кордон, вступив на бюджет чи просто купив смачну шоколадку, прочитав нову книгу, зустрівся з друзями. Досить злості та ненависті, які путами утримують нас у ситуації невдачі. Давайте шукати в собі бажання бути щасливим, почнемо мріяти, а не думати: «Як це так, я працюю і не можу собі доз-

волити дорогу сумку, а вона сидить вдома і купує вже другу». Нехай подібна ситуація лише мотивує нас досягати ще більшого, дивитися не на іншого, а в першу чергу на себе, бо, можливо, нам та сумка зовсім і не потрібна. А скільки воєн розпочалося тільки через те, що комусь здалося, що той не в те вірить або не тією мовою розмовляє?! Досить того, що людство вже пережило бомбардування Хіросіми й Нагасакі, коли смерть близько 220 тисяч людей було виправдано як дієвий спосіб пришвидшити закінчення Другої світової війни.

Я вірю, що війну зупинить не автомат, «гради» та ядерні бомби, а тільки освітньо-культурний розвиток, усвідомлення кожним безцінності навіть миті життя, відповідальності за те, що залишиш після себе. Не гірше за солдата нас може захистити совість, яка зупинить від думок про хакерське захоплення контролю над «розумними» роботами чи пуску ракет. Головне — не приспати цю совість відмовками «Винний хтось, а не я».

Еволюція йде своїм ходом, і ніхто не знає, що буде з людиною: чи продовжить вона боротися з вітряками, чи почне активно спрямовувати світобачення в миротворчому напрямі. Залишається сподіватися, що ми не зрубаємо останнє дерево та не висушимо всі ріки, бо в такому світі справді зможуть жити лише роботи.

Антонова Поліна

учениця 10 класу

Селигівської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 2

Селигівської міської ради

Донецької області

«Новий світ» — це могла би бути чудова назва для пригодницької книги або журналу про технології; скоріше за все, є гра з такою назвою або наукова дисертація якогось доктора наук.

Замислюючись про «новий світ», ми одразу згадуємо про роботів, гаджети та інші найсучасніші технології. Одні люди думають, що «новий» — це зроблений «з нового аркуша», а інші — що вдосконалений старий. На цю тему я не маю певної думки, згадуючи про події минулих

літ, а саме про згубу, що сталася в Японії у середині ХХ сторіччя. Бомби, що були скинуті на «країну сонячного сходу», знищили людей, будівлі, пам'ятки. Та зараз Японія — це країна, що зробила великий крок вперед, залишаючи решту світу позаду. Але, як казав автор дуже доречної зараз книги «Прекрасний новий світ» Олдос Гакслі: «Без старого світу — не буде нового». Я цілком погоджуюся з ним і підтримую його думку, адже «на помилках вчаться».

Спираючись на події в нашій країні, сьогодні можна сказати, що «новий світ» — це світ, у якому панують мир і злагода. Адже ми не за чутками знаємо, що таке війна, страх за рідних і за себе. Зараз в Україні все ще тривають бойові дії. З новин щоденно ми чуємо про поранених, загиблих, зникнення військових і мирних жителів. Та чим далі людство просувається у сфері науки та прогресу, тим жорстокішим, жадібнішим, задріснішим воно стає. Ми вирубуємо ліси, які наші предки вирощували століттями; ми винищуємо тварин задля інтер'єру олігархів, для яких життя (тварини чи люди) — ніщо. Ми будь-якими способами намагаємося завдати якнайбільшої шкоди планеті. Ми грабуємо, руйнуємо — ось такий він, новий вид-паразит ХХІ сторіччя — «ЛЮДИНА».

Нещодавно я закінчила читати роман-антиутопію Рея Брейдбері «451° за Фаренгейтом». Згадуючи зараз, я можу сказати, що він дуже чітко сформував образ «людей» і сам світ у майбутньому. Суспільство не хвилюють проблеми, війна, родина; натомість уся увага зосереджена на «родичах» — розумних телевізійних стінах, що засмічують мозок людини, відволікають від головного. Усі щасливі, але яка ціна цього щастя?

З першого погляду можна сказати, що все дуже погано, планету занедбали, мораль нікого не хвилює — так воно і є. Але якщо подивитися, прислухатися уважніше, можна почути голоси. Це голоси, які прагнуть миру; голоси, що відстоюють права, мораль, життя. Ці голоси — це люди, яким не байдуже, яким повітрям дихатимуть діти, чи зможуть вони жити спокійно і чи виживуть взагалі. Такі люди надихають мене. Вони — маленький вогник надії серед непроглядної пільми байдужості. І нехай зараз кожен запитає себе: «Що я можу зробити для нового світу?»; тоді цих голосів стане у тисячі разів більше. Адже тільки разом ми можемо побудувати «новий світ».

Антонюк Софія

учениця 11 класу Гусятинського коледжу
Тернопільського національного
технічного університету імені Івана Пулюя

Що постає у вашій уяві при словах «новий світ»? Утопії Олдоса Гакслі, картини з історій Карела Чапека, новітні технології, люди, чи то вже роботи, які стали такими досконалими, що і не відрізнити? Чи, можливо, «новий світ» — це насамперед нове мислення? Адже ми і наші думки є ключовим елементом нового світу. Усвідомлення того, що ти людина, що ти гість — уже є досягненням, яке гідне не лише нового світу, а й нової людини.

Та чи можливим є майбутнє без минулого та сьогодення? Мабуть, ні. Мабуть, варто оглянутися назад і проаналізувати, чи все ми робили правильно, чи ті рішення приймали. Зліт і падіння, зліт і падіння — це наше життя, життя нашої країни. А коли ж почнеться сам політ? Наші батьки, бабусі думали, що він почнеться 24 серпня 1991 року. Вони сподівалися, що саме у цей день здійсняться мрії багатьох поколінь. Та на жаль, дуже часто наше життя і життя нашого краю перетворювалось на розбурхану стихію, розбурхану не нами, розбурхану не для нас.

Я народилася після цієї дати, я не знаю, що було до, але сьогодні я стала свідком подій, які мене вразили, які змусили шукати у собі відповіді та пояснення. Бо ж пояснити це треба, а інакше можна опустити у собі щось важливе, щось сакральне. Чому людина займається самознищенням? Оскільки будь-яка війна — справа рук самої людини. Невже людина народжується для війни? Що якщо наш світ і всі ми доволі жорстокі за своєю природою, а зло приходить без всякої на те причини? Темрява прокралась у наше життя чи ми самі знайшли і прийняли її? Чи є у цієї темряви ім'я? Може, воно моє? Я не хочу в це вірити. Я хочу вірити, що людина приходить у цей світ, щоб пізнати любов, гармонію і мир. Пізнати і дарувати. Ми народжуємось у любові і для любові, а війна чужа людській природі, творінню розумному і благодатному.

Я — дитина нового покоління, яка знає, чого хоче та прагне. І я прагну миру. Мабуть, звучить не дуже переконливо, як для простого підлітка. Проте запевняю вас, ми розуміємо значно більше, ніж будь-який дорослий, що загрався у Матінку Кураж. Ми практично виростили в роки запеклої війни. У нас забрали майже все: душу, надію, віру, але підуть вони ні з чим.

Ми не повернемо юнаків, що загинули на полі бою гідності, ми не повернемо те, що нам уже ампутували, та те, що уже на межі. У смерті немає

нічого романтичного, вона зла, несправедлива, безкомпромісна і спустошувальна, приносить із собою лише горе, смуток і душевну пустоту. Та найстрашнішим є той спокій і вже маже байдужість, з якою ми говоримо про забраних Гостею з кошою. Бо з кожним убитим світ помирає — то чому ж війна не зупиняється, людство не завмирає у мовчазному горі, солдати всього світу не складають зброю? А тому, що світ не руйнується, не зникає, не перестає бути через чиюсь смерть, світ існував до нас, існуватиме після нас, а гості тут насправді ми. Смерть багатоліка, смерть — це подія, яку треба не лише пережити, її треба осмислити. Адже вона не тільки руйнує, а й часто веде до об'єднання народу, до емоційного, культурного, морального виплеску.

Гідність та сила нашого народу — саме в цьому і виявляється наша єдність. Хемінгуей говорив, що не варто говорити про гідність і війну як про тотожні речі, бо не всі помирають з гідністю і не всі йдуть на війну з гідністю. Є люди, які загинуть у страху, в боягузстві. І без гідності. І їх ніколи не можна за то засудити, бо вони просто не мали би там бути. Але ми повинні по-новому глянути на це слово. Бо я бачила гідність з екранів телевізорів у очах жінок, які відправляли своїх дітей, чоловіків на Майдан. Плакали. Бо страшно відпускати, а не відпустити ще страшніше. Я бачила гідність у очах хлопців, беззахисних, але гордих. Я бачила гідність у тих, хто приносив їжу незнайомим, але таким рідним людям. Я бачила гідність! І не кажіть мені, що її у нас немає.

Єдність — це те що не зламає ніяка війна, ніякий розгром, це душа народу, це те, що є глибоко в серці, що підказує нам робити вчинки та йти на захист Вітчизни. Саме з нас починаються зміни. Намагання створити нового себе, зміна мислення, спроба зробити краще, а не зупинитися на досягнутому — тільки це зробить світ у наших очах і очах наших нащадків новим. Бо лише ми спроможні зробити неможливе можливим та нереальне реальним.

Ми перестали боятися. Ми занадто довго йшли до того, що маємо зараз, щоб просто так зупинитися на половині ще, можливо, і нерозпочатого життєвого шляху. Страх нового — це наче страх пізнати самого себе та увесь цей світ. Ми гідні того, щоб наше покоління відкрило для себе краще значення слова «новий». Ми — це гордість України, ми — її «нове» майбутнє. Я прагну того, щоб Україна, так само як і наші люди, відкрила для себе новий світ, у якому вона, як і всі ми, почуватиметься на своєму місці. Новий світ — це світ рівності, де ми всі заодно, де нас не зламати, де ми розпочинаємо свій політ.

Апихтіна Анастасія

учениця 10 класу
Старокульнянського закладу загальної
середньої освіти I–II ступенів –
філії опорного навчального закладу
«Нестоїтський заклад загальної середньої освіти
I–III ступенів» Куяльницької сільської ради
Подільського району Одеської області

Утопія — не мета, а напрямок.

Р. Музіль

Немає нічого жадливішого за озброєну
несправедливість.

Аристотель

Людина може грати силами природи
лише до певних меж; те, що ви створили,
обернеться проти вас.

Г. Ф. Лавкрафт

Ми самі створюємо світ, у якому жи-
вемо. Якщо ми хочемо змінити щось,
що нам не подобається у світі, треба
міняти те, що нам не подобається в собі.

Ш. Геннон

«Як можна змінити світ?» — таке питання хоча б раз хвилювало мало не кожну цивілізовану людину на цій планеті. А й справді, куди не глянь — одні біди, проблеми, парадокси... Війни, вбивства, корупція, різноманітні хвороби... Загалом — нічого доброго. Чи то така людська натура — поя це знаємо. Але не варто думати, що через це проблеми треба ігнорувати. Так, вони ніколи не викориняться із суспільства, але за умови деградації їх ніяк не стане менше. Радше навпаки — за таких умов людство стане самогубцем: почнеться самознищення... Або воно вже почалося?

Тема війни — одна з найболючіших тем для людства. Починаючи зі списів, закінчуючи ядерною зброєю, війни завжди приносили безліч страждань, породжували загибель незліченної кількості людей. Найчас-

тіше причиною цього є непорозуміння всього декількох членів верхівки, а при озвученні наслідків з'являється невимовний жах. Мільйони загинуть, скалічені дитинства, сльози, які утворили б цілий океан, якби були зібрані до купи. З'являється питання: «Навіщо це все?» Навіщо битися за територію, гублячи народ? Навіщо створювати зброю? Що вона нам може принести, окрім загибелі? Хоча це і пролунає наївно, але чи не краще жити дружно? Світ стане новим, коли буде мирним. Коли життя кожної окремої людини буде ставитися понад усе, тоді й світ стане зовсім іншим.

Хвороба — це річ, яка здатна знищити людину від тіла до самої душі. Сьогодні люди здатні створювати літаючі автомобілі, мало не кожного дня вигадують нові версії смартфонів із декількома камерами, створюють нові види живих істот, запускають ракети в космос та планують опанувати Марс... І майже не віриться, що в час такого величезного технічного та наукового прогресу й досі існують тяжкі хвороби. СНІД та онкозахворювання — це лише найвідоміші з них, але вони не єдині. Якщо від цих хвороб існують певні ліки, то їхня вартість становить неземну суму грошей, яку не кожна людина в змозі назбирати навіть за рік. Чому особистість має помирати через нестачу коштів? Чому, коли одні люди «сидять на золотих унітазах», інші віддають останні копійки за своє життя?

Сумно, що виною багатьом хворобам є самі люди, їхня безвідповідальність, жадібність, байдужість. Різноманітні хімікати, якими кроплять поля задля великого прибутку, неякісні продукти, в яких наявний зовсім малий відсоток натуральних компонентів, несуть аж ніяк не позитивний вплив на організми людей. Не можна також не згадати про рівень освіченості лікарів, який наразі недостатній. Кажучи про Україну, майже всі чудові та освічені спеціалісти вирушають на пошуки місця роботи за кордон, оскільки в рідній країні немає задовільних умов для праці. Мені відомо багато випадків, коли через неосвіченість лікарів постраждала немала кількість людей (через нерозраховану дозу наркозу загинула дитина; неправильні діагнози для абсолютно здорових людей стали звичайною річчю...) Я вважаю, що програма навчання на лікаря повинна бути однією з найсуворіших програм, де в жодному разі не мають дозволятися хабарі, прогули або ж байдужість до навчання. Лише люди, які по-справжньому віддані своїй справі, люди, які відзначаються серйозністю та відповідальністю, можуть бути лікарями. Без винятків. Світ зміниться тоді, коли люди будуть цінувати своє та чуже здоров'я,

коли почнуть брати на себе серйозну відповідальність за збереження людства.

Екологія — це те, чому люди повинні приділяти більшу частину своєї уваги. Наше здоров'я залежить від того, в якому середовищі ми живемо. Усі кажуть: «Треба берегти довкілля, не засмічувати його, шанувати природу...» Але це знову ж таки лише теорія. Ми знаємо, що на практиці все зовсім інакше.

Навіщо шукати воду на Марсі замість того, аби захищати земну воду від засмічення? Навіщо опанувати інші планети, коли власна не приведена до ладу? Звичайно, я не маю нічого проти нових космічних відкриттів, але я проти того, щоб з часом люди спотворили та засмітили Марс так само, як вони вчинили з рідною Землею. Усі бояться апокаліпсиса, але не всі задумуються, що може стати його причиною. Глобальне потепління, урагани, повені, землетруси тощо — це відповідь природи на жадливу діяльність людини. Аби запобігти нищівній помсті природи, варто передивитися своє ставлення до неї. Кожна окрема людина має розуміти важливість шанобливого ставлення до навколишнього середовища. Світ буде новим, коли довкілля стане чистішим, а це залежить тільки від нас.

Що керує людьми та планетою? Що є найголовнішим у житті кожного з нас? Люди, які жили ще два століття тому, мабуть, відповіли б, що це любов, взаєморозуміння, повага та інші духовні цінності. Але зараз кого не запитай, майже всі дадуть інші відповіді. Фінанси — це те, що керує землею. Куди не глянь — всюди битва за гроші, конкуренція через гроші, заздрість через гроші. Що є метою величезної кількості людей? Звичайно, гроші. Фінанси витіснили важливість моральних якостей людини, цінностей, які зовсім нещодавно були невід'ємною частиною людства. Але ж чи варто вважати матеріальний статок людини її головною характеристикою? Не думаю. Не варто допустити, щоб гроші остаточно зіпсували світ. Вони повинні допомагати, а не керувати. І такі, здавалось би, банальні речі, як любов та щирість не повинні підлягати забуттю. Так, треба йти вперед, відкривати щось нове, але не забувати й про старе. Світ стане іншим, коли люди стануть добрішими та відвертішими, коли ми навчимося взаєморозумінню та альтруїзму і припинимо вважати матеріальне забезпечення головним сенсом існування.

Світ буде новим, коли буде новою людина, коли стане новим її світогляд та ставлення до навколишніх. Ще з дитинства треба виховувати в людині позитивний погляд на життя та буденні речі. Якщо кількість

конфліктів як у країні, так і в окремих сім'ях знизиться, тоді й нове покоління зростатиме з позитивною думкою про світ. А якщо ж думка про світ буде оптимістичною, тоді й чвар, і проблем буде менше. Варто самому навчатися і навчати інших поважати думку й вибір будь-якої людини, незважаючи на її матеріальне становище, зовнішність, орієнтацію чи вподобання. Адже всі ми — індивідуальні та неповторні. У кожному з нас є частка світу, і лише з наших особистих змін починаються зміни на цій планеті.

Багіна Анастасія

учениця 10 класу

Екологічного ліцею № 24

м. Житомира

Отже, і буде світ новим. У продовженні цього речення могло б стояти багато сполучників, наприклад, «І буде світ новим, а...» або ж «І буде світ новим, та ...», але я думаю, що все-таки найкраще сюди підходить сполучник «якщо». І буде світ новим, якщо...

Я повністю впевнена, що явище повного оновлення світу повинно мати кілька важливих передумов, а сполучник «якщо» легко передає їх наявність у майбутньому. Як правило, після сполучника йде друга частина речення, яка, у більшості випадків, доносить до читача сам зміст вислову. Тож яке продовження речення «І буде світ новим, якщо...»?

Я вважаю, що майже у кожній свідомій людині, яка задумується над цим питанням, має бути своя, суб'єктивна версія, яка так чи інакше буде відрізнятися від інших думок. Моя ж суб'єктивна думка зупиняється на тому, що світ стане новим саме тоді, коли люди в ньому стануть інші. І я зараз кажу не про якісь нові покоління «Z» чи щось подібне, зараз я кажу абсолютно про кожную людину світу, яка вважає себе достойним громадянином своєї держави.

Напевно, варто почати саме з нашої країни. Я думаю, що немає українця, який зможе вийти в центр свого міста і голосно прокричати, що його країна не має жодної суттєвої проблеми. Багато людей, що проживають на нашій території, ставлять собі питання про те, чому наша

країна така «стара», чому наша країна така незмінно жаклива? І справді, чому ж наша країна досі не стала новою? Хіба кривавий слід в історії України, який лишився нам після подій п'яти-шестирічної давнини, нічого не вартий? Хіба громадяни України не прагнули не повторити помилок минулого; тому і вимагали від влади прозорості, підзвітності та зусиль із подолання корупції? Після Революції гідності нашу державу очолив новий президент, до влади прийшов новий уряд, було здійснено ряд реформ, але реформи тривали досить повільно, боротьба між старим і новим триває і досі. У чому ж проблема? Відповідь на це запитання, можливо, є найпростішою відповіддю, яку можна дати, говорячи про розвиток та існування української держави. Наша проблема — саме в тій категорії людей, які нібито думають про чистоту в своєму місті, потім кидають цигарку на асфальт і йдуть далі казати, як усе в цій країні жакливо. Назвемо це «Українська Проблема» (УП) (якось за аналогією з Американською Мрією).

І знову ж таки ми стикаємося з тим, що у кожного громадянина трактування, причина та, звісно, вирішення УП різне. Хтось скине всю вину на запущену економіку, хтось — на війну на Сході, хтось — на занадто погані умови життя (чи радше існування в цій країні), і лише одиниці з наших співвітчизників спочатку пошукають проблему в собі. Я не буду заперечувати, що більша частина проблеми полягає у перших трьох причинах, які наведені рядком вище (я не зможу це заперечити, бо це справді так), але трохи менша частина нашої УП лежить у менталітеті нашого народу. Я б хотіла порівняти нашу країну, наприклад, з Польщею, але зробити цього не хочу, — наш сусід використовує УП як своєрідний стілець і в такий спосіб стає вищим за нашу країну. Чи зможе вирішити глобальні проблеми суспільства радикальна зміна влади? Хочеться вірити, що зможе, але навіть крізь призму «нової» влади назвати сьогодні Україну оновленою я не можу, бо які б зміни не відбувалися в парламенті та уряді, вони не зможуть змінити частину народу, яка вперто тягне нас на дно.

Треба мінятися самим! Один за одним, маленькими і великими вчинками, повагою до людей і чужого життя. Подумайте самі: хіба зможе країна стати новою, якщо люди, які живуть у ній, дозволяють собі кривоти, дозволяють собі смітити, дозволяють вбити людину через її погляди або через те, що людина чимось відрізняється? Якщо люди зможуть бути трохи лояльнішими, розумнішими, обережнішими та дбайливішими щодо таких самим людей і країн загалом, то і світ почне змінюва-

тись. Навіть якщо у політиків вийде побороти всесильну корупцію, концентрацію та необмежену владу монополій, провал в економіці, то це не означає, що ми змінимося. Людей не зможуть змінити політики чи бізнесмени, люди можуть змінитися, лише якщо зроблять це самотужки. Змінений народ пропагуватиме ідеї рівності, ідеї відміни класових привілеїв, врешті-решт ідеї радикальних змін. Нові люди побудують нову країну, новий світ.

Я вважаю, що процеси, які відбуваються в Україні після Революції гідності, підштовхнули нас до розвитку національної свідомості. Українці ідентифікували себе громадянами держави, світу, почали брати більш активну участь у соціальному, культурному, політичному житті країни. Дедалі більше громадян нашої держави поділяють європейські цінності. А це велика перспектива, за яку наші громадяни ризикували життям на Майдані. Дедалі більше з'являється героїв нашого часу, які обстоюють мир, спокій, добро для всіх українців.

Такими були і Сергій Кемський, і хлопці-десантники з 95-ї окремої Житомирської десантно-штурмової бригади, і багато інших українців, які обстоювали нашу державність, нашу свободу, нашу віру, нашу святую землю...

Весь світ може рівнятися на наших двадцяти чотирьох утримуваних у в'язницях Росії моряків та одинадцятьох політв'язнів, декілька днів тому звільнених з полону, серед яких є військові, журналісти, кінорежисери і просто українці, які своєю мужністю та відвагою довели, що Україна має своїх захисників, своїх синів, які роблять нашу державу сильною, новою і зноюю у світі.

І завдяки таким героям буде світ новим.

Байдик Катерина

учениця 10 класу
Житомирської міської
гуманітарної гімназії № 23
ім. М. Очерета

Для мене немає різниці, хто натиснув
спусковий гачок і влучив у мого чоловіка.
Для мене важливо, хто дав цю вказівку.

*Наталія Дигдалович,
дружина померлого
Героя Небесної Сотні*

2014 рік... Для кожного він асоціюється з чимось особистим. Хтось, можливо, переїхав до нового будинку, отримав гарну роботу, закінчив університет або школу. А для мене цей рік є символом крові, вбивства, несправедливості і водночас гордості, непокірності й небайдужості до своєї Батьківщини. Згадуючи ці події, я ледве стримую сльози, адже не вкладається в голову, що у високорозвинутому світі може таке відбуватися. Звичайно, йдеться про Революцію Гідності, під час якої якій молоді хлопці і дівчата загинули за честь України. А чи був у цьому сенс, питаєте ви? Навіщо молоді гинути просто так?

Ці слова не скажуть справжні українці. Я хочу бути відвертою у цьому творі, тому пишу свої власні думки і спостереження. Ще з давніх часів ми боролися з ворогами. Вони хотіли завоювати українські землі, зробити нас безрідними істотами. Наша боротьба й зараз не закінчується. Я розумію, що сам народ, який воює з нами, не бажає лиха. Люди просто піддаються баченню свого президента. Але ми є незалежною нацією. Мені дуже подобаються слова Павла Тичини: «Україну, яка стала вільною, яка вистраждала свою незалежність — цю Україну ми будемо захищати до останньої краплі крові». Напевно, саме ця думка мотивувала Героїв Небесної Сотні. Ні, вони не загинули. Герої не вмирають. Я впевнена, що кожен з майданівців, хто вижив би, був би зараз на передовій. Адже вони народжені захищати свою Батьківщину, як і всі ми. Кожен повинен мати той дух, який надихає на боротьбу. На жаль, не в кожному з нас проявляється патріотизм. Багато хто є героєм тільки на словах. Можливо, вони просто не розуміють усього масштабу трагедії, яка сталася на Майдані у 2014 році, адже вона не торкнулася їхньої родини. Дуже складно зрозуміти людей, які втратили батька, сина чи чоловіка.

Ці жакливі цифри... 107 людей загинуло на Євромайдані. Більше 13 тисяч воїнів пролили свою кров на Донбасі. Ще більше постраждалих інвалідів, яких врятувала доля. Ми повинні почати зміни з себе, щоб світ не почув більше материнські сльози. Я сподіваюся, що ми не втратимо свій менталітет, культуру, національні здобутки, а найголовніше — свою Батьківщину. Адже нас об'єднує не тільки спільна обкладинка паспорту.

Можна багато говорити і згадувати про Героїв Небесної Сотні, але наш обов'язок — продовжити їхню справу. Тільки народ, не президент, може змінити державу. Кожен повинен пишатися своїм корінням, а не тікати за кордон. Подивитись Україні в очі і пообіцяти, що захищатимемо її. Прорватися через увесь світ і прокричати, що ми — українці, ми — незалежні. І буде світ новим...

А сотню вже зустріли небеса..
Летіли легко, хоч Майдан ридав...
І з кров'ю перемішана сльоза...
А батько сина ще не відпускав...
Й заплакав Бог, побачивши загін:
Спереду — сотник, молодий, вродливий
І юний хлопчик в касці голубій,
І вчитель літній сивий-сивий...
І рани їхні вже не їм болять...
Жовто-блакитний стяг покритв їм тіло...
Як крила ангела, злітаючи назад
Небесна сотня в вирій полетіла...

(Людмила Максимлюк, 21.02.2014)

Бакуменко Михайло

учень 10 класу

*Сумської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 12*

ім. Б. Берестовського,

м. Суми, Сумської області

Чи знаємо ми, що таке гідність і свобода? Чи маємо право бути свободними? Чи зможемо вибороти, обстояти і захистити свої цінності? Чи засяє велич, могутність та слава України серед європейських держав?

Бентежна, неспокійна, невгамовна і складна доля нашої країни. Хто і коли наділив нас такою? Чому і навіщо так зійшлися зірки над українським небом? Хто і як вирішив, що найродючіша, найталановитіша, найбагатша країна буде століття за століттям кров'ю виборювати собі місце під сонцем?

Україно! Славетна і героїчна земле моїх предків і батьків! Хто вирішує твою стражденню участь? Хто цілеспрямовано витравлює наш генетичний код, нашу національну пам'ять, хто віртуозно і непомітно робить підміну наших цінностей?

Чесність, порядність, гідність, свобода вибору, патріотизм, справедливість та непохитна громадянська позиція — ось які цінності ми хочемо бачити навколо! Саме за них поклали свої життя палкі борці-патріоти! Небайдужі, зневірени, мужні, непохитні та принципові. Вони прагнули щасливого життя, правди, свободи... Вони, як і Тарас Шевченко, мріяли жити на «оновленій землі», ростити і виховувати дітей у щасливій та квітучій державі.

Де ви тепер, славетні Герої Небесної Сотні? Пам'ять про вас нестерпним, пекучим болем і розпачем ятрить наші серця! За що і кому ви заплатили таку страшну ціну?

Ви навчили мене бути з моїм народом у лиху годину, вірити в себе, в свою державу, в українську націю. Ви показали урок Гідності, Мужності та Жертвості у боротьбі за наші свободи.

Я, як і мільйони українців, дякую вам за об'єднання нації, за її переродження, згуртування та самоідентифікацію.

Ви щиро вірили, що відтепер світ буде новим... Бо по-старому вже не можна. Я переконаний, що назад вороття не буде. Не буде більше Україна терпіти знущання й утиски, не дозволить принижувати себе...

Бо ви нас навчили цьому! Ми отримали незабутній, гіркий досвід, аж занадто гіркий.

Герої Небесної Сотні, мирні воїни Світла, Гідності, Свободи! Ви кинули у спраглу землю зерна віри, надії, самоповаги. І не шкодуючи, щедро полили їх своєю гарячою кров'ю. Ви чекаєте від нас дій... Ви вірите, що ми продовжимо вашу справу. Ви вірите в нас!

І ми не маємо права схибити, зрадити вас, знецінити ваші здобутки! Не тільки Україна, а й увесь світ, затамувавши подих, чекав змін! З гордістю та повагою лунало слово «Україна», нам заздрили і нас підтримували. Бо ми показали, що ми гідні бути Людьми і бути єдиними народом!

Майдан змінився відтоді. Він живе вже іншим життям, ніж тоді, але все пам'ятає. Давно вже зміли дощі кіптяву від палаючих шин і багряню кров загиблих та поранених.

І тільки Аля Небесної Сотні нагадує про ті страшні події, які розділили життя на «до і після». Пам'ятає бруківка сморід і дим, постріли та вибухи «коктейлів Молотова», свист каміння та людські крики.

Тоді мені було 10 років. Я пам'ятаю, як плакала мама, вдивляючись в екран телевізора, як пригортала мене і молилася Богу, як разом з Майданом проводжала в останню путь синів та дочок України — Героїв Небесної Сотні... Я ніби й досі чую отой жалобний гімн за загиблими — «Гей, плине кача...». Я пам'ятаю...

І тому хочу пробудження, оновлення, змін. Я знаю, що потрібно починати з себе, діяти, а не просто чекати. Бо у мене є, з кого брати приклад.

Я впевнений, що Революція Гідності не просто залишилася в пам'яті. Вона дала свої плоди. Дала нам сили, віру, насагу творити свою історію, свою щасливу Долю! Дала нам розуміння, хто ми і куди йдемо! Усі разом і кожен окремо — це народ України. І разом ми відповідальні за те, що робимо. І разом ми здатні змінити наше життя.

Я починаю зміни з себе. І світ, у якому я житиму, буде новим...

Бачківська Евеліна

учениця 10 класу

Білоцерківської гімназії № 2

Білоцерківської міської ради

Київської області

Мені п'ятнадцять. Я прокидаюся щоранку і складаю план завдань на сьогодні. Із планів на кожне «сьогодні» складаються плани на тиждень, місяць, рік, життя. Мені здається, якщо я перестану складати списки завдань на кожен свій день, щось обов'язково піде не так. І хоча, з великою вірогідністю, навіть найчіткіший план буде відкоригований життєвими реаліями, я планую і планую. Ми всі плануємо й плануємо...

Плани й прогнози на майбутнє є частиною людської природи. Часто нас мало турбує те, що відбувається тут і зараз — дайте нам лиш упевненість у майбутньому. На телебаченні, у блогах, у розмовах на кухнях та у кав'ярнях — всюди одні прогнози. Оптимістичні, песимістичні — але не точні. Ми можемо лише здогадуватися, як буде змінюватися світ, геополітична карта, знання людства та його можливості. Здогадуватися, щоб потім сказати: «А я ж казав», «Ну хто б міг подумати». Усе залежить від того, вгадали ми чи ні.

Мене теж захоплюють думки про майбутнє. Я люблю читати твори письменників-фантастів, бо вони часто точно передбачають те, що дорібно змінює повсякденне життя людей. Рей Бредбері, відомий американський письменник, у своїх працях описав замок, який відкривається за допомогою відбитку пальця, а зараз цей спосіб захисту інформації використовується у звичайному телефоні. Артур Кларк був не тільки письменником, а й ученим. Ще в 1945 році він передбачив появу штучних супутників, а зараз весь світ завдяки цим пристроям має доступ до телебачення, інтернету та зв'язку.

Українські письменники описували у своїх творах майбутнє України, її право на незалежне існування ще тоді, коли навіть не було скасовано кріпацтво. Тут не можна не згадати про Тараса Шевченка. З дитинства його цікавила історія рідного народу. Коли вийшла «Історія Малоросії» Миколи Маркевича, він захоплено поглинав сторінку за сторінкою, зачитувався працями відомих учених, своїх колег і однодумців — Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша. Усе це вплинуло на Шевченка та його поезію, пронизану не тільки переживаннями за історію України, а й вірою та надією на відродження слави нашої держави часів Київської Русі.

Це щастя, що частина сподівань Кобзаря здійснилася, і зараз ми живемо у самостійній, незалежній та соборній Україні. У нас є головний закон держави — Конституція України, у якій чітко зафіксовані всі права та обов'язки громадян. Це не просто слова, це результат багатовікової боротьби українців за право жити на своїй Батьківщині вільно та не підпорядковуватися нікому, хто хотів би використовувати нас у якості дешевої робочої сили.

Утім, розслаблятися все ще рано. Нам досі доводиться обстоювати свої права, бо на них зазіхають то ті, кого ми самі допускаємо до влади, то сусіди, які все ще не можуть змиритися із нашою самостійністю.

Мені було 10, коли в Києві на Майдані Незалежності зібралися десятки тисяч людей з однією метою — зробити країну кращою. Зараз, коли я стала цікавитися історією, я знаю, що першою причиною початку мітингів стало відтермінування підписання Угоди про Асоціацію з Євросоюзом. Потім було побиття студентів, яке українці не змогли пробачити тодішній владі. Це була Революція Гідності, коли концентрація української самосвідомості досягла максимуму. Тоді наш народ усвідомив, що ми можемо скільки завгодно планувати своє майбутнє, але якщо прямо тут і зараз не почнемо щось робити, то його спланують за нас і не на нашу користь.

Усе це я знаю зараз. А коли мені було 10, я дивилася новини і підсвідомо відчувала одне — щось змінюється і ми житимемо в зовсім іншій країні. Інтуїція мене не підвела. За роки, що минули після Революції Гідності, стало зрозумілим, що Україна ніколи більше не буде тією, якою була до 2013-го. Але якою ж вона буде? Такою, якою її зробить кожен із нас! Це не гучні слова і не перебільшення.

Для того щоб будувати нову Україну, новий світ, не обов'язково бути високопосадовцем (чомусь буває, що великі посади віддаляють людей від реального життя). Не обов'язково навіть бути відважним бійцем ЗСУ, хоча часто доводиться чути, мовляв, нехай спочатку «хлопці» розберуться із ворогом, а ми потім тут на місці почнемо щось робити для Батьківщини... А що ж заважає змінювати світ на краще прямо зараз? Незалежно від того, ким ти є і які повноваження маєш, ти можеш зробити свій внесок у майбутнє.

У 2017 році американський президент Дональд Трамп заявив про вихід США з участі у Паризькій угоді 2015 року. Зобов'язання, які накладає Угода, заважають розвитку американської економіки — так вирішив бізнесмен Трамп. Документ вносить занадто багато обмежень, змушуючи промисловість скоротити викид парникових газів (а це пов'язано

із шаленими витратами на пошук альтернативних джерел енергії, вдосконалення промислових фільтрів тощо). І байдуже, що на кону стоїть життя цілої планети, адже умови Паризької угоди спрямовані на зниження темпів глобального потепління.

Мене вразила така позиція Сполучених Штатів та їхній вибір на користь прибутків сьогодні, а не життя завтра. Але я розумію, що в мене, звичайної української школярки, немає важелів впливу на американського президента та на великих промисловців, які нехтують системами очищення викидів з їхніх заводів. Буду відвертою, у мене немає важелів впливу навіть на сусіда, який щоосені палить листя на своїй ділянці, змушуючи задихатися весь наш мікрорайон. Зате я можу змінювати власні підходи до життя. Наприклад, скоротити використання пластику: відмовитися від одноразових пакетів на користь екопакетів, замість пластикових пляшок із водою користуватися багаторазовим питним контейнером...

«Дрібниця, цим ти світ не врятуєш», — скаже хтось. А я не погоджусь. Бо кожен з нас за рік викидає у середньому 250 кілограмів сміття, яке не переробляється і не розкладається. Я мрію прожити щонайменше 100 років. І якщо я споживатиму пластик так само бездумно, то в мене є всі шанси за ці 100 років залишити після себе 25 тонн сміття, яке ніколи не зникне з лиця Землі. А яким стане світ, якщо кожен лишатиме після себе такий слід в історії? Чи буде світ?..

Ми плануємо щодня свої справи, зустрічі, заняття... Ми плануємо, до яких університетів будемо вступати, у яких компаніях хочемо працювати, до яких країн подорожувати. Але якщо в наших планах не з'явиться пункт «жити відповідально», то всі інші пункти не мають жодного значення.

Відповідальність — це не лише про розумне споживання та турботу про екологію. Відповідальність — це про все, що ти робиш, ким би ти не був. Це про те, щоб лікарі лікували хворих, незалежно від їхнього статусу. Щоб підприємці платили податки, а чиновники розподіляли ці гроші за призначенням, не намагаючись половину з них тихенько розкласти по своїх кишнях. Щоб працівники заводів не виносили за частини в пазусі, а учні нарешті почали вчитися, а не списувати...

Коли кожен із нас перестане грати у наперстки із совістю, в Україні та у всього людства з'явиться шанс на щасливе і довге життя. Бо великі політики, бізнесмени та інші впливові люди не є зоряним десантом, який спускається до нас з інших планет. Ті, хто вирішують долі світу, виходять з нас самих. І якщо для нас відчуття відповідальності стане звичним у всіх справах — світ стане новим.

Башак Марія

учениця 9 класу

навчально-виховного комплексу № 2

Покровської міської ради

Донецької області

Нашій планеті вже дуже багато років, людина же з'явилася на ній приблизно 200 тис. років тому. Та незважаючи на те, що в порівнянні з віком Землі вона провела на ній небагато часу, людина зуміла створити цілу цивілізацію та вже набула купу проблем. З якими глобальними проблемами зіткнулося людство, як воно намагається з ними боротися та що стало причинами їх виникнення?

Найбільшими, безперечно, є екологічні проблеми. Людина не помітила, як зруйнувала зв'язок з природою. Якщо не поквипитись, стан природи не врятувати. Забруднення атмосфери, океану, знищення лісів, зміна клімату — все це зробила людина, їй і виправляти. Нині щорічно в атмосферу, воду і ґрунти скидається понад 1 млрд. тонн відходів, у тому числі і токсичних. А відбувається так через роботу заводів, які викидають відходи або в повітря, або у водойми, та через забруднення довкілля нами — звичайними людьми. Ми руйнуємо природу своїми руками. Тільки уявіть собі, темп вирубки лісу в 18 разів перевищує його приріст, а один сантиметр чорнозему, який накопичується 300 років, руйнується зараз за три роки. Як довго проіснує людство, якщо так буде продовжуватися і надалі? Парниковий ефект, «озонові діри», «кислотні дощі», отруєні водойми, затоплення великих територій — усе це зробило людство. Ми самі руйнуємо свої ж умови життя.

Зараз люди борються з цією проблемою. Невід'ємною частиною її вирішення є створення природоохоронного законодавства, наприклад, введення податкових пільг для екологічно чистих підприємств.

Також велику роль у вирішенні цієї проблеми грає розвиток екологічної освіти: люди повинні знати, які є проблеми, чому вони є проблемами та як їх вирішувати. Розширення системи екологічної освіти має сприяти формуванню екологічної свідомості та екологічної культури. Людей потрібно завжди правдиво інформувати про стан середовища їх існування.

Також для людства дуже важливим є позбавлення від соціально-політичних проблем, які пов'язані з забезпеченням миру та міжнародною безпекою. Людям потрібно зрозуміти, що війна — це не вихід і на неї дарма витрачається стільки коштів і природних ресурсів. Зростання

міжнародного тероризму, розповсюдження ісламського фундаменталізму, збільшення кількості локальних конфліктів і «гарячих точок» на планеті — все це свідчить про появу нових небезпек, загроз і ризиків для світової спільноти.

Тільки уявіть, сьогодні накопичені у світі запаси зброї дають змогу багаторазово знищувати все людство. Світові військові витрати щорічно становлять близько одного трильйона доларів. Зараз у світі на кожного солдата витрачається в 60 разів більше, ніж на освіту однієї дитини. У країнах, що розвиваються, темпи військових витрат у два рази перевищують темпи економічного зростання, що значно ускладнює вирішення соціальних проблем.

Рішення проблеми — роззброєння — дало б можливість відвести від людства небезпеку ядерної війни, вивільнити колосальні людські, матеріальні та фінансові ресурси для потреб сталого економічного і соціального розвитку народів і країн. Однак на шляху роззброєння стоять ще численні труднощі і перешкоди, серед яких — величезна інерційність гонки озброєнь, опір військово-промислових комплексів, великі масштаби міжнародної торгівлі зброєю, локальні війни і збройні конфлікти, зростання терористичних і кримінальних організацій та ін.

Зараз поряд із війнами наростає небезпека тероризму, яка з кожним роком дедалі більше набуває міжнародного характеру. Після вибухів будівель світового торгового центру в Нью-Йорку 11 вересня 2001 року весь цивілізований світ повною мірою усвідомив планетарні масштаби небезпеки міжнародного тероризму. Світова спільнота засуджує будь-які форми прояву тероризму і ставить завдання об'єднати зусилля для боротьби з цією щораз більшою загрозою всьому людству.

Ще одна проблема проявляється у величезній відсталості країн, що розвиваються, їх нездатності налагодити ефективне виробництво, забезпечити себе продовольством, ліквідувати злидні, вирішити численні соціальні проблеми. Розрив за всіма соціально-економічними показниками між цими країнами і високорозвиненими державами досягає колосальних розмірів і продовжує збільшуватися.

Через це всі країни світу поділені на бідні та багаті, що викликає напруженість у їхніх відносинах, у той час як усі країни повинні бути рівними і легко співпрацювати одна з одною. Вирішення цієї глобальної проблеми вимагає, з одного боку, проведення широких прогресивних перетворень у найбільш відсталих країнах, модернізації їхніх національних економік, а з іншого — надання дієвої допомоги цим країнам з боку

світової спільноти, перегляду і списання частини зовнішніх боргів, надання безкоштовних позик і пільгових кредитів, перебудови міжнародної торгівлі на більш справедливих принципах, створення і затвердження нового світового економічного порядку.

З цим тісно пов'язана й інша проблема. Відбувся «демографічний вибух» і населення землі збільшилося майже вдвічі, через це загострилася продовольча проблема в країнах, що розвиваються. За даними ООН, 800 млн осіб живуть на межі голоду, а 40 млн вмирають від виснаження. Було підраховано, що зменшення харчових ресурсів у світі на 20–30% при безперервному зростанні населення матиме катастрофічні наслідки для країн, що розвиваються. Уже зараз світовий дефіцит зерна щорічно становить 10–12 млн тон.

Велике значення мають соціальні проблеми, пов'язані насамперед із самою людиною. Це — матеріальна і духовна незабезпеченість життя; порушення прав і свобод особистості; фізичне і психічне здоров'я людини; горе і страждання від війн і насильства тощо. Стихійні лиха, локальні війни, криваві міжнаціональні конфлікти призводять часом до справжніх гуманітарних катастроф, ліквідація наслідків яких вимагає об'єднаних зусиль країн світового співтовариства. Дедалі більші потоки біженців, загальне число яких сягає в усьому світі 50 млн осіб на рік, створюють серйозні труднощі для багатьох країн (забезпечення величезних людських мас харчуванням, житлом, їх працевлаштування, безпека поширення епідемій, злочинності, наркоманії тощо).

Погіршення екології призводить до збільшення кількості важких захворювань у людей. Особливу небезпеку зараз становить СНІД, від якого вже вмерло більше 6 млн людей. Схвильованість Всесвітньої організації охорони здоров'я викликають також нездоровий спосіб життя, поширення наркоманії, алкоголізму, куріння, збільшення психічних відхилень та ін. Ці проблеми призводять до зниження середньої тривалості життя.

Отже, глобальні проблеми тісно переплетені між собою і в кінцевому підсумку всі вони «виходять» на Людину. В їх основі — загальнопланетарного масштабу протиріччя, що зачіпають саме існування сучасної цивілізації. Усвідомлення щораз більших загроз людству спонукало багатьох учених світу об'єднати зусилля для дослідження глобальних проблем і пошуку шляхів їх вирішення.

Усі ці проблеми були створені нами, нашою жагою до панування над усіма, вони руйнують людство, руйнують планету, руйнують усе те, що створювалося тисячоліттями. Але не треба забувати, що головною є природа і без неї не буде людини.

Башко Єлизавета

*учениця 11 класу Мирноградського
Будинку творчості дітей та юнацтва
м. Мирноград Донецької області*

Яким буде світ у майбутньому? Через двадцять, п'ятдесят або сто років? Нещодавно я замислилась над цим. Новий світ, на жаль, лише у мріях, та я переконана — ми можемо це змінити!

Яким би був світ, якби зникли всі проблеми та негаразди?

Я вірю в те, що світ — це велика стіна, «цеглинки» якої можемо змінити ми, люди! А тому найголовнішим, на мій погляд, є бажання кожного з нас змінюватися та вдосконалюватися. Внесок людства — це важливо, кожна людина повинна додавати «цеглину» в наш спільний дім під назвою Планета Земля.

Що ж ми можемо змінити?

Перша «цеглинка». Екологія.

Проблема забруднення навколишнього середовища наразі є дуже актуальною. Наприклад, пластик розкладається від ста до чотирьохсот років. Він потрапляє в океани, як і інше сміття, як наслідок — гинуть його мешканці. Так, майже у всьому світі встановлені контейнери для розподілу сміття, та чи вирішує це проблему?

У новому світі все залежатиме тільки від нас, а ми, я впевнена, змінимось на краще. Необхідно лише працювати над собою: своїми думками, поглядами, діями!

Друга «цеглинка». Модернізація.

Суть цієї цеглини — осучаснення всього світу, об'єднання сіл та міст, перехід на електронну систему ведення документації (заощадження паперу), зміна бензинових автомобілів на електрокари. Я бачу світ у майбутньому лише з використанням екологічно чистого пального і, впевнена, це збереже людство від безлічі невиліковних хвороб.

За короткий проміжок часу людина зможе дістатися до будь-якої точки на планеті, якщо змін зазнає і сучасний транспорт. На жаль, мені не відомо, як він виглядатиме, але ж я точно знаю, що він буде безпечним, швидким та екологічним!

У 1985 році на екрани вийшов науково-фантастичний фільм «Назад у майбутнє» («Back to the Future»), поставлений режисером Робертом Земекісом та спродюсований Стівеном Спілбергом, у якому детально

зображувався транспорт майбутнього. Так, за версією кінострічки, у 2015 році у світі повинні були з'явитися летючі автівки. На жаль, наразі цього не сталося. Що ж, хотілося б вірити у те, що автори помилилися лише з роком винаходу таких інновацій.

Третя «цеглинка». Енергозбереження.

Повертаючись до теми автівок, хотілось би зазначити: якщо ми будемо менше користуватися авто — ми заощадимо енергію; якщо ж пересядемо на електромобіль — збільшиться енергоефективність. Обидва варіанти є техніками зменшення використаної енергії.

Зменшити використання електроенергії можна шляхом встановлення сонячних батарей, а також максимального використання денного світла. Раціональне освітлення також допоможе, особливо якщо застосовувати енергозберіжні лампи. Зауважу, що головне тут — людський фактор. Використання освітлювальних приладів лише за необхідністю призводить до економії електроенергії.

Економія води також є необхідною ланкою до іншого, нового світу. Встановлення спеціальних приладів обліку, а також помірне використання води — завдання «нової» людини.

Теплоізоляція приміщень — теж важлива сходинка до нового світу. Раціональне використання газу та природних ресурсів змінить наше життя на краще!

Четверта «цеглинка». Здорове суспільство.

Здоровий спосіб життя та абсолютна відмова від шкідливих звичок сьогодні — це щасливе та здорове суспільство завтра.

Правильне харчування в сучасному світі набуває нових масштабів. Серед молоді це певний мейнстрим, мода та новітня тенденція.

Спорт також вривається у життя людства, залишаючи позитивні наслідки. Що ж, нехай так буде і надалі!

П'ята «цеглинка». Новітня медицина.

У світі існує безліч невиліковних хвороб, від яких наразі немає ліків. Годі й говорити про те, що зараз можна померти навіть від грипу або пневмонії!

Віруси мутують, а невчасне звернення до лікарів лише погіршує ситуацію. Отже, ми знову повертаємось до того, що завжди треба зважати на людський фактор.

Новий світ я бачу без хвороб та безглузких смертей. Я вірю в новітню медицину, впевнена, що лікарі майбутнього будуть справжніми героями того часу.

Шоста «цеглинка». Зв'язок із космосом.

З самого дитинства я мріяла про те, що колись ми зможемо подорожувати з однієї планети на іншу, а нашою домівкою буде Всесвіт. Поки ця думка лише у моїх мріях, але нехай мрії здійсняться!

Сьома «цеглинка». Мир у всьому світі.

Дійсно, ця фраза є досить поширеною та навіть банальною, але з її змістом я повністю погоджуюся. На мою думку, немає нічого важливішого за мир. Світ без війни, хвилювань та лиха — ось головна «цеглинка» у створенні тієї стіни, яку можна сміливо назвати «Новий світ» або ж «Планета Земля».

Я народилася і живу в Україні, тому знаю не з чуток про важкі часи для нашої країни. Бойові дії тут розпочалися у 2014 році, конфлікт є невирішеним і досі. Саме тому я знаю, що важливішим за мир немає нічого.

Хай буде мир у всьому світі! Нехай квітне кожна країна, кожний куточок та містечко у новому світі майбутнього!

І буде світ новим!

Бикова Софія

*учениця 9 класу Чорнобаївського
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітній навчальний заклад –
дошкільний навчальний заклад»
Білозерської районної ради
Херсонської області*

Наша держава — незвичайна. Не знаю іншої такої країни, де б за ідею свободи полягла така кількість героїв. Усю свою історію Україна намагається довести, що вона — вільна, самобутня та незалежна держава. Їй постійно доводиться боротися з загарбниками, відстоювати територіальну цілісність, захищати культуру та незалежність.

Майбутнє України я бачу чудовим. Закінчиться той час, коли треба буде доводити всім, що ми сильна, самобутня держава, яка має право існувати та розвиватися. У майбутньому Україна нарешті стане міцно на ноги, а українці пишатимуться своєю державою не лише на словах.

Вони поважатимуть закони, історію та культуру свого народу. Кожен почуватиметься людиною в цій державі, буде захищеним законом та впевнено зможе отримати будь-яку правову допомогу. Люди не боятимуться звертатися до лікарів, адже там працюватимуть лише висококваліфіковані спеціалісти, які радо і чесно допомагатимуть людям, не очікуючи додаткових подяк. Люди віддаватимуть своїх дітей до державних шкіл, університетів із впевненістю у тому, що вони отримають якісну сучасну освіту. Українці довірятьимуть судам, звертатимуться у випадку злочину до поліції, котра віддано захищатиме населення свого міста. Люди ходитимуть до українських магазинів, купуватимуть вітчизняні продукти, не переймаючись за їхню якість. Крім того, українці будуть заможними людьми. Вони матимуть можливість подорожувати. Не існуватиме межі між Західною та Східною Україною, бо можна буде відпочивати без проблем у будь-якому куточку країни, всі відчуватимуть себе одною родиною, не буде ворожнечі та ненависті між представниками різних регіонів.

У майбутній Україні всі будуть щасливими. Кожна людина матиме величезні можливості для реалізації себе: зможе отримати освіту, започаткувати свій бізнес та поїхати у навколосвітню подорож. Українці будуть освіченими людьми, для яких не існуватиме світових кордонів. Вони знатимуть багато мов, розвиватимуться як особистості. В Україні буде сильна армія. Юнаки йтимуть виконувати свій обов'язок державі з честю, пишатимуться службою та нестимуть величезну відповідальність за вчинки. А найголовніше — в Україні буде мир.

Більше ніколи в майбутньому наша держава не знатиме жаху війни, гуманітарних катастроф, нових днів пам'яті та скорботи. Україна існуватиме в мирі, і жодна держава світу не зможе більше посягнути на нашу землю, на її недоторканність, бо це буде найбагатша в світі країна, а прекрасне руйнувати — гріх.

Сподіваюся, яскраве майбутнє України вже зовсім близько. Хочеться, щоб все було добре. Але слід пам'ятати, що все залежить не тільки від влади, а й від кожного з нас. Якщо народ почне змінюватися на краще, то і держава розквітне. Буде такою, якою ми її збудуємо.

Богуцька Вікторія

учениця 10 класу Кам'янець-Подільського
навчально-виховного комплексу № 9
імені А. М. Трояна у складі спеціалізованої
загальноосвітньої школи I–III ступенів
з поглибленим вивченням англійської мови
та школи мистецтв
Хмельницької області

Але ми за його обітницею чекаємо нових небес
і нової землі, на яких перебуватиме праведність.

Біблія

Людство завжди прагнуло розвиватися, ставати кращим. Не одне століття найкращі представники різних країн створювали релігійні течії, філософські школи, де в центрі всесвіту була людина, її цінність. Філософи різних епох (від стародавнього світу, епохи Відродження до сучасного часу) обстоювали та прищеплювали норми людяності, боролися з рабським способом мислення людей, жорстокістю у відносинах, війнами та соціальною нерівністю. Незнищенна віра в людський розум допомагала Джордано Бруно зійти на вогнище, впевненість у прогресі людства допомагала і допомагає боротися з несправедливістю та обманом, свавіллям влади (від Великої французької революції до Євромайдану).

З іншого боку, всі намагання покращити життя завжди супроводжуються насиллям, жорстокістю, терором, війнами та смертю. Усі революції та визвольні рухи супроводжувалися страхітливими злочинами, які назавжди залишаться в пам'яті людства (кривава різня українців, поляків та євреїв під час Хмельниччини, гільйотина та терор Французької революції, «червоний терор» під час визвольної боротьби в Україні 1917–1921 років тощо). Риторичне запитання: чи марні жертви найкращих?

Як сказав Томас Карлайл: «Будь-яку революцію задумують романтики, здійснюють фанатики, а користуються її плодами відверті негідники».

І буде світ новим? Таки буде!!! Хоч повільно, можна сказати, поповзом, але настають зміни на краще. Майже немає на світі місць, де збереглося рабство хоч у видозміненому стані, немає канібалізму, дедалі менше місць, де вбивство за інші переконання є нормою. Більше країн, у яких права жінок нарешті стають на один рівень з правами чоловіків. Навіть у консервативній ісламській Саудівській Аравії жінкам дозволили водити автомобілі, ходити на футбол та в кіно, займатись

у спортзалах. Хоча інші свободи, які не вкладаються в рамки шаріату, відкидаються.

В Україні протягом останнього року також відбулося чимало змін, які дають надію на краще, хоча з великою долею сумніву. Поки мої ровесники бачать своє майбутнє за кордоном (навчання та робота), доти в нашій країні ще непочатий край роботи. Створювати світ новим необхідно тут, сьогодні і зараз. Це і переробка сміття, в якому ми потопіємо, і створення енергоефективних будинків та виробництв, і використання нетрадиційних джерел енергії. Це і зміни клімату та зменшення забруднення повітря шляхом радикального озеленення та заліснення нашої країни, збільшення площі зелених насаджень хоча б до 15–20% території України.

Україна вже сьогодні відчуває нестачу робочих рук та свіжих ідей, тому необхідні інвестиції в економіку, створення робочих місць із гідною зарплатою, отримання грантів на реалізацію найрізноманітніших творчих задумів. Та найголовніше — це створити новий світ усередині нас самих. Особисто я розумію під цим свою відповідальність за все, що відбувається навколо.

Меседж Володимира Зеленського «кожен з нас — президент» необхідно розуміти як «кожен з нас — господар планети, нашого спільного дому». Мої думки перекликаються з позицією Грети Тунберг, які вона виклала на Генасамблеї ООН, що відбулася нещодавно в США. Сучасні люди, які будують новий світ, у якому ми та наші нащадки маємо жити, мають на меті не лише і не стільки власне збагачення та життєвий комфорт, як збереження та відновлення комфортного проживання в нашій спільній домівці — планеті Земля.

Моя країна є найдорожчою для мене частиною Землі, тому я намагатимусь робити її кращою кожного дня. Нехай це будуть чи екопроекти на рівні школи, чи висаджені дерева на дачі, чи відмова від пластику та хімічних засобів у побуті. Я вірю, що саме моє покоління назавжди відмовиться від використання двигунів внутрішнього згорання, перейшовши на електромобілі, буде використовувати альтернативні джерела електроенергії для побуту та промисловості, вирішить проблему з перерозподілом харчових продуктів. Наприклад, в одних країнах Африки діти вмирають від голоду, в інших країнах Європи чи Америки 10–30% продуктів псуються через перевиробництво.

І найголовніше: необхідно змінити психологію споживачтва та думки на кшталт: «Після нас хоч потоп, на наш вік вистачить» на психологію меценатства і благодійництва. Україна і світ варті цього. Недарма ж

за Україну віддали життя кращі її сини та дочки: від національно-визвольної війни Богдана Хмельницького, визвольної боротьби 1917–1921 років до героїв Небесної сотні. Усі вони намагалися відстояти волю, незалежність чи свободу думати і діяти вільно, з повагою до людини і суспільства. І буде світ новим!!!

Бондаренко Антон

учень 10 класу

Лисичанської багатoproфільної гімназії

Лисичанської міської ради

Луганської області

Чи буде наш світ новим? Звісно, буде! Він змінюється кожного дня, кожної години, кожної хвилини. Щомиті люди по всьому світу роблять якісь винаходи, створюють щось нове, що неодмінно впливає на всіх і кожного (інколи позитивно, а інколи — дуже негативно).

Я б дуже хотів, щоб нас чекали тільки кращі зміни, які б робили наш світ добрішим, яскравішим, аби люди могли спокійно насолоджуватися своїм життям, мандрувати різними країнами. Щоб ніхто не повинен був замислюватися над вирішенням проблем, які трапляються зараз: відсутність роботи, низькі зарплати, через що наші громадяни вимушені кидати свої домівки і їхати на заробітки; проблеми світового масштабу — невиліковні хвороби, глобальне потепління, сміття, від якого «за-дихається» наша планета, війни.

На мою думку, вирішення цих проблем не треба відкладати «на потім», починати треба зараз і з себе: навчитися не смітити на вулицях, сортувати сміття, слідкувати за здоров'ям, уживати більше здорової й корисної їжі, звести до мінімуму фаст-фуд, займатися фізичними вправами, не палити, не вживати алкоголь.

Якщо людина захворіла, у неї повинна бути можливість звернутися до лікаря й отримати належне лікування. Дуже важко дивитися, як люди шукають найменшу можливість, щоб знайти кошти на лікування своїх маленьких дітей: звертаються в благодійні фонди, на телебачення, через соціальні мережі до всіх небайдужих з проханням допомогти грошима,

шукають за кордоном лікарні, які погодяться врятувати хвору дитину за шалені гроші. Я дуже хочу, щоб цієї проблеми не було зовсім, щоб людство знайшло рецепти від усіх страшних захворювань!

Люди повинні жити в гармонії з природою, насолоджуватися нею, отримувати від неї користь, створювати сприятливі умови для тварин, які на межі вимирання, а також для безпритульних тварин, не забруднювати повітря, моря, океани.

Новий світ не повинен знати, що таке війна, зовсім не стикатися з цим жахіттям! Країни мають вирішувати свої проблеми тільки мирними шляхами. Раніше ми по телебаченню чули про війну в Чечні, Сирії, тепер цей жах торкнувся й нас. Через це пролилася кров невинних людей, багато сімей залишилися без житла й вимушені були покинути рідні домівки.

Я впевнений, що найбільшого розвитку в найближчі роки досягнуть цифрові технології, які вже сьогодні ввійшли майже у всі сфери людського життя. Зараз нікого не здивуєш телефоном, комп'ютером, інтернетом, а ще досить недавно, коли наші батьки були учнями 10–11 класів, вони навіть мріяли про таке не могли. Нещодавно я дивився передачу про нанотехнології в Японії, там все повністю комп'ютеризовано, роботи замінюють людей і виконують за них більшість важкої роботи. На мою думку, десь через 10–15 років те саме буде і в нашій країні. На жаль, це має й негативні наслідки, які люди повинні намагатися усунути.

Я б хотів мандрувати світом і завітати до Японії, щоб побачити все на власні очі, і вважаю, що кожна людина в майбутньому повинна мати можливість відвідувати різні країни й континенти, аби дізнатися багато нового, спілкуватися з іноземцями.

Можливо, десь через 50–100 років кожна родина матиме можливість купити собі не автомобіль, а літак, щоб літати до родичів в іншу країну, а можливо — і невеличку космічну ракету, щоб на канікулах відвідати якусь іншу планету.

Маю надію, що наше покоління зробить висновки з помилок, зроблених нашими пращурами в минулому, і намагатиметься не допускати такого в майбутньому. Тоді світ буде дійсно новим, гармонійним і щасливим.

Бородіна Марина

учениця 11 класу (II курсу)

*Херсонського політехнічного коледжу
Одеського національного
політехнічного університету*

Поколінням Z називають нас, народжених у цьому столітті. Цікаво було споглядати битви компроматів на телебаченні нової команди ЗЕ, але боляче чути сварки дорослих. Як же важко правду нести, а тим паче захищати її в ім'я свого народу. Й так велично відчувати себе україномовним та соромно визнавати, що англійська не так проста, як здається. Знати російську та розуміти безпорадність на лінії зіткнення під час гібридної війни на Сході України. Плетіння маскувальних сіток у школі та коледжі, написання листів воїнам у 2016 році, участь у акціях «Смаколики бійцям ОМБР» дає відчуття причетності до подій у країні.

У моїй родині кожної п'ятниці батьки гортають шпальти районної газети, а вчитуватися у вісник нової сільської громади з часом цікаво стало й мені. Та зізнатися, що мені знайоме ім'я Георгія Гонгадзе, — не можу, про вбивство Павла Шеремета чула лише з новин. Про більшість політичних подій у країні дізнаюся через думки херсонського журналіста газети «Гривня» В. Боянжу, якого часто цитує моя тітонька. Тому про керченського журналіста Сергія Кемського доводиться гуглити. А ось весь список Небесної сотні читала зі сльозами на очах.

В дитинстві, після групи продовженого дня, усі квапились на перегляд мультфільмів. Ішов час, ми дорослішали й улюблені кінострічки почали замінювати страшні хроніки новин. Майдан, постріли, вогонь, смерть...

Крим Сергія був і в моєму житті. Світлини відпочинку з півострова в нашій родині займають особливе місце. Двадцять сім років тому збулася мрія мого дідуся — переїхати ближче до моря. Та з'ясувалося, що про українське коріння завжди говорила й прабабця. Батьки моїх батьків виростили у далекій Середній Азії та коли подорожували Південним берегом Криму, зустріли тих, кого у 1944 році депортували й вони змогли повернутися додому, до моря. А чи зможуть тепер українці чи кримські татари у XXI столітті повернутися на насильницьки загарбаний півострів?

Дякуючи фільму під назвою «Хайтарма» та роботам режисера Ахтема Сеїтаблаєва, кримське питання на слуху в моїй родині. Перегляд історичної драми «Величне століття. Роксолана» вкотре кличе перечитати сторінки роману П. Загребельного. Та мрією залишається подорож

до Києва. Знаю, напевне, що на Майдані Незалежності серце буде шалено калатати. Ті кадри, бачені через екрани телевізорів, наганяють моторошні відчуття тим, що люди, які стояли за свою свободу, мало що могли вдіяти під дулом снайперів. Від ворожої кулі снайпера загинув і журналіст Сергій Кемський. 15 листопада 2014 року йому мало виповнитися 33 роки... Час, коли людина переходить до переломного моменту. Половина життя прожита, мав початися новий відлік, нова фаза розвитку... Але він так і не дочекався своєї весни... Цілеспрямований, впевнений, сміливий. Патріот, герой, захисник, романтик, ідеаліст, справжній революціонер. Ще довго майданівці пам'ятатимуть його заклик:

Агов!
Майдане,
Всіх пригноблених
Клич до свободи!

Він був упевнений, що треба змінювати не обличчя влади, а систему. Народ повинен мати можливість проведення референдуму, відкликання чиновників і силовиків будь-якого рівня. І ми не можемо з цим не погодитися. Мої думки перетворюються на віршовані рядки:

Влада нова чи стара —
То проблема чимала.
Що ж робити бідним нам,
Затурканим «селякам»?!
Чи коритись? Чи молитись?
Чи вже й Богові молитись?
Чи на владу нарікати
І поганого чекати?
А я хочу просто жити
Й насолоджуватись всім,
А не жить і животіти,
Поклоняючись «отим»,
Що до влади пнуться вгору
І думки їх до людей,
Коли вибори «на носі» —
От тоді все в них «окей».

А свавілля влади він бачив не лише на прикладі тодішнього очільника держави, а й чиновників місцевого рівня. То, може, дійсно треба звільняти можновладців, які втратили довіру громадян? Це непросто. Але сотні, десятки, тисячі українців мають об'єднати спільні зусилля і почати жити по-іншому. І буде тоді світ новим...

Помаранчева революція, Революція гідності, АТО. Скільки випробувань випало на українців за такий короткий проміжок часу. Низькій уклін усім тим, хто боронить землю від ворога. А ми маємо берегти пам'ять про тих, хто віддав життя за наше сучасне і майбутнє. В голові звучить народна пісня «Гуцулка Ксеня» з кінофільму «Кіборги». Згадую, як під час перегляду цієї стрічки на класній годині два моїх однокласника чітко вирішили йти захищати Батьківщину. Обіцянки дотримали. Повернулися живими. А скільки янголів тепер на небесах...

Моя стражденна Україно!
Коли ти заживеш спокійно?
Коли боліти перестане тіло?
Коли за правду стануть сміло
Твої сини і доньки — власні діти.
Ті, що зневажали твої квіти,
Ті мальви, що росли довкола хати,
Чи довго ти на них маєш чекати?

Але перегорнуто нову сторінку в історії нашої держави у світле європейське майбутнє з омріяною свободою волелюбного українського народу, який завжди боровся з тиранією і диктатурою. Сторінку, в якій кожен із нас — сучасний герой:

«Борітеся — поборете» — Кобзар наш говорив,
Бо він Вкраїну нашу завжди боготворив.
Тож вставаймо, українці, герої-орли,
І врятуймо Україну від горя й біди.
Захистимо Україну власними тілами —
От тоді й Вітчизна буде завжди з нами!

Бредіхіна Єлизавета

учениця 8 класу Нетішинського
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітня школа I–II ступенів
та ліцей» Нетішинської міської ради
Хмельницької області

Запах яблук із бабусиноного саду... Цей аромат не сплутаєш ні з чим. Я вдихаю його на повні груди, і душа моя сповнюється радістю, спокоєм і відчуттям захищеності. Мені знову і знову сниться цей сон: я — першокласник, біжу щодуху додому. Сьогодні в моєму щоденнику усі сонечка. А сонечко — це найкраща оцінка.

— Мамо, мамо! Я сьогодні найбільший молодець!

Мама, напевно, здогадувалася про мої успіхи, тому я бачу на столі улюблені млинці з медом. Вдихаю ось цей, ні з чим незрівнянний аромат яблук, і радію ще більше: «Бабуся приїхала!» Від емоцій, що переповнюють мене вщерть, я прокидаюся...

Як же добре: я вдома! Нарешті я повернувся з російського полону. Майже рік я був відірваний від усього, що мені рідне. Я — матрос катера «Бердянськ» Андрій Ейдер, що ніс службу у ВМС України і разом з іншими військовослужбовцями був атакований у Керченській протоці. І ось цей аромат яблук — запах мого дитинства — сьогодні це не сон...

Скільки разів він снівся мені у в'язниці?! Не перерахувати. А повернення після сну в реальність тоді було жахливим: заґратоване вікно, сірість, чужина.

До того ж пам'ять виштовхувала, як спалах, різкий, жорстокий, болючий момент взяття в полон: гуркіт і рев двигунів; здавалося, снаряди летять звідусіль; трасери заповнили повітряний простір, у морі — їхнє відображення, а потім різкий біль у руках і ногах і втрата свідомості. 25 листопада 2018 року — чорний день мого життя...

А судові засідання? Судилище! Що тут ще скажеш... Обвинувачення були настільки абсурдними, що я хотів поголити половину голови і вийти з аркушем: «Які обвинувачення — така й зачіска». Ми розуміли, що в цій країні довести свою правоту неможливо. Але позитив був у тому, що коли нас привозили в суд, ми бачили одне одного і розуміли, що ніхто з двадцяти чотирьох не розклеївся, усі гордо тримали голови, ніхто не відводив погляд, даючи свідчення. Та найбільша радість була від того, що ми бачили своїх рідних, які приїхали нас підтримати. І навіть погляду було досить.

Я вдома! Але заснути вже не можу... Думки рояться в моїй голові, набігають одна на одну...

Чомусь згадалися уроки української літератури. Наша вчителька завжди наголошувала, що ми маємо свою мову, свою історію, свою культуру. І нам є чим пишатися. Але, напевне, тоді у мене, восьмикласника, усвідомлення того, хто я — пересічний житель чи справжній громадянин України — ще не було.

У наше місто на гастролі приїхав хор імені Г. Верьовки, і вчителька запропонувала долучитися до національної культури. Ми, чесно кажучи, досить іронічно поставилися до її пропозиції відвідати концерт, проте з поваги все ж таки пішли. Враження перевершили всі сподівання: яскраві костюми, легкі рухи, особливі голоси і звучання музичних інструментів. Цимбали — то щось виняткове. А хто б міг подумати, що звичайна сопілка зможе видати такий діапазон звуків. Потім зазвучала «Молитва», слова якої я пізніше вивчив напам'ять. «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни!» — здавалося, слова цієї пісні обов'язково долинають до Бога, і Україна буде мати і долю, і волю.

Це було у вересні 2013 року... Те, що сталося потім, моїй підліткової свідомості було незрозумілим: палаючий Майдан, анексія Криму, бойові дії на Донбасі, трагедія, що сталася в моїй рідній Одесі 2 травня 2014 року... І кожного дня повідомлення про убитих, зниклих безвісти, заарештованих...

Вересень 2014-го. В нашому класі з'явилися біженці з окупованих чужинцями територій. Найбільше мене вразила історія Ані, тому що через проукраїнські настрої їхню сім'ю переслідували, і вони, прихопивши лише документи і найнеобхідніше, перетнули лінію розмежування. Тоді я дізнався, що це таке — втратити свій дім, втратити свій маленький, але такий рідний світ. Сидячи у в'язниці, я чомусь не один раз згадував біблійну історію про Каїна і Авеля. Невже історія повторюється?

Факт усім відомий: майже кожен одесит хоче бути моряком, і я не виняток. У вересні 2015-го я здійснив свою дитячу мрію, ставши студентом Одеського професійного ліцею морського транспорту.

Жовто-блакитні кораблики. Як я тішився ними, сидячи у неволі. Листи з Батьківщини, листи від українців з різних куточків світу. Якій величезній кількості людей моя доля була небайдужа! Ці моменти в полоні були найкращими. Дитячими малюнками я прикрашав камеру, додаючи яскравих барв у своє безрадісне існування.

Пам'ять повернула мене в ще один вересень. Вересень 2018-го. Я підписав контракт на службу в ВМС України. Я — моряк! Я здійснив свою мрію. Але хто ж заборонить мені бути одночасно захисником своєї держави? Це було свідоме рішення. Але після всього пережитого мені вже й цього мало. Я хочу стати офіцером. Я буду боронити свою державу, якщо за свободу, можливо, потрібно буде віддати власне життя. І буде світ новим! Україна буде мати і долю, і волю!

У таких думках мене застав ранок вересня 2019-го. Новий день на волі, де так медово пахнуть яблука... Я вдихаю цей аромат на повні груди, і душа моя сповнюється радістю, спокоєм і відчуттям захищеності.

Буйна Поліна

учениця 11 класу

комунального закладу освіти

«Українсько-Американський ліцей»

Дніпровської міської ради

Кажучи про новий світ, одразу в голові виникає картинка літаючих машин та роботів. Проте якщо подумати... Яким буде світ через сто років?

100 років — багато чи мало? Філософське питання, проте я все ж таки спробую відповісти. Усе пізнається в порівнянні. Для історії — це мала частина великого пазла. Для науки, наприклад, це той час, якого достатньо, щоб перевернути світ. Для людини — все життя (навіть менше). Парадокс у тому, що людина за своє життя може купу разів змінювати щось, проте не змінюватися сама. До речі, про зміни. Як часто ви передчували зміни? Зміни — це важлива частина нашого життя. Ми все життя вчимося чогось нового і змінюємо своє світосприйняття. Проте іноді нам стає страшно, і ми вже не впевнені, що зміни — це лише до кращого.

Звісно ж, я можу передбачити, що буде нового у світі через століття, а що так і залишиться незмінним старим. Я можу дуже багато розповідати про роботизацію та екологічні проблеми, про нові літаючі машини й найкрутіші смартфони з суперновими камерами, які будуть фотографувати тебе, як тільки ти про це подумаєш. Звісно ж, наука не стоятиме на місці і рухатиметься лише вперед. Уже зараз ідуть розробки «капсули

життя», яку вчені збираються відправити на Марс з надією на краще майбутнє. Це все, безумовно, важливо і цікаво, проте мене більше цікавить людський фактор. Чи буде правда? Людська правда... Наскільки буде розвинений інститут родини? Які поняття та закони життя будуть у наших дітей? Чи будуть нарешті рівні права у всіх або люди ще будуть за щось боротися? Про що вони будуть думати? Мріяти?

Авжеж, у людей 2120 року будуть інші мрії, цілі та проблеми. Проте вони так само кохатимуть, тремтітимуть перед першим побаченням та не знаходитимуть собі місця від метеликів у животі. У них будуть такі самі родинні сварки, такі самі проблеми на роботі. (Різниця буде лише в тому, що хтось із родини неправильно настроїв робота, що миє посуд.) У них будуть такі самі діти, такі самі батьківські інстинкти, такі самі хвилювання за своїх дітей. Такі самі сльози... Такий самий сум... Отже, майже нічого не зміниться...

Тоді виникає запитання: «Що буде відрізнити людей “нового покоління” від нас, сучасників?» Те ж саме, що відрізняє нас від людей, які жили сто, двісті, триста років тому. З кожним поколінням нам стає мало. Людям потрібно більше. Ще більше. Більше ресурсів, більше знань, більше незалежності. Звісно ж, люди адаптуються до умов, продиктованих світовим прогресом. Хоча завжди знайдуться ті, кому достатньо того, що є, і в них не буде таких амбіцій, як в інших. Проте я дуже сподіваюся, що амбіції переможуть. Як людина цілеспрямована й амбіційна, я не знаю, як можна бути задоволеним тим, що в тебе є. Мені ніколи не буде достатньо. І мені завжди здається, що я можу краще, вище та сильніше. Тішу себе надіями, що в добу штучного інтелекту та роботів люди знайдуть у собі сили не здаватися та не опускати рук, а майбутній прогрес буде мотивувати їх ставати ще кращими. Адже там, де зупиняється розвиток, починається деградація. І менш за все мені хотілося б, щоб люди майбутнього вважали, що вони вже перевершили себе та зупинили свій розвиток. Це буде означати, що все, що людство робило та створювало до того, марно. Основна риса людей 2120 року — амбіції. Я хочу їх бачити такими, тому що сама є такою.

Насправді, люди через 100 років не будуть так глобально відрізнятися від нас, адже людей майбутнього виховаємо ми. І якщо формувати з дитинства певні поняття про родину, творчість, знання, характер людини такими самими, які вони зараз, люди не зміняться зовсім. Все ж таки для того, щоб змінити майбутнє, треба змінити нинішнє. І починає треба лише з себе. Треба навчитися виховувати себе і тоді не карати

себе за помилки майбутнього. Якщо ми будемо гідним прикладом для наступних поколінь, вони нам віддячать.

Мені здається, в погоні за новим та сучасним важливо не втратити найголовніше — людей. Людей, а не роботів. Людей з почуттями та своїм життєвим досвідом. Людей з емоціями та своїми помилками. Людей, в яких є поняття гідності та незалежності. Людей, які вміють казати правду та нести відповідальність за неї. Людей, які вміють закохуватися та любити. ЛЮДЕЙ! Живих людей. І тоді буде світ новим...

Виговська Вероніка

*учениця 10 класу Іршанського
навчально-виховного комплексу
«Гімназія – дошкільний навчальний заклад»
Хорошівського району
Житомирської області*

Людина, природа, життя, прогрес, війна, мир, соціум, бруд, краса... Прості слова, але наскільки влучно описують сучасний світ. Для когось він ідеальний, чистий, прозорий, а для інших — суворий, несправедливий та сірий, для решти — особливий, загадковий і жорстокий одночасно. Але чому такі різні думки? Ми ж усі живемо в одному світі. Напевно, тому що люди бувають різні: хтось дивиться на світ через «рожеві окуляри» і намагається ідеалізувати все те, що відбувається навколо, хтось усвідомлює всю ситуацію і прагне до змін, мріє створити власний Всесвіт, хтось бачить лише негатив і «руйнує» все довкола. Особисто для мене світ — симбіоз природи та людини, прогресивний розвиток у поєднанні з рішучими діями, а також деградація моральних норм, чеснот і війна між країнами, політичними силами, людьми. Шкода, але нині я не живу в ідеальному новому світі. Як він може бути прекрасним, коли Україну (мою країну!) хочуть стерти з політичної карти, держави воюють між собою, брат іде на брата?

Так, хтось скаже, що світ новий, бо люди в основному матеріально забезпечені, розвивається технічний прогрес. Та невже у багатстві та різноманітті приладів краса? На мою думку, світ може стати новим

лише завдяки людям та взаємовідносинам у суспільстві. Людина була, є і буде найбільшою цінністю. Саме у її серці живуть доброта, чесність, щедрість, любов... Завдання людини — врятувати та зробити світ новим, подарувати всім світлий вогник у майбутнє, усвідомити, що людяність повинна бути дедалі більш поширеним явищем.

Але коли спостерігати за сучасним світом, виникає відчуття, що норми моралі не еволюціонують, а навпаки — повертаються до кам'яного віку. Здається, що всі живуть за принципами природного добору: виживає той, хто сильніший. Інколи обдаровані люди позбавлені права вирішувати і працюють на тиранів, бо в останніх влада, гроші. На жаль, у цьому і полягає головна проблема сучасного світу, що не дає змоги стати йому новим: статки вирішують все... Абсолютна більшість вважає, що людські долі залежать від байдужих працівників державних апаратів, несправедливих рішень, нечесних осіб... Більшість урядовців одержимі грошима і ладні за них продати власну гідність та честь. Особисто я вважаю, що банкноти — це річ, яка не додає духовності, а обман ніколи не переможе, і за таких обставин буде складно збудувати новий світ.

Проте не варто забувати про людей, які ставлять моральні чесноти на перший план, допомагають іншим стати на новий шлях розвитку. Як говорив Томас Кініллі: «Той, хто врятує одне життя, врятує цілий світ». Отже, перший і найголовніший чинник, який допоможе світу стати новим — свідома людина та морально-етичні норми, рішучі дії, спрямовані на викорінення старих правил жадібності і віра в їх реалізацію, а також консолідація суспільства задля спільної ідеї.

Люди повинні частіше думати про свої вчинки та їхні наслідки. Те, що зроблено одного разу, зроблено назавжди. І коли наслідки негативні, то їх надто важко ліквідувати, інколи навіть неможливо. Яскравим прикладом є вибух четвертого енергоблока Чорнобильської АЕС. Здавалося б, що це лише біль України, лише її сльози, проте ця трагедія зруйнувала життя всьому світові. Жодну країну не оминуло це лихо. Чорнобиль і на сьогодні залишається чорною плямою, незагоєною раною в історії всього світу.

Люди дедалі більше хворіють на тяжку хворобу — рак. Для більшості це вирок. На мою думку, світ стане новим, коли винайдуть ліки від цієї страшної хвороби, людство не вмиратиме, молодь житиме щасливо. Я вважаю, що для цього країнам варто об'єднати сили і вирішити важливі питання разом. Отже, другий крок до створення нового світу — обрання країнами спільної мети та кінець підступній грі смерті, яка має назву «Чорнобиль».

На мою думку, ми живемо в ілюзії розвитку. Всі телевізійні стрічки говорять, що світ новий і рухається вперед. Особисто я не зовсім розділяю цю думку. Якби ми рухалися вперед, то давно б винайшли ліки від СНІДУ, раку. Людство не знищувалося б штучним інтелектом. Перспективи технічного прогресу невтішні: знищення індивідуальності, позбавлення здатності мислити і спілкуватися. Громадян держави у майбутньому можуть роздавати методами цифрової диктатури. Чи такі надії ми покладаємо на процес технологізації? Мабуть, ні, проте є шанс усе змінити. На мою думку, шлях подолання цієї проблеми — спільне обговорення державами найважливіших аспектів цього процесу, оцінювання всіх плюсів та мінусів і зміна напряму цієї сфери, запуск інформатизації. Отже, третій пункт, який допоможе стати світу новим, — заходи для запобігання технологічного руйнування і глобальна співпраця.

Людство живе вже у XXI столітті, але досі не навчилося співпрацювати і жити у мирі та злагоді. Це легко простежити, якщо перегорнути сторінки всесвітньої історії. І коли доходиш до сьогодення, то зустрічаєш страшні слова «війна», «ворожнеча», «непорозуміння»... Напевно, найяскравіший приклад — війна між Росією та Україною, питання санкцій та коштів, у результаті чого світ поділився на декілька ворожих таборів. А повинен об'єднатися заради спільної ідеї миру та заради створення нового ідеального світу. Мені боляче спостерігати за тим, що нас, українців, хочуть поставити на коліна і світові партнери замість того, щоб підтримати, думають про власне становище і гроші, в той час як сотні родин залишилися без опори і підтримки: батька, сина, чоловіка, тисячі поклали своє життя на фронті.

Прикро, що країни не підставляють плече і не намагаються вирішити все дипломатичним шляхом. На цьому прикладі можна простежити найбільш глобальні проблеми світу: одні хочуть володіти всім і знищити всі культурні надбання; інші бояться і думають про себе та гроші; хтось бореться, але його не чують; хтось хоче об'єднатися задля єдиної мети, проте їхні старання без підтримки нічого не варті. Якщо ці питання будуть вирішені, то світ стане інакшим — новим. Я дуже хочу, щоб мене почули, і всі країни згуртувалися та принесли у те середовище, в якому ми живемо, голуба миру. Слід запам'ятати, що шляхом війни нічого не досягнеш, а лише зруйнуєш, знищиш моральність та людство.

Варто згадати про ще одну проблему, яка не дає світу можливості оновитися, — екологічне питання. Через сучасні технології та комфортність руйнується краса. За фіранкою руху та зайнятості людство

не усвідомлює, що щосекунди руйнується світ, відбувається деградація природи. На мою думку, це найбільший виклик на шляху створення нового світу, бо людству не вистачає розуміння і радикальності в діях. Великий відсоток людей живе одним днем і не думає про те, що залишиться наступним поколінням. Світ дійшов до фінального, найстрашнішого рівня екологічної катастрофи: інтенсивні зміни клімату, озоніві діри, проблема регулювання промислових відходів... Людині варто задуматися про свої дії і правильно використати свій потенціал. Також я вважаю, що лідери країн повинні спільно знайти альтернативний варіант вирішення проблеми. Адже світ не буде новим, якщо зникне природа, бо тоді зникне і людство, а зараз поступово ми втрачаємо красу, натхнення, барви життя...

Наш світ далеко не новий. Сьогодні є великий пласт роботи і безліч проблем. На мою думку, світ стане новим, можливо, ідеальним тоді, коли діти не знатимуть слова «сирітство» (шкода, але сьогодні деякі діти не знають, хто їхні батьки, що таке вечерея з родиною, а свята зустрічають у стінах дитбудинку), люди не помиратимуть через невиліковні хвороби. У всіх країнах пануватиме мир, соціум не забуватиме про мораль, не буде знищувати навколишнє середовище і не вважатиме себе «технологічним богом».

Лише коли всі проблеми будуть ліквідовані, то з'явиться шанс оновитися. Для цього доведеться докласти титанічних зусиль. У першу чергу, всім треба об'єднатися, згуртуватися, проявити неабияку співпрацю. Наступний крок — виростити гідних дітей, бо саме в руках молоді шанс стерти помилки старшого покоління. На мою думку, важливим пунктом є відмова від ядерної зброї. У цьому питанні всі повинні рівнятися на Україну. Вона першою відмовилася від смертельної зброї. І прагнула цією дією закликати всіх до миру: не обов'язково воювати, щоб бути почутим. Прикро, що усвідомлюємо всю трагічність ситуації лише після смерті сотень, а потім стаємо байдужими. Кожному варто зробити вагомий крок до оновлення світу і сказати «ні» агресії, а «так» відродженню. Я вірю, що світ стане новим, але на все свій час. Як писав Р.Д. Бредбері: «На все свій час. Так. Час руйнувати і час будувати. Так. Час мовчати і час говорити». Отже, саме сьогодні настав час діяти і змінюватися.

Ворона Анна

*учениця 8 класу Усоцької філії
Ямпільської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 2
Ямпільської районної ради
Сумської області*

Я єсть народ, якого правди сила
Ніким звойована ще не була.
Яка біда мене, яка чума косила,
А сила знову розцвіла.
Щоб жить, ні в кого права не питаю,
Щоб жить, я всі кайдани розірву.
Я стверджуюсь, я утверждаюсь,
Бо я живу!

П. Тичина

Моя Батьківщина — Україна. Це найкрасивіша і найдивовижніша країна у світі. Я — громадянка молодої, сучасної, незалежної держави, яка посідає гідне місце серед європейських держав і має велике геополітичне значення.

Люблю цю землю за те, що вона мене народила, що звуся я україночкою. Люблю цей край за те, що дав мені у вуста милозвучну, солов'їну мову, схожу на ніжну пісню. Люблю цю державу за неповторність, красу, за безмежні простори, за стежки, які я міряю своїми кроками кожного дня. Люблю за червону калину, за вишиванку, за рушник, за запашний хліб на столі, за звичаї і традиції, за маму, за тата, за рід мій козацький. Хіба є на світі краща земля? Хіба є щось дорожче за Вітчизну?

Я уже досить доросла, аби замислюватися над питаннями долі моєї Батьківщини. На моїх очах твориться новітня історія моєї країни.

Україна — держава трудолюбивого народу, вільнолюбивого козацького роду, мужніх героїв. Моя країна розвивається, росте, набирається сили, мужніє. Минуле мого народу героїчне. Мій тато мене навчає: «Щоб добре знати сучасне, творити нове заможне життя, треба глибоко вчити минуле».

Протягом століть Російська імперія знищувала нашу мову, культуру, національну еліту. Все українське, самобутнє викорінювала із свідомості народу, робила його чужинцем на своїй, рідній землі, споконвічно українській. Довгий час московити формували почуття меншовартості,

неповноцінності українців. Великий сусід, нав'язаний нам як «старший брат», століттями розпалював між людьми різних регіонів України ворожнечу, розбрат, ненависть, сів недовіру та непорозуміння.

Наперекір багатьом трагедіям і потрясінням ми збереглися як повноцінний і самобутній народ, а не якийсь напівзабуте плем'я, бо мій народ сильний, незборимий, вольнолюбивий. Він ніколи не стояв на колінах ні перед ким: ні перед монголо-татаською ордою, ні перед каральними загонами Петра Першого, ні перед більшовиками. Україна завжди вірила у щасливе майбутнє, в єднання у соборну державу. Вона має свою душу, цього не заперечить найлютіший ворог. Велика Злука 1919 року на Софійському майдані, у серці України, оголосила: «Однині воедино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України...». Щорічно у Києві створюються «живі ланцюги» на мості Патона, символічно з'єднуючи лівий і правий береги України. З кожним роком ланцюг все більше розростається, міцніє, і ніяка сила його не розірве, не здолає.

Наразі Україна переживає нелегкі часи. Невгамовний і ненаситний «старший брат» перетворився на агресора, анексував наш Крим, порядкує на Донбасі. Випробовуючи свою новітню зброю, перетворив квітучу землю Луганщини і Донеччини на руїни. А скільки людських життів відібрано!

Я твердо вірю, що незабаром прийде той час, коли моя Україна скине ганебні пута поневолювача, бо народ, об'єднавшись, має непереможну, невичерпну силу, яка нездоланна. І сятимуть від щастя блакитні очі нашої Вітчизни, колоситимуться хлібні лани, лунатиме голосний дитячий сміх, бо українців єднає спільна ідея миру, любові, взаєморозуміння і братерства, що здатні подолати всі труднощі. Як немає України без сивого Дніпра, без могутніх Карпат, без териконів Донеччини, без Чорного моря, без Полісся, без блакитного Світязя, так нема України без народу, об'єданого в одну сім'ю, здатного на ратні подвиги.

День Незалежності України — величне свято єдності українців. Я дуже люблю це свято. У цей день одягаємо святкові вишиванки, готуємо улюблені національні страви і обов'язково дивимось військовий парад. Цього року він був особливий. Окремі батальйони, зведені за різними родами військ Збройних сил України, вишикувані у шеренги, крокують головною вулицею столиці, Хрещатиком. Скільки мужності, рішучості в очах наших воїнів! Яка виправка, який вишкіл! Крокують ветерани АТО, загартовані в боях, змужнілі, сильні духом. Виблискують ордени та медалі на їхніх грудях. Оце герої сучасності, це наша честь,

мудрість і гордість! Окрасою народу став зведений жіночий батальйон. Молоді дівчата, міцно тримаючи зброю в руках, пліч-о-пліч з чоловіками стоять на передовій, захищаючи Україну від ворога. Стрункі, тендітні, ще зовсім юні, але сильні і упевнені в собі, сповнені рішучості, наші україночки вразили увесь світ. Це справжні берегині роду козацького. На Майдані об'єдналися доньки і сини всієї держави — ось у чому сила моєї країни!

У такі хвилини особливо хвилюєшся, і мимоволі народжується думка: «А, можливо, колись і я буду серед захисників Вітчизни».

Ми, українці, у великому боргу перед тими, хто загинув, боронячи Батьківщину, у боргу перед Небесною Сотнею. Тому треба кожному працювати натхненно. Ми повинні продовжувати справу наших героїв, це — наш обов'язок.

Діти Закарпаття і Донбасу, Полісся і Криму, Луганщини і Буковини підніміть Україну-матір на високий рівень міжнародного співробітництва, бо вона є невід'ємною частиною Європи і всього світу, вона має важливе геополітичне значення.

Вустами Захара Беркута видатний Іван Франко дає найголовніші настанови українському народові: «Доки будете жити в громадському порядку, дружно держатися купи, незломно стояти всі за одного, а один за всіх, доти ніяка ворожа сила не побідит нас».

Єдність, братерство творять соборну, незалежну державу.

Лише сила, воля та прагнення до свободи допоможе народові відновити Україну. Саме в цей час необхідно зібратися силами, об'єднатися та перемагати так, як перемагали завжди. Наш народ не зламати, не поставити на коліна. Віра, бажання та прагнення допоможуть стати сильнішим. Великий Тарас пророкував:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Гаянт Анастасія

*учениця 11 класу Яблунівського
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітня школа I–III ступенів –
дошкільний навчальний заклад»
Деражнянської районної ради
Хмельницької області*

Велична і свята, моя ти Україно,
Лише тобі карать нас і судить.
Нам берегти тебе, Соборну і єдину,
І нам твою історію творить!

Л. Костенко

Реквієм!

Звучить скорботно і гордо полеглим бійцям!

А тільки голос тиші промовляє: «Ми стояли на смерть. Не забудь — бо забудеш себе. Тримай висоту! Читай ці святі імена, як поему подвигу, записану знаками крові!»

Цей реквієм вам, полегли бійці, справжні герої. Вам, непереможні, — слава!

Вклоняємося вашому безсмертному подвигу! Вічна пам'ять усім полеглим за рідну землю, за волю України.

Не забуду!

За що боролися учасники Євромайдану і заради чого пожертвувала своїм життям Небесна сотня та воїни, які загинули і гинуть у боротьбі за свободу, цілісність та єдність держави, за перемогу гуманізму. Ці трагічні події в Україні тривожать та не залишають байдужими жодного громадянина сьогодні.

Ми ж продовжуємо боротьбу за Людину і Висоту, за сина і матір, за честь і правду, за гуманізм!

Пам'ятаю!

Ще Тарас Григорович передбачав, що зі встановленням нового ладу в його рідній країні народяться нові люди — сміливі, творчі, справжні велетні. Бо тільки в новому, вільному суспільстві настане щасливе життя для добра і краси, для щастя і миру, для того, щоб радісно жив український народ і росли діти, співали пташки, розквітали квіти, красувалася земля:

Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться...

Усе людяне й правдиве врешті-решт знайде шлях до оновленої України. Гаряче серце митця наче зверталось до нас зі сторінок творів, які хвилюють і зворушують безмежною вірою в людину, у світлий прийдешній день. Адже завтра починається сьогодні. І ми повинні працювати так, щоб зробити Україну великою і могутньою державою.

Хочу!

Щоб народ, до якого я належу, ніколи не заплямував свою чесність і гідність кров'ю інших народів. Гідна людина — та, яка робить корисні справи, є патріотом своєї держави. В Україні підрастає нове покоління. Патріотизм для них — це турбота, відповідальність, любов до всього свого, українського.

Щоб наш народ був законним господарем на рідній землі. Щоб ніхто не відбирав у нього цього права, ніхто не шматував нашої землі, не нищив культурних цінностей, не принижував всього найдорожчого, що є в українців.

Вірю!

Не буде війн і сиріт, удів і полеглих солдатів! Герої — безсмертні, як наше життя. Вони залишаться з нами назавжди. Вони — як далекі зорі, що сяють з високості. Бува, космічний вихор погасить котрусь із зірок, та світло від неї буде линути й линути до нас крізь тисячоліття.

Ми будемо й надалі мати свою державну мову, яка засвідчує нашу культуру й самостійність.

Будемо жити в мирі та єдності духу, наше земне життя буде радісним і щасливим.

Пам'ятай!

Незліченні жертви наших співвітчизників покладені на вівтар незалежності, соборності, державності. А держава, як і родина, має бути дружньою, сильною, здоровою, щасливою. Майбутнє України в руках молоді. Від тебе і від мене, від усіх нас, українців, залежить доля Вітчизни. Геть байдужість!

Щоб життя було кращим, усі мають зрозуміти: зло на землі народжується заздрістю, чорною і гіркою. Виконуй заповіді Божі: «Не вбий»,

«Не обмани», «Шануй батька й матір твою, щоб добре було і тобі», «Не кради», «Возлюби ближнього».

Тільки тоді в нашій рідній неньці-Україні буде панувати дух братолюбства і примирення, дух милосердя, взаєморозуміння, всенародного покаяння та очищення.

І врешті-решт настане новий світ і будуть нові люди.

Амінь!

Гарбарук Ілля

учень 10 класу

Родинської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 8

Покровської міської ради

Донецької області

Чи цілком влаштовує вас світ навколо? Чи не виникала у вас думка щось змінити? Багатьом моїм знайомим хочеться змінити світ на краще, щоб менше страждань було на Землі, щоб нарешті людина відчула себе людиною, щоб кожен радів, бо знав, як змінити своє життя, знайти себе в ньому і гармонізувати його. Навівши порядок у своєму житті, ми неодмінно відчуємо, як змінюється світ! Бо змінювати світ — це, насамперед, змінювати себе.

Основу світу створюють його мешканці, і тільки ті, що можуть впливати на його майбутнє. Так вийшло, що найбільш розвиненою формою життя на нашій планеті є люди. Щоб світ став новим, кожна людина має змінити своє ставлення до буденного та незвичайного. Згадайте, коли ви з добрим настроєм мили посуд чи прибирали кімнату. У мене, щоправда, виникають сумніви, що ви це колись робили із щирим задоволенням. Уявіть: кожна людина виконує буденні справи, відчуваючи при цьому себе абсолютно щасливою. Чи зможе вона у такому стані бажати зла іншому? Думаю, ні. Чи не зміниться світ? Можливо...

Добре, миєте посуд ви щодня (я на це сподіваюся), а пам'ятаєте того хлопця на милицях, якого ви вчора бачили біля магазину? Бідолага не втримав рівновагу і впав. Це тяжке лихо, яке жодному не побажаєш,

та чи підійшли ви до нього, чи допомогли? Навряд чи, хоча хочеться думати, що ви зробили це. А якби на його місці був смердючий безхатко, чи підняли б ви його? Отож, ми не маємо цього цуратися, бо ми люди, і маємо допомагати один одному. Кожен із нас кожного дня може зробити щось на благо іншого. Люди страждають через те, що досі не навчилися турбуватися одне про одного. Всяка істинна радість, щастя беруть початок у прагненні принести щастя і радість іншим. Чим більше в серці альтруїзму, тим більше навколо буде людей, які вас люблять. Любов, співчуття — наша життєва сила. І головне, щодня діяти відповідно до них. Пам'ятаймо: якщо ми перестанемо бути байдужими до чужого горя, світ потроху почне мінятися, і хто знає, можливо, стане новим?

Ми майже не замислюємося над тим, що з нами поруч живуть інші люди. Багато з нас думає тільки про себе, щоб тільки нам було добре. Нам лінки пройти зайві п'ятдесят кроків до смітника — і ми залишаємо своє сміття на розі будинку, у під'їзді або під деревом. Але якщо кожен з нас буде сильним і все ж таки донесе його до місця призначення, а дорогою підбере залишені сусідами обгортки чи пляшки, уявіть, як зміниться довкілля у вашому населеному пункті, а разом з ним і люди (їм уже соромно буде смітити) і, скоріше за все, буде мінятися світ...

Сьогодні у світі набув поширення християнський скаутський рух «Royal Rangers». Я уже три роки один із них. У нас є правило: «Де побували рейнджери, стало чистіше, ніж було». Чи змінюємо ми світ? Хочеться вірити!

Але це все такі дрібниці... Ми, люди, через гроші, жадібність, бажання розбагатіти можемо іти на злочин (новини такого характеру мало не щодня передають ЗМІ). Що ж виходить? Один підніме обгортку, а інший, заощаджуючи на очисних спорудах, систематично буде отруювати довкілля, навіть не зважаючи на те, що тут живе його родина, близькі і, зрештою, він сам! Людство для планети, як ракова пухлина. При чому постійно прогресуємо. І планета намагається захистити себе, лікуватися. Вона посилає на нас виверження вулканів, землетруси, цунамі, робить усе для того, щоб вилікуватися, і я вважаю, у неї це скоро вийде. Колись давно Бог уже карав людство, залишивши тільки Ноя і його родину. Мені здається, все може повторитися, якщо ми не зупинимось. По всій планеті відбудуться масові виверження вулканів та землетруси. Залишиться тільки невелика кількість людей на всій земній кулі. І ось тоді людство почне цінувати життя, кожен його мить та одне одного.

І буде світ новим...

Герасимович Вікторія

*учениця 11 класу
опорного навчального закладу
«Червоненська загальноосвітня
школа I–III ступенів
Червоненської селищної ради
Житомирської області»*

Вони намагалися поховати нас,
але вони не знали, що ми — насіння...

Мексиканське прислів'я

Я бачу сонце... Я бачу так багато сонця! Чомусь ввижається воно мені м'яким, ледь затуманеним рожевим серпанком... Ввижається ароматами дивних квітів, тонкими стебельцями й соковитим своїм цвітінням воно грає мені в жилах, тече капілярами, насичує собою моє серце, надходить до губ і дає їм своєї жагучої барви, а біля щік чомусь сором'язливо починає червоніти... Грає-виграє, лоскоче мені нерви, голками пронизує очі промінням своїм... Якимось дивно-оранжевим промінням... І взагалі, я все бачу в таких тонах, все оранжеве, все просякнуте сонцем і його владою. І ця влада, люто-золота, чомусь подібна до бунтарської морської, такої, що йде проти течії, проти всього океану... Назустріч чомусь новому, щоб жити по-новому і створювати щось зовсім нове. Я бачу схід сонця, а не його захід. Воістину схід! Він розфарбовує моє небо ясними вологими акварелями, малює на тілі моїм, зраненім гарматами, танками розоренім, всілякі дивовижі... Софіївськими фресками, тими дрібонькими узорами покриває мою плоть... Заростають шрами мої дикими ружами, і бджолами вкриваються пісні... Немає жодної брехні. Вона зів'яла на Майдані у вогні. І п'янкий нектар тече в моїх жилах, а на худорлявих плечах сидять птахи... Усе бачиться мені таким, як ніким не знаний світ, що живе в маленькій оранжереї, де так багато різних самоцвітів, так багато істот, химер і людей, думок і світоглядів, вірувань і молитов... І все таке різне, але воістину єдине!

Зелені чоловічки хлюпочуться в зелених калюжках, і плечики їхні блистять, мов маленькі смарагдики, їхнє волоссячко поприлипало і заплуталося в крихтних рученятах... Ці нікчемні створіння зненацька вп'ялися в мою землю, роздираючи її і дико сміючись.. Вони, мабуть, думали, що вона покірньо терпітиме їхні знущання, а вона раптом повсталала

і збудила всіх дітей своїх. Повстала — і здригнувся весь тисячолітній світ. Їхні Європи й Азії мовчали. Як мовчали до цього, як мовчатимуть і далі. Вона — співала. Співала всім своїм боєм, усіма розірваними нервами, всім рожевим м'ясом, яке знову одягла у пелюстки на заздрість усім тим, хто з нею це зробив, хто спустив з неї кров, забрав її нектар і барву зі щік, все її сляиво і блиск полонив у п'їтму, всю її велич і гордість знечестив, хто зламав її... Тепер вони боялися. Боялися її шепоту і голосу, тим паче сміху й співів. Здригалися, коли чули ім'я її. Її могутнє ім'я. Воно стало войовничими скіфами і кіммерійцями, безстрашними Богданами й Мазепами, талановитими Шевченками й Франками у душах тих нескорених, що стали героями і тепер захищають її з небес, стали розп'ятими на землі, щоб сотнею підняти у блакить її очей і сльозами зрсити землю її замучену, як і тіло моє, набите їхніми кулями. Її ім'я засіяло кривдників стрілами племен, вдарило булавами її гетьманів, міцними колонами Кобзаря підперло небо і гімном її Каменяра освітило шлях її, великий Чумацький Шлях, зорями закосичений. І дивиться вона тими зорями на них з незбагненої своєї висоти, а вони на неї — лиш з низин. Бо вона з того разючого, з такого, що відбирає мову і збиває з ніг, болю, навчилася літати, польотом небо роздирати, а в них талантом було лиш плазувати, вони лиш здатні виживати, вона ж уміла воскрешати. І вона все співає, нестямно і безтрепетно. А моя душа тремтить. І все нутро моє ніби тисячі метеликів обсіли, мої легені, серце й артерії разом з їхнім завмиранням теж завмирають. Бо коли вона помирала, я помирала також. І коли її душили, мені теж не вистачало кисню. Коли сльозогінний газ видав їй очі, я теж сліпла. А її переможна пісня триває, після тріумфу над недолугим намаганням знищити те, що є вічне, знищити її буття, перед нецтвом і боягузтвом, бо забороняли писати, але не змогли заборонити думати, забороняли захищати, але не змогли примусити відмовитись і не змогли додуматися, що марно намагаються, що йдуть проти вічного — рідного. Та пісня ллється Дніпром у море через усе її тіло, через тіло кожного, хто належить їй, і сам Нептун ховає свої засоромлені очі, стишує води свої, у сирен своїх відбирає голос і нишком чарується голосом тієї, про кого я сьогодні пишу, про ту, що дала мені життя, дала свою барвінкову стоголосу мову, своє тяжке минуле і ще тяжче майбутнє, весь свій захід і схід, всі свої надії і поневіряння, все своє сляиво і всю п'їтму, не шкодуючи нічого. І ось стоїть собі та оранжерея і на карті землі волошкою росте, барвінком застеляє терни і солов'єм пробуджує весну, всіх мавок і всі на світі океани, і найбунтарніші також.

І я стою, і бачу сонце. Вдихаю обпеченими грудьми той оранжевий настрій, всі ті мотиви, і вони мене зцілюють, але пам'ять завжди в мені. Вона іде дощем, впивається мені у плоть важкими краплинами, розриває все людське в мені, вітрами ламає кістки, болісно викручує мої суглоби, крижаними руками здавлює мені шию... Вона несамовито кричить. Вона роздирає цим криком мій мозок, вона намагається повернути мене туди, звідки все почалося — у страшний, кривавий 2014. І гострий біль знову сковує мої зап'ястя: її знову душать, і мені знову бракує кисню. Від холоду мої губи синіють, а її губи синіють від жаху: ті маленькі пташенятка, що гніздилися і вперше щебетали в неї на плечах, перекинулися дикими «Беркутами» і вбивали її дітей. І замість жил тих моїх, що колись далеко за недосяжним горизонтом майбуття будуть насичені сонцем, є ось ці, що зараз заповнені лиш шаленими громовицями. Скаженими, божевільними, скерованими самим Перуном у саме серце мого саду, цвітіння, юності моєї, дивної оранжереї життя, солодкого марення... У саме моє нутро, теж недосяжне... У мій оранжевий сонцесяйний світ, у мій химерний рідний край... Ті невідомі птахи вкорочували нам вік. Різали нам вени, в'язали петлі і топили у вогні. Ті беркутівці, в чиїх очах жили її очі, її сади і квіти, її небеса і степи, вітри і громовиці, відтинали своїм братам крила, і вона ридала... Слізьми зранила своє обличчя, глибокими борознами вони помережили її колишній рум'янець. «Чому, — кричала вона, — ви такі безлиці, чому не дивитися мені в очі?». Не дивилися, бо були такі високі і раптом стали такі ниці... А мої крила вдаряються об повітря, потужно, нестримно шелестять, розбиваються до крові, бухкають. Серце тріщить по ребрах, але я все ж лечу. Заради неї. І таких, як я, тисячі, мільйони. Десь палять шини, і від цього печуть очі. Вона знову лежить в мене на руках, з губ сочиться кров, очі намертво скляні... Вона хоче світла, хоче сонця! І я плачу, я не можу їй цього дати... Бо мені теж відтинають крила. Розпач, страх, короточасна злість, безвихідь... Її посмішка кривава. Чому кривава? Хіба ти заслужила на це? Ти заслужила життя, ти маєш право жити!

Ти будеш жити. І вони боятимуться тебе, молитимуться твоїм героям. Ти будеш новою, ти вже перероджуєшся, як той птах фенікс, як та зорясьяйна жар-птиця — за це помирала сотня твоїх найкращих і найхоробріших птахів, що уміла найвище літати, душа яких не злякалася покинути земне тіло і стати небесними, за це вони стали перлами в лазурі, квітами, окрасою блискавиць того грізного Перуна, що недавно прошивав твоє тіло терпким болем, а тепер дарує на небесах ніким не бачену міць синам

твоїм! Ти затьмариш усіх своїм сонцем, ти вже це робиш! І випалені очі твої знову засяють зорями, і віями з лапатих карпатських сосен оздобить їх Господь, нектар знову завирує у тілі твоїм, а калина гронами вросте у плоть, і колючий глід зав'ється на твоїх руках і стане твоїми перснями... І станеш ти найбагатшою власницею волі і свободи, духу і пориву! А може, і вже нею є... Я вірю в тебе і прошу лише одного: любя моя, мила і чарівна, схилиюся перед твоїм болем і скорботами, перед твоїм сьайвом і пільмою, але не покидай мене. Не падай мені на руки від страждань, молю, падай лиш від щастя, бо ти тільки цього варта! Тому поринь у мій океан. Підкори того Нептуна, і стань Зевсом! Втихомир мої бурі. Змусь. Змусь мене заспокоїтися. Стань моїм причалом. Проберись у моє нутро. Вилікуй усі мої рани. Залатай кожен рубець на тілі. Закутайся в мої спогади. Сотнями сріблястих метеликів увірвися в мою голову, розжени тими крильцями мою пільму. Прорости у мені, впади вогким листям на мої голі плечі. І я обіцяю тобі: всі Європи і Азії мовчатимуть, а я скажу, що бачу сонце... Що бачу так багато сонця... Його схід, а не захід... Воістину схід! Господь складає свої чорні шовкові сукна, і вічна ніч для нас відступає. Настав час для ранку, для вічного сонця. І ти засієш уже не кулями і гарматами душі дітей своїх, а лише веснянками, і буде новий день, і новий світ...

Знаю: мати у своєму серці Бога легко. Варто лише любити. А от любити у цьому світі важко. Важко і навіть жорстоко. Але вона любить. І з цієї непокірної любові постане ім'я її, теж непокірне, постане грізним і могутнім, як ніколи — Україна! Україна! Вперше, як ніколи, Україна! Осип Турянський у своїй страшній повісті «Поza межами болю» писав: «Є сонце в життю!», тож і для нас мусить бути. Хоч промінчик, але мусить. Адже ми, хоч і на хвильку, а все ж також побували у країні смерті і божевілля...

А попереду я бачу сонце... Я бачу так багато сонця! Його самісінський схід!

Гнилянська Катерина

учениця 8 класу

комунального закладу

«Ольгівський науковий ліцей-інтернат»

Херсонської обласної ради

Я часто замислююся над питанням: «Чи існує світ, у якому панують справедливість та мир, а не людська байдужість, жадібність, жорстокість, лицемірство?»

І чим більше я думаю, тим частіше переконуюся в тому, що світ не існує сам по собі, без нас, людей. Саме людина змінює світ, а світ змінює людину.

Кожен із нас, безперечно, зустрічався з несправедливістю цього світу. Особливо сьогодні, зважаючи на ті жахи, що кояться в суспільстві, виникає бажання змінити щось на краще.

На мою думку, сучасне життя містить багато чого, за що варто боротися, дає змогу обстоювати свою думку і відчувати кожен день на повну. Але знову постає питання: «З чого почати?» І відповідь очевидна: перший крок у тому, щоб почати саме з себе.

По-перше, так я можу подати гарний приклад іншим, захопити своїх друзів чи знайомих до того, щоб зробити щось корисне, необхідне, важливе для інших.

По-друге, всі негаразди, від яких я не буду тікати, ховатися, а навчуся самостійно їх долати, допоможуть мені зрости духовно, краще розуміти себе та інших.

І, нарешті, змінюючи себе саму, я просто стану щасливішою й добрішою, а це так необхідно в нашому підлітковому віці — віці максималізму та протиріч.

Усе, що ми переживаємо, все, що зустрічається на нашому життєвому шляху, загартовує нас, робить нас сильнішими. Навіть військові дії на Сході України є випробуванням для нашої країни та народу на готовність обстоювати свою волю й незалежність?

Я впевнена, що українці — це незламний, сильний духом народ, який вийде з цієї війни переможцем.

Сьогодні в нашій країні є державотворці, які «люблять» свою країну, але їхні діти не будуть ні в окопах, ні на майданах. Є в нас люди, які не вірять у свою країну і залишають її, тяжко працюючи на благо іншої держави. Є просто байдужі, які живуть одним днем, і їм нічого не потрібно.

Але, на щастя, є люди, які ціною власного життя та здоров'я обстоюють свою країну, її територіальну цілісність. Я з гордістю за свій народ спостерігаю за невтомною, самовідданою працею волонтерів, адже саме вони є рушійною силою, що змінює долю нашого народу на краще. Саме вони закликають і нас, школярів, проводити благодійні акції, вчать на власному прикладі не бути байдужими, духовно зубожілими, а щиро, нестримно любити свій народ і свою країну.

Я пишаюся освіченою молоддю, яка до останнього подиху не втрачає віру у краще життя, тому на майданах виборює долю України, наше світле майбутнє. Мені глибоко запали в душу рядки поезії Сергія Кемського:

На небо погляне вільна людина
З новими думками, творча, нестримна.
Ми стіни проб'ємо з міцного граніту,
Щоб тільки любов панувала у світі.

«Сергій жив за власними переконаннями, а не лише балачками про них. Це людина, для якої справедливість була понад усе», — такими словами згадують Героя Небесної Сотні близькі друзі.

Тому світ, у якому мені хотілося б зростати, — це вільна й незалежна Україна. Світ, де будуть такі люди, які завжди вислухають, підтримають, допоможуть, для яких першочерговою буде справа, а не лише думки про неї. І не потрібно шукати кращого місця, ніж Україна. Слід боротися, не шкодуючи ні сил, ні власного життя, за щасливе майбутнє своєї держави. Бо вона — найкраща, найрідніша, вільна, мужня й незалежна. Саме такою ми її творимо і хочемо бачити щодня.

Головій Владислав

*учень 9 класу Первомайської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Верхньорогачицької районної ради
Херсонської області*

Ми живемо у складний час. Дивлячись на все, що відбувається довкола, я часто замислююся, що чекає на нас у майбутньому, яким буде новий світ. Замислюючись над цим, я бачу різні картини нашого можливого майбутнього. Інколи мені здається, що людство попри все рухається в напрямку прогресу, тож може в далекому часі, але воно спроможеться створити прекрасний світ. А вже невдовзі я переконаний, що такого світу ніколи не існуватиме.

Протягом усього існування людства людина ставилася до природи як до джерела задоволення власних потреб. Мені б хотілося, щоб людина нарешті відчула свою відповідальність за довкілля, але я не бачу змін на краще. Всі заклики до дбайливого ставлення до природи лишаються без відповіді. Людство й надалі марнує природні ресурси, тож, певно, барви майбутнього будуть похмурими. Забруднені водойми, брудно-сіре небо, хмари смогу, крізь які сонячні промені не пробиваються до землі, а в результаті — зміна клімату, катастрофічні стихійні лиха... Так виглядає негативний сценарій, про який попереджають уже багато років письменники й кінорежисери, створюючи страхітливі твори-попередження. І це не просто химери, а цілком реалістична картина нашого майбутнього. І коли я чую, як вирубуються ліси Амазонії, палає тайга, не виконуються навіть ті недостатні угоди з обмеження шкідливих викидів, мені здається, що людство не має майбутнього, а якщо й має, то це майбутнє аж надто похмуре.

Та все ж таки я вірю, що нам вистачить мудрості отямитися й схамінутися. І вже моє покоління має зробити все, щоб історія людства пішла за іншим сценарієм. Людство має переглянути своє ставлення до живої природи, відчути себе її частиною, про що говорив ще видатний український вчений, академік Володимир Вернадський, створюючи своє вчення про ноосферу. Потрібно йти не тільки шляхом технологічного розвитку, а й дбати про стан екології планети. Я впевнений, що з часом людство перейде на використання відновлюваних джерел енергії й відмовиться від споживання вуглеводнів.

Інша проблема, яка сьогодні має велике значення, це проблема здоров'я. Гадаю, теперішній розвиток медицини, генетики, геронтології дає

підстави сподіватися на розв'язання більшості проблем зі здоров'ям людини так, що навіть найсерйозніші хвороби перестануть бути вироком. Крім того, розвиток науки й впровадження технологій дозволять значно знизити вартість лікування, що зробить його доступним для всіх.

Важливі зміни мають відбутися у сфері освіти. Можливо, необхідні знання та навички можна буде записувати просто в мозок, як у фантастичних фільмах. Це призведе до незворотних суспільних змін. У світі, де за допомогою нескладних (а чи й складних) маніпуляцій із мозком можна отримати будь-які знання, найбільшою цінністю стане справжній талант. Адже щирі людські емоції, які дарують твори мистецтва, не здатен викликати жоден суперкомп'ютер. Так само, як не здатен здійснити принципово нове відкриття, аналізуючи наявні дані. Тому головною стане творча праця, на яку здатна тільки людина.

Я переконаний, що новий світ буде світом без економічних проблем. Проблеми безробіття відійдуть у минуле якраз завдяки досягненням у сфері освіти, що дозволять людині швидко й безболісно змінювати сферу своєї діяльності відповідно до потреб ринку праці.

Поступово межі всіх країн зітруться і люди будуть жити в одній величезній країні під назвою Земля. Ми сьогодні стоїмо на початку цього шляху, він буде нелегким і звивистим, але альтернативи йому немає. Нехай сьогодні ООН далека від світового уряду майбутнього, а ЄС має чимало проблем, які роблять його мало подібним на цю країну майбутнього, ми бачимо перші спроби об'єднати людство на засадах поваги й справедливості. І такі спроби зрештою мають закінчитися успіхом. І в цій країні не буде місця війнам, голоду, страху перед завтрашнім днем.

Можливо, мої уявлення про майбутнє надто наївні, я погано уявляю собі шляхи подолання багатьох проблем, надто вірю у науковий і технічний прогрес, але я вірю, що світ буде саме таким. Я вірю в людство, в те, що його довгий історичний шлях є шляхом прогресу, а значить він не може обірватися під шаром попелу в переддень ядерної зими. І нехай ми не побачимо цього нового світу, наші зусилля, якщо вони спрямовані на творення, а не руйнування, не пропадуть марно, а стануть цеглинками в мурах величної будівлі майбутнього, яку ми передамо у спадок нашим нащадкам.

Гонківська Єлизавета

учениця 8 класу Одеської
загальноосвітньої школи № 55 I–III ступенів
Одеської міської ради Одеської області

Цей величезний світ — дзеркало,
у яке нам потрібно дивитися,
щоб пізнати себе до кінця.

М. Монтень

З давніх-давен люди складали казки, мріяли про надзвичайні речі, які могли б рухатися, розмовляти, діяти... Сьогодні багато чого казкового стало реальним. Тобто майбутнє стрімко наближається і за крок стає сьогоденням. У життя впроваджуються нові технології і відкриття. І дуже цікаво, що чекає людство найближчим часом? Яким стане світ?

Можливо, нове буде виглядати зовсім не так, як сьогодні. Безліч будинків неймовірної форми, чудернацького забарвлення, безмежної висоти вражатимуть усіх навкруги. Нові міста під землею або під водою вабитимуть до себе. Люди переїжджатимуть з наземних помешкань у підземні. Технічний прогрес в електроніці відкриє можливість створити безліч роботів, які будуть допомагати людям, виконуючи їхню роботу вдома або там, де вони працюють. Це звільнить людей від ручної праці, залишаючи їм час для спілкування та творчості. Роботу, дозвілля та родинне життя буде легше поєднувати. Виконання кількох робіт одночасно стане звичним для багатьох людей. Сподіваюся, що література, мистецтво, живопис, театр, книга залишаться. А кіно, романи, казки для дітей будуть актуальними і через сто років, бо суспільство завжди буде цікавитися власними дітьми і прагнути любити. Відкриття у медицині будуть цікавими. Вони дадуть можливість оновлювати хворі органи людини або замінити на інші, зроблені з якогось невідомого матеріалу. Роботи контролюватимуть медичні показники людей, а в разі потреби даватимуть сигнал тривоги. Їжа буде тільки здоровою, а повітря — свіжим і чистим. Тому смертність людей зменшиться. Щасливих стане більше. Людству буде замало нашої планети і воно знайде можливість потрапляти до інших невідомих платформ, де теж побудує цікаві будинки, зелені парки, місця відпочинку та розваг. Простору буде вдосталь — і на планеті не буде війн.

Я громадянка найвеличнішої держави. Я українка! Сьогодні Батьківщина-ненька переживає складні часи. Кожна українська родина мріє, аби місця боїв, окопи поросли зеленою травою і квітами, а мир, спокій і злагода зазирнули у вікна людей, які давно цього чекають. Нехай втіхою і насолодою стане майбутнє, у якому електровелосипеди, гіроборди і гіроскутери розважатимуть від малого до старого, бо, незважаючи на час, людство дбатиме про здоров'я і красу своєї планети.

Таке життя обіцяє довголіття. За цей час людина зможе знайти себе, змінити кілька професій, отримати нові знання, відпочити і знову зануритись в улюблену справу чи опанувати нову.

Не буде вбивств і грабежів. Злочинство зникне як поняття і як слово. Усі будуть щасливі, житимуть у достатку, матимуть квартири чи будинки своєї мрії на цій планеті або в іншому просторі. Гармонія, спільний розвиток, взаєморозуміння, турбота, духовність і толерантність стануть найголовнішими речами. Планета буде зелена, завітчана, чиста і світла. Бажання жити у такому світі стане неймовірним. Якою буде наша Земля, рідна Україна, залежить від нас, від кожного з тих, хто живе сьогодні. Люди неповторні і мають особливі таланти: те, що може зробити одна людина, не зробить за неї ніхто інший. Але все залежить від того, скільки добра ми бажаємо всім і скільки зусиль готові докласти, щоб змінити все на краще. Не милозвучні слова, а конкретні позитивні вчинки...

Отже, Україна буде такою, яку ми побудуємо. Тому наше завдання — зробити все, що нас оточує, прекрасним. А саме, таким, як я собі уявляю. Нехай іншим, але чудовим, світлим, мирним, цікавим.

І стане світ новим!

Гутник Вікторія

учениця 8 класу Ярославської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Саратської районної ради
Одеської області

Чисті думки творять дива...

Як часто ми аналізуємо наші думки про Україну, її державне майбутнє? А чисті думки творять дива, і у державобудуванні також. Чисті думки про Україну творять духовну ауру держави, захищаючи її простір від інформаційного бруду.

Чисті думки дітей про Україну створюють захисний саркофаг від зради, громадянської пасивності, відчаю і зневіри дорослих. А ще діти дуже близькі до Бога і багато відчують серцем. І від серця щиро підбадьорюють дорослих мріями, намірами, що виростають у прекрасні спільні справи на загальне благо.

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

(Т. Шевченко)

Ділюся з вами своїми думками, які нажила на день нинішній, думками, що лежать на серці, болять і непокоять розум.

Людині властиво абсолютизувати свій час, тоді як це тільки міст минулим і сучасним.

Закочується в історію ще один Майдан — Майдан нашої з вами боротьби.

Коли дивлюся на фотографії, де всі стояли пліч-о-пліч на Майдані, часом не можу повірити, що це було. Ніби якийсь сон чи якась мрія, але це таки було.

Це зафіксовано в нашій пам'яті, і в наших душах, і в наших серцях, і в Небесній Сотні — тих героях, які віддали своє життя.

Багато хто з тих, хто стояв на Майдані поруч і разом працював на розбудову держави, з часом ідейно розійшлися. Але відчуття «ми — країна», що тоді народилося, вже не зникне.

І подію його народження важливо буде пам'ятати й розуміти.

Цей дух Майдану не відійшов, Майдан не завершився, герої-побратими сьогодні тримають небо України на Східному фронті, бо війна. Але ми мусимо завершити війну перемогою, повернути окупований Крим в Україну.

Нині знов настав час боротьби за очищення. Люди в нас роз'єднані: ідеали і вартості ослабкі, і немає потужної духовної сили, яка б їм сприяла.

Великі надії український народ покладає на відродження Церкви і просить Господа дарувати всім нам силу та мудрість зберегти неоціненні дари: державу та духовну незалежність.

Треба змінювати себе, люди добрі!

Тільки від добрих, ясних і міцних людей світ добрішає і оновлюється.

Будь-яка держава потребує відданих їй громадян, для яких патріотизм є особистою моральною потребою. Як правило, ця чеснота формується в процесі виховання.

Маємо нині реальний шанс стати іншими, бо народилося молоде покоління незалежних українців, чиї серця горять серед мороку ночі. І від них залежить, наскільки ясним буде наш світ, освячений нескінченною любов'ю до рідної України.

Сьогодні гаслом кожного свідомого громадянина стали слова М. Міхновського «Україна понад усе!». «З Україною в серці» жив видатний філолог Ю. Шевельов, який був переконаний, що український ґрунт містить у собі «ген» свободи, і цей «ген» пробивається у несподівані моменти сьогоднішньої історії.

Будьмо гідні тих велетів нашої культури, які відійшли у вічність, а насправді животворять сьогодні з нами.

Шевченко казав:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Не треба своєї крові! «Заповіт» не змінюють. Не маємо права втручатися в «Заповіт» нашого духовного пророка.

Геть будь-який песимізм, великі перемоги потребують великих зусиль.

Ми не відступимо від своїх принципів, від політичної мети. Навпаки, гартуємося і зростаємо, бо український волелюбний дух не здолати. Ми сильні своїми думками і своєю метою, приречені на перемогу,

бо одержимі нашими високими ідеями і нашим життям. Ми гуртуємося, бо пережили унікальний момент в історії світу. Цей момент дуже повчальний. Ми навчилися, як українцям бути українцями. Переконана, в усіх українців мають бути одні й ті самі герої та вороги.

Пам'ятаймо Стусові слова, що «яріти» — це означає «любити» і «лютувати».

Поет посилає нам свою любов до України і заповідає свою ненависть до зла. Його ненависть палаюча! Його любов гаряча!

Саме ми будемо продовжувати справу своїх батьків у прагненні подальшого утвердження незалежності України, захисту її національної гідності та культури.

Нехай наші предки, які віддали своє життя за нашу Батьківщину, дають нам неабиякий імпульс до продовження нашої боротьби. І щоб ми закінчили перелік наших смертей, щоб сформували легіон «Невмирущих армій», демонструючи крицю нашого духу і незнищенність нашого тіла.

Отож, збираймося з внутрішніми силами, розподіляймо нашу енергію, будьмо дуже уважні один до одного, теплі, щирі, сердечні і відкриті.

Ми все витримаємо, все здолаємо, тому що ми відповідальні перед героями, які стали нашим безсмертям.

«Вогонь запеклих не пече», — сказав великий Шевченко.

Будьмо гідними імені поета.

Вважаю, майбутнє в наших руках... Ми обов'язково зміцнимо нашу країну. Все просто: щоб будувати країну, її треба любити. Без побудови Україною «духовної стіни», фундаментом якої має стати системна україноцентрична ідея, нам не зберегти свою державу.

Впевнена, ми відроджуємося, живемо і дужчаємо, ростемо і сяємо на небосхилі іншим народам, бо маємо незламну волю та непохитну віру в себе.

Будьмо великими синами нашої Батьківщини! Вір у нас, земле українська, вір у синів своїх, вір, що завжди станемо на твій захист ми — українці — нація, яка споконвіку прагне до свободи та незалежності, а це утверджує нашу віру, що вічно будемо на своїй землі українцями!

І сьогодні єдиним серцем та єдиними вустами у вільній суверенній державі ми промовляємо: «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни!»

І буде світ новим з новою Україною!

Гученко Валерія

учениця 11 класу опорного закладу
Великочернечинська спеціалізована
школа I–III ступенів
Сумської районної ради Сумської області

«Зачинити фіранку від дощу...»

Такої плаксивої осені ще не було! Щоразу, коли вицухав дощ, вітер підступно підносив нові набойі — і знову кулеметна черга: мряка, моросіння, злива. Десь підсвідомо виникає думка, що хтось забув закрити небесну канцелярію, а там — відв'язалися хмари та й давай міряти простір циркулями з блискавиць...

«Нічого собі яка!» — подумав Захарій і аж здригнувся, побачивши раптову заграву на горизонті. Та він не злякався, просто не очікував. Маленький хлопчик хотів зачинити фіранку, але зрозумів, що він не зможе дістати до вікна. Тут, у дитячому будинку м. Києва, після евакуації з Мар'ївки ще минулого року, повний сирота був особливий: від дитинства прикутий до інвалідного крісла. Мабуть, саме тому біологічна мати покинула хлопчика ще в пологовому залі, навіть до грудей не приклала... Усе частіше десятирічний Захарій думав, що краще було б загинути десь там під обстрілами, ніж бути тут об'єктом постійного цькування й глузування інших інтернатівців, засобом отримання спонсорських внесків з боку дешевих чиновників чи бізнесменів — мовляв, допоможіть, бо ми ж інваліда-переселенця прихистили...

Я розумію, що Ви, прочитавши перші абзаци мого есе, скептично прищокнули й подумали — повна маячня. До чого тут дощ? Навіщо нам читати про цього вигаданого хлопчика? Де ж ті складнопідрядні речення про суспільні перетворення, самобутність нації, гендерну рівність, курс на європейські стандарти тощо? Де?.. Повірте: «І буде світ новим...». Просто наберіться терпіння так, неначе повітря перед глибоким зануренням у воду. Як кажуть, усі скарби — на дні!

Наша держава, Україна, наразі стала ядром політичних баталій усього світу. Мабуть, навіть десь там у Зімбабве, де ніколи раніше не чули про таку країну, тепер говорять про Революцію Гідності, Небесну Сотню, «золотий батон», президента-втікача, зону АТО чи нову «Зе-команду».

Тож підвищення інтересу до проблем, що стосуються національного характеру, ментальності, самобутності, пов'язане зі змінами в соціально-політичній атмосфері сучасності та ідейною кризою, що її переживає наше суспільство в економічній, соціокультурній та інших галузях. Проте в умовах інформаційного вибуху, у процесі орієнтації на європейські стандарти та стрімкому русі до ЄС, держава дедалі більше контролює питання української геокультури, етнопсихології, національної свідомості.

За останні роки ми нівелювали страх: більшість із нас відчула, що ми варті світового визнання, ми — нове покоління, покликане робити глобальні метаморфози в державі, а головне — у собі. З нами рахуються! Ми більше не пасемо задніх у топ-рейтингах новин. Але настільки це дає змогу нам пишатися собою? Що саме цікавить шпальти закордонних газет?

Так, пишуть про наші зміни в суспільно-політичному житті країни, обговорюють питання тимчасово окупованих територій, проблему членства в НАТО, шляхи припинення війни та стратегії відбудови зруйнованих територій. Вони пишуть про чіткі, зрозумілі речі, оперують цифрами, фактами, аргументами...

Але вони не бачать нас зсередини! Вони не відчувають нас навиворіт!

Не нові обличчя, не нові імена, а ми — наші клітини, мембрани, наші імпульси оновлено, перепрограмовано, перезавантажено. Хтось думає, що нас змінить декомунізація вулиць, чиєсь зомбування псевдопатріотизмом чи безпідставне використання української символіки? Ні, ви помиляєтеся! На жаль, нашу свідомість трансформували кров'ю там — на майдані, на Сході... Її перевернули, тимчасово відібравши Крим... Її щоденно кують під кулеметні обстріли Донецької та Луганської областей. Ми вже ніколи не будемо такими, якими були п'ять років тому, якими були минулого року, якими вчора бачили себе у дзеркалі. Ми — нові!

Синьоокий Захарій здригається, під блаженською кофтиною грають худорляві плечики — у нього хронічний кашель. А ще раніше він хотів стати професійним футболістом. Він був зовсім малий і не розумів, що з його діагнозом без справжнього чуда та пів мішка доларів йому не зробити ні кроку не те, щоб на стадіоні, а й від ліжка до вікна... Та хлопчина мріяв, щороку писав листи Святому Миколаю, загадував бажання під новий рік і — молився... Він і сам не міг пояснити, звідки йому відомі оті сакральні слова, але молився щовечора і кожного ранку, крізь сльози намагаючись

поворухнути пальцями, підіймаючи ноги на прив'язаних мотузках, штрикаючи їх до крові голками в надії відчутти бодай найменший біль... Захарій вірив...

Відомо, що в характері українців дослідники-етнопсихологи визначають провідними рисами гостинність, яка сформувалася під впливом родючих ґрунтів; емоційність, що базується на експресивному ставленні до природи та навколишніх людей; мрійливість, пов'язану з пейзажами території, де вони мешкають; релігійність, котра ґрунтується на сприйнятті явищ та об'єктів навколишнього світу як вищої сили, наділеної магічними, часто сакральними особливостями. Таким чином, на етноунікальність української нації впливає сукупність біологічних, географічних, астрономічних чинників, що складають геокультуру конкретної території, визначаючи спосіб мислення, вдачу, світогляд, традиції та звичаї українців. Отже, ми особливі, бо такими нас народила українська земля; бути особливими обумовлено генетично.

Сьогодні ми нові в кожному міліметрі свого тіла. На жаль, ще не всі. Є ті, хто вірить у краще майбутнє під триколорами, шукає перспектив на чужині, критикує будь-які реформи та програми розвитку. Але той, хто це робить, зазвичай ховається у мушлю та всіляко відхрещується від участі у процесах державотворення, забуваючи, що історію нації пишуть люди.

Захарію часто сниться дивний, але занадто реальний сон: він стоїть на великому стадіоні під пильним наглядом прожекторів, трибуни скандують назву його футбольної команди, а на ногах — фірмові бутси... Та не лейба головне! Він — стоїть!!!

Сподіваюся, що ви вже посмакували моїм паралелізмом? Ви упізнали в маленькій сироті нашу велику Україну?

Нас так само, як і цього вигаданого хлопчика, кинули напризволяще, голосно назвавши це незалежністю. Тільки з роками ми відстояли цей статус (і зробимо це до кінця — я вірю!), бо ми боролися! Ми так само хронічно хворі, але на убогість відповідальності перед державою, ми так само прикуті до інвалідного візка, але своєю байдужістю та егоїзмом. Нас також використовують як маніпуляційний інструмент під час світових політичних перемовин: кожен політик шукає свою вигоду, намагається повернути до себе золотий бік медалі. Але ми також мріємо!

Ми так само віримо у найкращий «матч» в історії нашої держави. Дощ — випробування часом, злива — загартування духу й честі. Ми будемо йти до кінця! Ми будемо боротися разом за сучасні орієнтири, прогресивні ідеї, розбудову економіки, розвиток соціальної політики, міжнародні інвестиції, довіру та партнерство! «І буде світ новим!..»

Україна, Київ, 2035-й рік... Дивовижно тепла осінь... Такого чистого й безкрайнього неба ще ніхто не бачив, навіть там, у Зімбабве, де немає багатопверхівок чи пилу мегалопісів. Стадіон НСК «Олімпійський» залитий світлом прожекторів. Фанати скандують ім'я сьогоднішнього героя матчу — Захарій Щасливий забив вирішальний переможній гол. Він — особлива зірка українського футболу, бо ще в десять років йому вдалося зробити те, чого так і не змогли пояснити на консилиумі провідні фахівці медицини.

Хлопець не просто вірив і молився за нове життя — у той вечір він таки затиснув свій біль між зубами, зіпнувся з останніх сил на ноги і зачинив ту клятву фіранку, сховавши себе від дощу...

Данчук Олександра

учениця 11 класу

Ярмолинецького технологічного ліцею

Ярмолинецької районної ради

Хмельницької області

Ми живемо в такій епосі, де перед нами відкриті всі шляхи і дано чимало ресурсів для втілення нових ідей. Можна сказати, створено всі умови для життя і розвитку людини як особистості — і, відповідно, нічого уже не потрібно змінювати в цій усталеній системі, немає потреби творити так званий «новий світ». Але багато хто вважає, що суспільство задихається від старих порядків, варто впроваджувати нові зміни, які вже давно чекають свого дня народження: тобто все навколо потребує редагування. Що ж саме: ручка, якою ми користуємося щодня, технології зведення будинків чи, можливо, не завадило би переписати конституції усіх країн світу?

Що ми взагалі розуміємо під поняттям «новизна», «новий світ»? У цьому випадку неможливо уникнути зіткнення протиріч. Кожен по-різному розуміє слова «зміни», «новинка». Для когось — це докорінні перетворення у житті, що тісно пов'язані з перебудовою своїх принципів, звичок — тобто не надто приємне явище. Для інших вони — шлях до непізнаних можливостей, розширення світогляду і формування нових знань чи смаків. Новизна проникає в усі сфери людської діяльності — від культурно-освітньої, політичної, трудової до дозвілля і розваг, але, незважаючи на це, все одно залишається дві «сторони медалі», — позитивна і негативна — що, власне, визначає їхній термін життя і суть.

У першу чергу, новизну, зміни слід розглядати як позитивне явище в суспільстві, адже досить часто вони є сильним рушієм розвитку людини і світу загалом, є ключем до вирішення багатьох проблем людства. Неможливо не згадати про актуальну сьогодні новизну — проведення масових акцій задля збереження природи. Усі країни світу, найвіддаленіші куточки планети об'єдналися заради виконання, можна сказати, священного обов'язку — передати природу ще придатною для життя в ній своїм дітям і захистити Землю від передчасного старіння й смерті. Масові заходи, метою яких є найчастіше боротьба зі сміттям, насадження нових лісових масивів, інформаційна «пропаганда» позитивних звичок достойного жителя планети — чи не мало такі зміни можуть мати прихильників і врятувати життів рослинного і тваринного світу?

По-друге, зміни можуть мати вагомий вплив у регулюванні багатьох життєвих питань, допомагають у формуванні особистості й встановленні її уподобань. Як стверджував Генрі Форд, «людина вмирає тоді, коли перестає змінюватися». Відповідно, всі наші мрії тісно пов'язані з, хоч невеликими, але вагомими перетвореннями в житті внаслідок підвищення власного культурного рівня і професійних навичок. Я вважаю, наприклад, що усі новинки, які згодом стають поширеними серед народних мас, є не чим іншим, як результатом змін кожного з елементів одного пазла — суспільства.

На превеликий жаль, «новий світ» через безпосередню негативну діяльність людини може приховувати чимало небезпек і через це суспільство приречене на самознищення. Так, «завдяки» активній трудовій діяльності людини наша планета скоро через кілька століть може «закипіти» внаслідок глобального потепління, а постійна боротьба країн за сфери свого впливу згодом може призвести до початку Третьої світової війни. Також негативним чинником, який не менше руйнує

душу світу, є виродженість або несформованість морального виховання суспільства. Слова і дії — ось головні показники, рушії новизни, проте саме ці вади здатні загальмовувати процеси змін — або ж скеровувати їх в не те русло.

Не можу стверджувати, що «новий світ» — це обов'язково літаючі автомобілі й можливість спілкуватись за допомогою сили думки. Це, в першу чергу, світ, де виконуються всі закони і не порушуються права його жителів незалежно від їхнього світогляду, раси і смаків. Це високо-організований і забезпечений у всіх аспектах світ, де праця достойно оплачується і немає проблем із матеріальним забезпеченням громадян. Це країна єдності й дружби, яка завжди наділена креативними ідеями і націлена на зміни різного характеру. Як на мене, наявність духовного харчу і матеріальної складової — чи не найбільш вагомі складові, які повинні враховуватися при запровадженні змін. Тобто суспільство потрібно постійно мотивувати, щоб воно остаточно не почало боятися змін і говорити щось на зразок: «Ми втомилися від постійних обіцянок, виборів президента і знущань з боку влади, від змін природних умов і нестабільності курсу долара. Досить із нас змін!».

З огляду на вищесказане, я вважаю, що світ стане по-справжньому новим, коли люди перестануть боятися змін. Спочатку в своєму житті — хоч невеликих, але цього достатньо, щоб довести собі, що ще існує сенс жити. Вчитися, щоб набувати нових навичок. Врешті-решт, щоб почати втілювати свої мрії в реальність і цим будувати нове життя для себе і навколишніх. Саме з цього починаються ідеї всесвітнього масштабу — і чим більше буде позитивних проєктів, тим більше шансів на гідне, мирне, чисте життя з'явиться у нових поколінь.

Не бійтеся змінюватися і змінювати — бійтеся браку нових ідей. Єднайтеся — і творіть майбутнє! Не дайте жорстокості, байдужості й міжусобицям знищити суспільство.

І тоді світ стане новим...

Дац Максим

*учень 8 класу Вишнівського закладу
загальної середньої освіти I–II ступенів –
філії опорного навчального закладу
«Липецький навчально-виховний комплекс
“Заклад загальної середньої освіти
I–III ступенів – заклад дошкільної освіти”
Куяльницької сільської ради
Подільського району Одеської області»*

Я. Хто я? Може, я молоде дерево, що своєю кроною дасть прохолоду і захисток подорожньому? Може, я птах, бо думками легко літаю високо в небі, але вертаюся до свого гнізда? Може, я метелик, що безтурботно літає з квітки на квітку? Може... Ні! Я – людина, я можу мислити... Я — Людина! Я можу зробити багато гарного на землі, яка мене народила, зростила, напоїла своєю життєдайною силою і веде у світ, у майбутнє.

Я восьмикласник, дуже люблю своє село, школу, людей, близьких і дорогих мені. Серед них дорослішаю. Так склалося, що якраз цей період мого життя злився зі страшними подіями у Києві на Майдані Незалежності взимку 2014 року, анексією Криму, російською агресією на сході України. І ось уже п'ять років з екранів телевізорів, з розмов дорослих звучить страшне слово «війна». Воно гнітить, бо згадуєш тих, хто злетів Небесною сотнею, примушує хвилюватися, вболівати за тих, хто на передньому краї. А ще заставляє замислюватися над тим, доки у світі будуть свистіти кулі.

Мені здається, що в час наукових досягнень, новітніх технологій не повинна бути найсильнішою зброя. Це має відійти у минуле. Ми ж живемо у XXI столітті і на першому місці має бути слово! Сила дипломатії — це і тільки це має вирішувати всі стосунки між країнами й окремими людьми. Слово наділене великим потенціалом: ним можна вбити, можна глибоко поранити, можна врятувати і возвеличити. Чому п'ять довгих років світ допомагає моїй країні словами і справами, але все-таки верх бере зброя? Від кулі снайпера загинули перші захисники нашої гідності і свободи. Гинуть і тепер. Де ділися ті слова, які зупинили би ворога? Стільки людей чекають, коли земля перестане здригатися від вибухів і все буде вирішуватися за столом переговорів.

Виступаючи з високої трибуни ООН, Президент України продемонстрував кулю, що є ціною людського життя. Саме вона заставила замовкнути назавжди вірменина Сергія Нігояна, котрий читав пророчі слова Шевченка:

Борітеся, поборете,
Вам Бог помагає...

Куля перервала голос оперного співака Василя Сліпака, а, можливо, слова його пісень могли би зупинити звуки зброї. Не вистачило часу...

Скільки слів у нашій українській мові, у мовах народів світу! Де ті, хто знайде їх, — слова «миру»?

Я переконаний, таких людей багато — тих, хто вірить у всепереможну силу слова. Можливо, наші дипломати, політичні діячі, учасники перемовин уже сьогодні віднайдуть потрібні фрази; ми проснемося зранку, а світ уже новий — перемогло слово! Вірю в це.

Молоді люди, що вирости в незалежній Україні, стали свідками й учасниками того, що свободу треба боронити зі зброєю в руках. А як добре було б, якби її боронили словом. Адже з далеких часів до нас дійшли відомості про те, якого значення надавалося ораторському мистецтву, як цінувалися ті, хто доносив до людей істину. Вірю, що сьогодні є люди, які можуть перемогти ворога словом. Можливо, це зробить молодь, що сьогодні здобуває освіту, працює за кордоном, пізнає інші країни завдяки безвізовому режиму. Знаючи скільки зброї у світі, вірить, що та ніколи не «заговорить».

Я, як представник нового покоління, вчуся мислити по-новому. Думаю, що вся зброя, накопичена за багато років, має стати експонатами в музеях, де їх демонструватиме слово, голосно і впевнено. А кулі я би переплавив, і хай майстри ковальської справи роблять із металу чудо-квіти, скульптури. Нехай ці витвори людської уяви радують око перехожих і закоханих, будуть символом миру.

Я — людина. А вона від природи наділена вмінням мислити і говорити. Надіюся, що я, ви, ми знайдемо потрібні слова, які змусять повірити, проявити милосердя, подобришати, поспівчувати, зробити рішучий перший крок, надихнути на добрі вчинки, простягнути руку допомоги — і світ стане іншим. Вірю, що тоді поменшає горя і бід, які приносять війни у будь-якій країні світу, не буде біженців і переселенців, голодних і хворих, не буде сліз матерів і дітей. А на Алеї Героїв Небесної сотні ми в скорботі схилимо голову перед тими, хто не дожив до того часу, коли головною зброєю стало вміння говорити.

Я ще зовсім юна людина, але вже сьогодні готую себе до того, щоб змінити світ на краще. Переконаний, зі мною завжди буде Слово! Я вмію говорити і чути! Якщо мільйони людей вмітимуть це робити — світ буде новим! Вір зі мною!

Дмитрієва Крістіна

учениця 11 класу гімназії № 179
міста Києва

Почався дощ. Повсюдно закалюженими вулицями блукають ще опущені парасолі. Похмурі голови затягнуло сірістю, навіть незважаючи на те, що вечір суботній. Людей навколо небагато. Але всі вони схожі на ліхтарі, що неяскраво освітлюють шлях: одні тьмяніші, інші яскравіші; деякі вже мерехтять між світлом і темрявою, але теж по-різному. Ті, що колись яскраво сяяли, ледь поблискують... А ще справа в кольорах. Теплих помаранчево-сонячних усе меншає, і серед наговпу осучаснених блідо-білих і байдуже холодних навіть ті іскри, що жевріючи, грили, виявляються все відчуженішими та якимись не своїми.

Десята година вечора...

Прямую далі... Кожен сантиметр цієї нескінченної вулиці просякнутий дощем. Не свіжістю — задухом сповнився простір. Це тією судомною й обтяжливою, що вона зазвичай насичує повітря коло фабрик, заводів і годинопікових лайливих черг автомобілів... Але не цього разу. Десь за кілька кілометрів від східної околиці міста горять торф'яні поля. Та парасолям, що по їх трикутним десяти щокам стрімко течуть отруйні сльози, байдуже. Всі різні. Чорні, рожеві, білі, зелені... Квапливі й повільні... Вони прямують з різною швидкістю, але всі — до найближчої схованки від нестихійного лиха, до прихистку. А людей усе меншає... Сірість їхніх постатей поглинає така сама сірість їхніх помешкань. Багатоповерхових мурашників, помальованих неоновими, водночас і яскравими, і моторошними рекламами фальшивих голівудських посмішок.

Одинадцята година вечора...

Ось мій перший поворот... Дощ стає дедалі густіший. Немов у відчаї намагається просочитися у свідомість силуетів. А втім, це лише тіні. Від міцної всепокриваючої оборони парасоль відштовхуються всі краплі кпинів, зауважень або інших намагань збудити людяність... Совість кропить тільки ноги, але все більше, неначе поливаючи коріння в надії, що дерево таки виросте... Дерево соціальної свідомості... Одначе такої сили вистачило б ледь-ледь на ромашку. Ромашка... Все ж непогано... Для початку... Поле ромашок... Невже тоді б зійшло Сонце? Таке величне і золоте. Давно тут уже його ніхто не бачив. З-під парасолі якось незручно виглядати на небо, та й не потрібно. Повсякчас воно затягнуте хмарами. Великими і малими, але переважно сіро-чорними. І яка вже

тоді блакить? Тільки ця сіро-чорна рутина, що постала навколо. А як хочеться ромашок...

Північ...

Я пришвидшуюсь. Ліхтарі навколо вже зовсім білі. Людей майже не бачу. Мою самотню парасолю носить зі сторони в сторону. Знявся вітер. І це не літній вітерець і навіть не осінній вітрище. Якась неземна сила, що намагається мене повернути. Перехоплює подих: просуваюся вперед, але водночас взагалі не рухаюся. Можливо, доречніше сказати, що я намагаюся йти, але марно. Це чимось нагадує світовий прогрес. Неймовірна швидкість розвитку науки настільки божевільна, як і прискорення занепаду душі. Поступово змінюється своє «я» на суспільне «ми». І якими правилами воно керується, ніхто не знає. Можливо, навіть той, хто створює «рамки», цього не підозрює. Коли саме світ повернув не туди?

Перша година ночі...

Я зупиняюся. Люди зовсім зникли з моїх очей. Про них нагадують тільки кольорові віконечка обабіч того нескінченного шляху. Дощ і вітер раптом ущухли. Струшую парасолю і підводжу погляд. Зникли хмари, з неба зняло й сірість. Залишилася тільки стримана і вишукана темно-синя чорнота. Мое обличчя залило світло Повного Місяця. Він неначе усміхається мені. Але є щось невимовно сумне у його погляді. Говори, говори зі мною! Передай мені свою печаль, свій біль!.. Не стримуйся...

Друга година ночі...

Пізно вже... Треба повертатися додому. Моя нічна прогулянка щось аж надто затягнулася. Настрій такий незвично солодко-кислий. З гірчинкою, пряний. Багато про що говорив мені Місяць. Жалівся він мені: його не помічають... А чого варті зорі! Нарікав на те, що люди самі вже більш схожі на роботів, аніж їх шедеври моделювання. Розумна машина людяніша за істоту, якій за визначенням притаманна ця риса? Страх та й годі. А більш за все йому не вистачає ромашок... Місяць теж має мрію... Не можна так цього лишати...

Уже третя ранку...

Місяць сховався. На землю опустився туман. Думки бджолами гудять у мене в голові... Треба змінювати. Не знаю, що. Просто треба змінювати. Ставлення до людей, ставлення людей до... Нехай розцвіте поле ромашок... І буде світ новим...

Драконова Олеся

учениця 11 класу комунального закладу
«Обласна спеціалізована школа-інтернат
II–III ступенів “Обдарованість”
Харківської обласної ради»

І все на світі треба пережити,
Бо кожен фініш — це по суті старт.
І наперед не треба ворожити,
І за минулим плакати не варт...

Ліна Костенко

Новий світ... Що це? Прагнення людства до змін? Утопія, породжена реаліями сучасного життя? Намагання молодшого покоління довести своїм попередникам, що до них все було влаштоване не так, що саме вони призвані стати революціонерами-реформаторами, спроможними зробити всіх щасливими? А можливо, це просто неперервний поступ людства до зірок, до здійснення мрій?.. Недаремно кажуть, що майбутнє залежить від того, про що ми думаємо сьогодні. Антуан де Сент-Екзюпері у своєму безсмертному творі «Маленький принц» писав: «Люди забираються у швидкі поїзди, але вони вже самі не розуміють, чого шукають. Тому вони не знають спокою і кидаються то в один бік, то в інший... І все марно». Ці слова, на мою думку, дуже влучно передають пошуки людством омріяного кращого життя. Бо коли ми, здавалося б, вхопили синього птаха за хвіст, розуміємо, що нам цього мало, потрібно ще більше. І цьому немає кінця.

Багато хто думає, що ідеальним світ стане тоді, коли всі ми житимемо в мирі та злагоді, без суперечок та війн. Але постає запитання: чи буде таке суспільство життєдайним, спроможним до еволюційних перетворень, до відкриття нового, незнаного? Що рухає людство вперед? Хіба не конкурентна боротьба за краще місце під сонцем? Давайте подивимося на наш світ, ні, не на світ людей, а на світ тварин та рослин, які начебто живуть у дружбі й мирі. Але біологи та зоологи вам точно скажуть, що це зовсім не так. Як приклад візьмемо царя звірів — лева. Ця тварина ніколи не дозволить зайти на територію свого прайду чужинцю, хоч це й буде особина його виду. У них немає таких понять, як братерство, родина, взаємодопомога, кохання тощо. Серед представників рослинного світу ми теж можемо спостерігати, як деякі види поїдають інші

або просто винищують заради свого процвітання. Ми — частина природи. Тому, як і будь-який біологічний вид, намагаємося вижити. Вжити за будь-яку ціну, задовольнити свої потреби, обстояти свої інтереси. Так чи може світ стати новим, коли людством керують інстинкти?

Хтось думає, що нагальне питання сучасності — екологічні проблеми: неймовірне забруднення нашої планети відходами життєдіяльності людей, нераціональне використання природних ресурсів, безвідповідальне ставлення підприємств (будь-якої сфери діяльності чи галузі промисловості) до збереження довкілля тощо. Наприклад, кожен українець щодня викидає від одного до двох кілограмів сміття, більшу частину якого складають пластик та скло, що розпадаються від двохсот до тисячі років. Тому ті матеріали, якими ми користуємося зараз, побачать ще багато поколінь після нас, якщо нарешті людство не почне сортувати сміття та переробляти його. Але чи зміниться життя на краще навіть після цього? Так, планета Земля, безумовно, буде чистішою — та чи зміниться світогляд людей? Чи навчимося ми жити у злагоді та гармонії з природою? Чи зможемо задовольнитися лише найнеобхіднішим?

На жаль, людством правлять гроші, яких, скільки б не було, чомусь завжди мало. Людина хоче жити в найкращому будинку, носити наймодніший одяг, користуватися найкрутішими та найсучаснішими гаджетами та іншими благами цивілізації. А за все треба платити. Американський підприємець Пол Гетті казав: «Якщо у вас немає грошей, ви весь час думаете про гроші, якщо у вас є гроші, ви думаете вже тільки про гроші». Ця цитата підтверджує, що людське життя обертається навколо грошей. Як на мене, саме вони знищують людяність і змушують жити в лабіринті матеріального накопичення, з якого немає виходу. «Коли переконає золото, мова безсила», — зауважував Публій Вергілій Марон, всесвітньовідомий римський поет. Але чи запанує у вашому серці радість, у душі — спокій після того, як ви все ж таки назбираєте грошей стільки, скільки потрібно саме вам? Чи буде це для вас новим життям? Чи зміниться світ, чи стане яскравішим, різнобарвнішим? Чи, може, незабаром ви озирнетесь і побачите навколо себе вакуум? Зрозумієте, що окрім грошей у вас нікого й нічого немає? Бо недаремно кажуть, що за гроші не можна купити три речі — друзів, кохання та здоров'я.

Мало хто в нашому житті досягає чогось самотужки, бо все ж таки робити перші кроки в будь-якій справі набагато легше не одному, а з партнерами. У грошей теж є партнер — влада. «Божевільний той, хто, не вмючи керувати собою, хоче керувати іншими», — зазначав Публій

Вергілій Марон. На жаль, саме люди, які не вміють приборкувати свою жагу до грошей, прагнуть влади. Їм байдуже, як вони отримують її. Влада... Для когось вона обов'язок, для когось — шанс, а для інших — спосіб збагачення. Хтось приходиться до влади через гроші, хтось, навпаки, до грошей через владу. Ці два партнери підтримують одне одного, тому насправді мало тих, хто по-справжньому готовий відповідати за ту довіру, що йому надали. Недаремно Вільям Шекспір наголошував на тому, що «влада небезпечна, коли з нею совість у сварці». Бо якщо для всіх влада стане лише незаконним способом примноження капіталу, то землю ніколи не покинуть чотири вершники Апокаліпсису: Війна, Голод, Чума та Смерть.

Питання влади, як на мене, є найактуальнішим і найболючішим для нашої рідної держави. Ще М. Грушевський чітко окреслив цю проблему. Він сказав: «Біда України в тому, що нею керують ті, кому вона не потрібна». Я переконана, що коли ми (особливо наші політики) навчимося жити не заради грошей та влади (бо вони не приносять справжнього щастя та духовного спокою), а заради народу, своєї країни; коли ми зуміємо не перетворитися на бездумних та бездушних роботів, які вдосконалюються щодня (бо серед супертехнологічних машин потрібно не забути, що ми все ж таки люди (як це показано у фільмі Джонатана Мостоуна «Сурогати», сюжет якого розповідає про альтернативне майбутнє)); коли ми навчимося, за словами С. Вакарчука, не дивитися «на Україну як на землю своїх батьків», а дивитися на неї «як на землю своїх дітей»; коли люди зрозуміють свою сутність і перестануть сприймати світ лише в діапазоні власних проблем, навчатися цінувати життя кожної людини, як власне, — лише тоді відбудуться зміни, лише тоді світ оновиться. Не знаю, коли це станеться, та заради цього я готова жити.

Євграфова Єлизавета

*учениця 11 класу Знам'янського закладу
загальної середньої освіти I–III ступенів
Знам'янської сільської ради
Іванівського району Одеської області*

Життя. Люди. Сім мільярдів людей... Тільки вдумайтеся, сім мільярдів... І у кожного своє життя. Уявіть, саме в цей момент десь лле сльози мати за сина, десь коханий повернувся з армії; десь засмучена дівчина говорить «так» у РАЦСі, хоча душа кричить «ні»; хтось зустрічає свій останній світанок; десь хлопчик пише вірш, який через покоління вчитимуть діти у школі, називаючи це «шедевром»; а десь, можливо, народилася дівчинка, яка змінить цей світ кардинально; а десь помер той, хто так і не пізнав щастя; хтось закохався вперше і назавжди; а хтось зрозумів, що він не той, ким хотів бути; десь у кутку плаче дівчинка, адже її назвали «коровою»; а хтось саме зараз руйнує стереотипи. Нас так багато і кожен живе по-своєму, кожен має свої цілі і мрії, кожен чогось чекає від свого «завтра». Навколишній світ змінюється кожну секунду саме в такі моменти у житті кожного. Усі ми, всі сім мільярдів, чогось чекаємо від майбутнього. Чекаємо на зміни. У роботі, у сім'ї, у школі, у країні. Сподіваємося на краще життя.

І знаєте, зміни відбуваються. З кожним нашим рішенням, кроком, дією життя набуває нового варіанту розвитку подій. Серйозно, ваше життя могло бути зовсім іншим, якщо б п'ять років тому ви не пішли одразу додому після роботи, а завернули б до кав'ярні, та навіть якщо б кілька хвилин назад ви взяли перевіряти не саме мій твір, а якийсь інший. Кожне наше рішення визначає подальше життя.

Отже, ми сподіваємося на зміни і самі змінюємо все навколо. Тільки від нас залежить усе. Пам'ятаю одну східну притчу про мудреця і чоловіка, який хотів довести, що мудрець не такий уже і мудрець. Чули її? Чоловік, тримаючи метелика в долонях, запитав у мудреця: який метелик, живий чи мертвий? Але мудрець розумів, що чоловік може просто вбити метелика і в кожному варіанті його відповідь буде помилковою. Тоді він сказав такий дуже відомий і гарний вислів: «Усе в твоїх руках». Дуже люблю цей вислів. Адже він повністю описує увесь життєвий шлях. І дає гарний поштовх щось робити. Не подобається, що тебе цькують? Усе в твоїх руках, не дозволяй їм робити це! Не вистачає на телефон мрії? Піді зароби, все в твоїх руках! Хочеш зустрічатися он з тією дівчиною? Не стій, усе в твоїх руках, дій!

Це працює всюди. Навіть у справах більш масштабних. Наприклад, Україна. Усі на щось скаржаться, то їм ціни великі, то візи заважають, то корупція всюди, то сміття де не поглянь, то влада не справдила їхньої надії. Скаржитися всі вміють, але ніхто нічого не робить. Чекають, коли прийде якийсь «герой» і зробить усе кращим. Але хто стане ось тим «героем», якщо кожен просто сидить, бубонить і чекає на чудо? Від кожного з нас залежить комфортне проживання в нашій країні. Усе в НАШИХ руках! Невже так складно прибирати за собою сміття? Невже важко навчитися з самого дитинства не смітити і подавати гарний приклад? Невже можна скаржитися на корупцію, а самому давати хабарі за дитину в школі, тим самим привчаючи до корупції дитину з малих років? Так, із зарплатою і цінами набагато складніше, але все ж можна це змінити, якщо докласти зусиль. Просто починайте з себе, як сказав адмірал Вільям Макрейвен: «Хочеш змінити світ? Спочатку заправ своє ліжко!». Змінюйте світ у кращу сторону і вашим дітям, хоча, може, вже і вам буде трохи краще жити.

Нещодавно прочитала у Фейсбуці одну історію на основі реальних подій. Директор школи відправляв одного й того самого листа кожному вчителю, якого брав на роботу. У листі писав, що він пережив концтабір і бачив дуже багато: як вчені інженери будують газові камери, як лікарі отруюють дітей, як навчені медсестри вбивають немовлят, як випускники з вищою освітою розстрілюють та спалюють людей. Далі директор писав таке: «Тому я не довіряю освіченості. Прошу вас, допоможіть учням стати дітьми. Вони не повинні стати натренованими психопатами, вченими чудовиськами. Читання, письмо, математика важливі тільки тоді, коли вони допомагають нашим дітям стати більш ЛЮДЯНИМИ».

Історія змушує задуматися, чи не так? Справді, найголовнішим є наша людяність. Щоб змінити світ на краще, потрібно бути людяним і вчити цьому інших. Без поваги, добра і любові світ може тільки далі змінюватися в гірший бік. Потрібно вчити людяності дітей змалку, щоб покоління, що буде після нас, реально змінило світ на краще. Якщо нині поглянути на дітей початкової школи, стає аж страшно від того, які вони нахабні та жорстокі. А що буде далі? Вони виростуть жорстокими, а потім і своїх дітей навчать цьому. Це ж катастрофа. А все тому, що батьки з дитинства привчають дітей думати, що вони кращі за всіх і що в них є права. Так, про свої права потрібно знати, але і права інших треба цінувати. Потрібно вчити дітей повазі. Вчити тому, що ставитися потрібно однаково і до прибиральника сміття, і до президента. Ми всі люди, всі з однаковими правами. Важливо розуміти це.

Отже, всі ми різні і в кожного свої мрії та бажання, кожен очікує чогось від життя. Більшість хоче змінити цей світ, але діє меншість. Усе, абсолютно все, залежить від нас самих, і кожне рішення має БУТИ ВИВАЖЕНИМ. Усе в наших руках. Бажання, дії і людяність — три головних фактори, які змінять життя на краще. Почніть з себе! І тоді світ стане новим...

Клочко Богдана

*учениця I курсу
державного навчального закладу
«Новоград-Волинське вище
професійне училище»*

Новий світ... Що криється під цим водночас простим і загадковим поняттям? І чи настане колись цей світ новий?

Напевне, кожен хоч на мить замислювався над своїм майбутнім і мріяв про нього. У когось ці мрії чітко окреслені, у когось — ні. Та цілком упевнена, що кожен мріє стати щасливим.

Для мене щастя — це моє життя! Мої рідні, які мене люблять і які завжди можуть допомогти та підтримати добрим словом. Щастя, якщо я сама досягаю певних успіхів у навчанні чи іншій діяльності. Коли поряд зі мною чудовий друг, який розуміє мене і цінує.

Звичайно, частково людину щасливою роблять гроші. Та вони просто є необхідністю, завдяки якій ми забезпечуємо наше життя. Але хіба для цього нам потрібні великі матеріальні статки? Думаю, ні. Адже багатство інколи заважає бути щасливим.

Як на мене, щастя — це більш особистісна категорія, а новий світ — це поняття, що стосується загалу. Тому потрібно розглядати щастя як стан душі усього людства.

Кожного дня щось змінюється у світі: чи то природні умови, чи то політичні відносини. І не важливо, що саме, от тільки зміни будуть позитивні або негативні... І це залежить від нас, людей, будівничих свого майбутнього.

На мою думку, суспільство розвивається доти, доки його представники прагнуть знань, а не чогось матеріального, наприклад, елементарного

задоволення від їжі, грошей; коли можуть співпереживати і співчувати один одному, допомагати, а не проходити повз. Часто матеріальні цінності, лицемірство, неправда стають основою свідомого життя людини.

«У світі, повному ненависті, потрібно вміти сподіватися. У світі, повному зла, потрібно вміти пробачати. У світі, повному розпачу, потрібно вміти мріяти. У світі, повному сумнівів, потрібно вміти вірити», — так колись сказав Майкл Джексон. Ця цитата, напевно, стала для багатьох людей вирішальною. У житті, роботі, світі та навіть Всесвіті. Я вважаю, що щастя всього людства починається з поваги, розуміння та вміння спілкуватися. Якби у давнину народи не знайшли спільної мови, не виявили толерантність, то постійно панували б чвари та війни.

Ми сьогодні живемо в демократичному суспільстві — та чи дійсно воно демократичне? Чи це тільки ілюзія?

Окремі члени суспільства свідомо чи несвідомо створюють проблеми іншим. Але задрість, нещирість, обман існували не тільки сьогодні, а й за часів Шевченка, Лесі Українки. І не тільки у стосунках між людьми, а й у ставленні людей до навколишнього середовища. Ми забруднюємо океани, моря, річки, озера, викидаємо в повітря тонни вуглекислого газу, отруйних речовин, що осідають у ґрунті, забруднюють водойми.

Новий світ — це все те, що буде нас оточувати.

Те, як ми живемо сьогодні, впливає на те, як ми житимемо завтра. Тобто кожного дня ми творимо своє майбутнє — свій новий світ. І яким він буде, залежить лише від нас. Ми повинні сказати «СТОП» усім спокусам, негараздам, лицемірству, корисливості, задрощам. Просто почнімо думати про наслідки наших дій.

Переконана, що світ стане новим, якщо ми будемо діяти разом, а не поодиноці. Тільки так можна досягнути бажаного результату, щоб кожна людина була щасливою.

Нині люди стали більш мобільними. Як на мене, це початок нового світу, світу комунікацій та інформаційного простору. Ми часто чуємо слово «тренд» або вираз «бути у тренді». І кожен знає, що «бути в тренді» — це значить бути в курсі модних тенденцій, але вони стосуються не тільки одягу і макіяжу, а й виставок, книг та багато чого іншого.

Бути модним і стильним хоче, напевно, кожен. Мені хочеться, щоб трендами нового світу стали здоровий спосіб життя, економне використання природних ресурсів (бо ж думати потрібно не лише про себе, а й про своїх нащадків), життя, а не існування, у комфортному світі. І комфортному не для окремих, а для кожного та всіх разом узятих. Хоч,

щоб у тренді були не тільки символи нашої нації — вишиванки, а й самі українці. Ми ж розумна нація, хоч і не завжди мудрі робимо вчинки, але ж... «якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя». Які влучні слова Шевченка! І такі доречні вже не один десяток років.

Ми ніби й вчимося, однак не мудрішаємо — бо хіба мудрими можна назвати тих, хто витісняє живе спілкування, стосунки віртуальним світом? Може, мене хтось і назве снобом, занудою... Та я не проти спілкування в чатах, соціальних мережах. Віртуальний світ теж цікавий і захопливий. Зрозуміло, що коли ми далеко від рідних, друзів, без нього ніяк! Але коли сім'я або друзі поруч, то витісняти живе спілкування віртуальним — це просто злочин проти себе і ближнього. Тому в новому світі трендом має бути «жива комунікація». Наприклад, не смайлик в інстаграмі чи фейсбуці, а посмішка наживо; не віртуальний поцілунок, а цілком реальний. І на це в людства буде час, бо наука й техніка шалено йде вперед, створюючи для людини багато автоматизованих помічників, якими керувати можна навіть на далекій відстані.

Ми вже на шляху до нового світу. Адже живемо у демократичному суспільстві, про яке так мріяв і якого прагнув, наприклад, Михайло Драгоманов. Це саме він ще в XIX столітті визначив програму розвитку нашої країни, свідомо орієнтуючись на демократизм, європейські цінності, культурництво, еволюційність. Можна навести безліч прикладів самовідданої любові українців до рідного краю і нації. Таку любов відчували Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко та багато інших. Усвідомивши їхні високі прагнення та об'єднавшись у велику дружну родину, ми, українці, зможемо домогтися високого рівня суспільного й державного розвитку. А значить — збудуємо омріяний світ новий. І хоча життєвого досвіду в мене небагато, проте розумію, що в єднанні наша міць і сила!

Я багато думала про те, яким же повинен бути світ новий... І дійшла висновку, що новим повинен бути також українець, який мріє про щасливе життя для своєї неньки України. Я зрозуміла, що всі українці повинні вболівати за долю своєї землі, віддавати всі сили, щоб збудувати новий світ.

Ми маємо свободу і ми гідні жити по-новому, бо, як писав Тарас Шевченко, «нам Бог помагає! За нас правда, за нас слава і воля святая!»

Тож нехай слова Великого Кобзаря стануть заповітом для нас на шляху створення світу нового, у якому кожна нація, кожен народ матиме

власну державність, яку цінуватиме понад усе, кожен зберігатиме свої ментальні традиції, звичаї, культуру, водночас шануючи інших.

Пишу і думаю: а чи не утопічними є мої уявлення про світ новий... Сподіваюся, що ні!.. Вірю, що буде світ новий — гуманістичний і гармонійний! Треба тільки пам'ятати, що ми самі — творці цього світу, свого майбутнього.

Будьмо ж гідними, щоб жити, радіти і насолоджуватися у новому світі!.. У світі без зла, заздрощів і гніву! У світі, де панує любов, доброта і щирість! У світі гармонії, щастя і благодаті!

Козуб Дмитро

*учень 10 класу загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 16
Вінницької міської ради*

Яким тебе побачимо:
Добрим, сірим, злим?
Одне ми лиш завбачимо:
І буде світ новим...

Саме такі рядки я склав, коли почав працювати над цим есе. Отже, мені хочеться сказати таке: ми не маємо ані найменшого уявлення про те, що на нас чекає. Як зміниться світ і в який бік? Чи буде він схожий на оазис посеред зірок для всіх і кожного? А може, замість квітучого раю тут запанує вічна темрява, в якій нічого не чутно й не видно. Чи навіть гірше: все потоне в хаосі та руйнуванні. Точно сказати не можна, але те, що світ зміниться й стане новим, ми можемо припустити.

Але ж як можна жити в незнанні того, що на нас чекає? Адже коли ти підготувався до бою — вважай, що наполовину виграв його. Саме спираючись на це, людина намагається хоч трішки відгорнути завісу невідомості й краєм ока зазирнути у шпаринку, в якій миготить можливе майбутнє. «У який спосіб вона може це зробити?» — запитаєте ви. Я відповім: «Припущеннями, припущеннями і ще раз припущеннями». Більшість із вас не погодиться зі мною. Адже існують певні прогнози,

складені на основі наукових досліджень і незліченних математичних обчислень. Серйозні особи та високоповажні персони в білих халатах із зосередженим виразом обличчя та насупленими бровами стверджують, наче знають, що на нас очікує в найближчі 100–300 років. Такі собі «суперсиноптики»! Здебільшого з їхніми твердженнями погоджуються. Погоджуються ті, хто дійсно вважають їхні думки слушними і розуміють, про що йдеться. А ще погоджуються й ті, які увялення не мають, про що вони кажуть, але все одно вірять їм. Але ж так жити не можна! Усі твердження здаються нам доведеними науково. Але ж більшість із них насправді є припущеннями, прикрашеними складними термінами й академічними висловами. Довіряти їм не можна, адже дезінформування — явище не нове. А щодо прогнозів майбутнього воно навіть зужите. Адже яким найлегшим способом необхідно скористатися, щоб вгамувати натовп? Дезінформувати його треба. Пообіцяти йому світле майбутнє, спираючись на сумнівні факти й можливі перебіги подій. А якщо ще й прикрасити це гарними словами, то результат виправдає будь-які очікування. У давнину саме так і чинили правителі, перед якими поставала загроза з боку невдоволених селян. Історія може нарахувати безліч таких випадків. Та українцям вистачить і свого рідного. З утворенням Речі Посполитої нам обіцяли мир та захист нашого народу з боку добрих поляків. А натомість що ми отримали? Денаціоналізацію й тотальне ополячення. Гноблення православ'я та масове прийняття католицизму. Ось вам справдження гарантованого нам «світлого майбутнього». Тому не варто вірити в усі ці припущення й передбачення. Більшість із них, на жаль чи на щастя, є хибними.

Якщо не можна вірити в наукові прогнози, як це стверджую я, то чому чи кому можна? Адже жити в незнанні жакливо. Ці слова також мої. І тому я вважаю: якщо ви хочете зазирнути у майбутнє, погляньте спочатку на сьогодні. Існує навіть залізна аксіома: наше завтра залежить від нашого сьогодні. Людині необхідно зрозуміти: щоб мати майбутнє — необхідно цінувати й берегти теперішнє. Бо обидва вони нероздільні. Безглуздо вважати, що, ігноруючи проблеми повсякденності, можна уникнути їх у майбутньому. Це наче намагатися ложкою вичерпати море. Сізіфова праця. А нашим дамокловим мечем є ми самі. Адже руйнуючи наше сьогодні, ми не залишимо нашим дітям майбутнього. Хочете побачити світ новим? Будь ласка, погляньте навколо. Це і є нашим спадком. Але в рази полегшеним. Бо з кожною секундою у морі стає на один пластиковий пакет більше, а на землю падає ще одна

залізна бляшанка. З такими темпами вони стануть єдиною згадкою про діяльність людства на цій планеті. Тому варто задуматися над нашим подальшим, зважаючи на наше теперішнє.

І буде світ новим... Чи зміниться у кращій бік цей світ? А може, він взагалі не зміниться? Людина й надалі залишатиметься єдиною розумною істотою в Сонячній системі. Вихід за межі Юпітера у відкритий космос і надалі залишиться нездійсненною мрією неслухняної дитини. Ми й надалі будемо розвиватися в непотрібному напрямі. На новому айфоні не залишиться місця для камери, а мода дійде до того, що всі ходитимуть у стрічках з аркушу формату А4. Усе можливо, адже немає нічого неможливого. На нас взагалі може нічого не чекати. Випадковому метеориту розміром з Лондон якимось закортить поставити велику крапку на історії нашого існування в один момент. Швидко, ефектно та красиво.

Кількість можливих варіантів майбутнього чи його відсутності просто вражає. Але нас найбільше цікавить одне запитання: чи буде місце для нас у цьому «новому світі»? Знайде людина собі новий притулок або хоча б збереже свій старий? Ніхто не може сказати напевно. Наукові припущення не заспокоюють, радше навпаки. А зневажання теперішніх проблем взагалі ставить хрест на нашому існуванні. Глобальне потепління, неконтрольоване забруднення планети, стрімке вирубування лісів. Можна й надалі перелічувати подібні приклади, та немає потреби. Через перших три вже плакати хочеться. Але не можна до кінця так перейматися катастрофами. Адже хто виключив можливість того, що завтра до нас завітають позаземні рятувальники та вкажуть нам на шлях істинний? Або знищать цю планету натисканням однієї кнопки. І таке можливе. А що? Вам смішно? Хочете сказати, що це абсурд? Та невже!? А раніше люди вірили в те, що при хворобі треба випускати кров з тіла, щоб вигнати з себе «поганих духів». І це був для них перевірений метод лікування. І їм тоді зовсім не було смішно. То чому деякі з вас сміються зараз з мене?

Майбутнє доволі різностороннє й таємниче. Його не можна передбачити на всі сто відсотків. Бодай хоч на сорок вгадати. Але те, що воно принесе з собою зміни, — зрозуміло кожному. Знову, повертаючись до мого вірша, можна запевнитись у цьому зайвий раз, якщо хтось забажає...

Яким тебе побачимо:
Добрим, сірим, злим?
Одне ми лиш завбачимо:
І буде світ новим...

Лабунець Аліна

учениця 8 класу

Андрушівської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 1

Житомирської області

Ми будемо жити
на тихому-тихому березі
в дитячій іще не наляканій
єресі...

Ігор Римарук

Коли ми уявляємо майбутнє (реалістичне), воно нас трішки лякає. А коли фантазуємо, то світ здається не таким уже й поганим. Майбутнє планети для багатьох не кольорове, а чорно-біле. Люди засмічують природу і навіть не уявляють, що згодом ми можемо опинитися на сміттєзвалищі. Та є хороші новини: з'являються нові винаходи для підтримання чистоти екосистем, сміттєпереробні заводи. У багатьох містах на вулицях стоять баки для сортування сміття. І це поступово змінює людську свідомість, привчає жити по-новому.

Виникає багато запитань, на які хочеться знайти відповідь. Як ми прийшли до такого життя, фактично катастрофи? Чому сміття стало невід'ємним атрибутом сьогодення? Чому люди не розуміють, що це впливає на їхнє здоров'я? Як можна жити, знищивши флору й фауну? Цікаво, де людство зробило помилку, на якому етапі свого розвитку?.. Чи можна достукатися до серця і розуму руйнача? Чи можна ще все змінити і як?

Мені здається, що ми дуже багато знаємо, але мало робимо. Чи боїмося, чи не хочемо (байдужі стали). Або просто «спимо» з надією, що проснемося і побачимо гарні зміни. «Хтось» їх дасть помахом чарівної палички.

Ой, а як же хочеться побачити планету здоровою, чистою, первозданною.

* * *

Свіжо, зелено, блакитно, духмяно, переливчато, привітно... Сонця-світло, весело, багатобарвно... Таким я бачу світ новим. «Чарівна паличка» таки з'являється — вона пробуджує нашу свідомість. І...

Ми в собі знаходимо самих себе. Заглядаємо в ту глибоку криницю — і прозріваємо: там же Божественна суть, там живе Творець. Там безмежна Любов! Вона кличе: «Піди зі мною!» Як малі безпомічні діти, шкутильгаємо ми до найпершого свого джерела, аби напитися досхочу первозданного блаженства. І п'ємо ту Любов, наповнюємо кожную клітиночку нею. Клітиночки нам вдячні, вони пробуджуються до життя. Вони здорові, активні, працюють злагоджено. Нарешті ми відчуваємо легкість, силу, свободу. Ніякі гнітючі думки не оволодівають нами. Тане на очах невпевненість і страх, відходять образи, гнів і заздрість. Проміник світла від Любові зробив свою добру справу. Освітив темні закапелки людських душ.

Ми повертаємося обличчям одне до одного, знаходимо в чужих очах себе і поступово світліємо, розпливаємося в усмішці, подаємо руку близькій людині. З часом дедалі більше розуміємо, що ми — одне ціле, і вже розкриваємо серце назустріч ближньому. Від наших усмішок та рукостискань світлішає все навколо. Не тільки птахи, саме повітря співає, дзвенить, виграє.

І як не дивно, але від того тепла, що одна людина посилає іншій, з'являється такий сильний згусток енергії, що розчиняє весь негатив на планеті Земля. Зникає сміття, розчиняється. Помахали ручками шкідники полів і садів, пішли у безвість. Перестали хворіти рослинки, забували, зацвіли пишним цвітом. Земля вдячно зітхнула у відповідь людині — вгамувалася погода, дала більше тепла і комфорту. Іди, Людино, освоюй нове життя! Пам'ятай, хто ти: зернятко від Бога!

* * *

Мені здається, що вже багато хто цю «чарівну паличку» помітив, та не кожен наважився її підняти. Заглянемо в гостину до тих, хто плекає землю по-новому, без хімії. Це дачники, члени Клубу органічного землеробства. Ці люди вчаться спілкуватися з природою, вникають у її глибинну мудрість, діють в унісон з її законами. Від насінинки до збору врожаю — лише із застосуванням органіки. Ця культура догляду землі називається пермакультурою. Уже досить відома в Україні. Знайшовши гармонію з природою, і люди ці змінилися. Вони стали в доброму розумінні фанатами своєї справи. Змінюють навколишнє середовище, харчують себе, сім'ю, рідню. І таких уже багато. Кожна сім'я, наче маленьке джерельце. А всі разом ці сім'ї створюють велику річку, що тече в наше щасливе майбутнє.

Сьогодні надворі XXI століття. І вже віють вітри перемін. Я серед тисяч тих, що відчують їхній запах, схожий на всеоновлюючий травневий дощ.

Ще мить, ще декілька космічних миттєвостей — і змиються сліди облудності.

Я вже бачу той мир у барвистих, багатих поселеннях моєї рідної неньки України. І зйдуться брати по духу, щоб будувати нове людське співжиття, славити собою світ і повернути украдене кимось злим наше Щастя.

Родові поселення... Ідея не така вже й нова. Тією чи іншою мірою вона була реалізована впродовж історії людства. Сьогодні постала в новому світлі. Люди втомилися жити в чужому просторі, втомилися від рабських умов існування, продиктованих сучасним побутом та професійною кар'єрою. Вони хочуть багато вільного часу при максимальному забезпеченні і мінімальних фізичних затратах. Вони прагнуть гармонії з природою, сусідами і з самими собою.

Ідея родових поселень — це прагнення повернути людям їхню батьківщину і дати можливість радості творіння.

У таких об'єднаннях можливе нове виховання юного покоління. А це дуже важливо: від нового мислення залежить початок нового життя.

Новий суспільний устрій — родові поселення (екопоселення). Кожна сім'я в ньому матиме по 1–2 гектари землі, де облаштує свій родовий маєток (він передаватиметься у спадок нащадкам). Ці маєтки обов'язково відділені одне від одного невеличкими зеленими вуличками. Це запобігатиме недовомовленостям, суперечкам, дасть дітям можливість спілкуватися з однолітками на нейтральній території, полюбити не тільки свій простір, а й усе велике поселення, де живуть однодумці. Бо ж малеча буде спостерігати його красу щодня, мандруючи, граючись чи на вулицях, чи на вигоні (вільній землі поселенців, яка необхідна для майбутніх забудовників, спільних свят, сінокоосу). А уявіть собі, що кожен маєток стане витвором мистецтва, ландшафтного дизайну — такий собі невеликий ботанічний сад. А будинки — дива архітектури. Які емоції в людей це викликатиме? Звичайно, свята в душі, радості, що світ красивий. Кожна родина збудує свій райський куточок на такій території, яка дасть їй можливість бути і власником, і самодостатнім творцем, і споживачем. Це викликатиме багато позитивних емоцій, а пороки відійдуть за межу. Адже людина постійно відчуватиме обов'язок перед тим зеленим світом, який захотіла доглядати. Навіщо заздрити комусь, коли

у мене все є? Навіщо красти, коли у мене теж виросло? Хіба що поділитися знаннями.

У поселенні процвітатимуть народні ремесла, спрямовані на освоєння екологічно чистих матеріалів. Кращі умільці передаватимуть свій досвід іншим, особливо дітям. Відновляться традиції та свята далеких ведів. Гарну українську землю знову прикрасять вітряки, а в оселі приїде екологічно чиста енергія вітру, сонця і води.

У центрі поселення жителі посадять парк із кедрів та дубів, що оточать вичовий майдан. І всі найважливіші рішення тепер прийматимуться тут, з правом голосу кожного. Цінуватиметься мудрість, поважатиметься старість.

Бібліотека збиратиме людей для дискусій, обговорення новин у різних сферах життя, для читання та обговорення цікавих книг, розвитку мистецтва. Пісні, хороводи, ігри, танці — знову від душі, як тисячі років тому назад. У них — колективне творення мрії, зв'язок із Всесвітом, наповнення людей позитивною енергією.

А в кожному маєтку писатиметься найправдивіша у світі історія. В родових книгах. І це обов'язково: щоб не загубити знань, ані найменшої крихіточки. Кожен опише своє життя, свій родовід і передасть нащадкам. Ми знову будемо пам'ятати своїх предків до сьомого коліна чи й далі.

Найпершими і найкращими вчителями для дітей стануть тато і мама, дідусь і бабуся. Хоча і школою скористаються поселенці. Друзів знайдуть там, переймуть практичний досвід старших поколінь. Не суху теорію діти будуть учити, не нудні поняття, які не можуть застосувати в житті, а як цеглину до цеглини чи дошку до дошки складати, зводячи стіни власного будинку, як садити дерева у доброму сусідстві, щоб не хворіли і давали високий врожай, як пізнавати властивості багатьох рослин, щоб мати здорове харчування та дбайливе зцілення, як безпомилково знайти свою половинку і стати щасливим, як вдосконалити себе духовно, фізично й інтелектуально і продовжити життя, як створити простір Любові. Нарешті школа поверне свою прадавню славу, бо навчить людей життя не розбирати, а творити. У таку школу захочеться йти. Вона буде необхідна. У ній молодше покоління знайде цікаве спілкування зі старшими, їхніми життєвим досвідом і мудрістю, а старші повчаться в юних новому сприйняттю реальності, задумуються над світлими ідеями.

А тепер до найголовнішого в родовому поселенні — родового маєтку...

Це та найзаповітніша моя мрія, яку я хочу втілити в життя. Я бачу цю реальність уже сьогодні.

Ранок, високий ранок чудового літнього дня. Я просинаюся в пахучому сні охайного стіжка (сьогодні була тепла ніч і не хотілося спати в будинку) і найперше, що роблю, це кажу: «Добридень!» ясному сонечку, усьому світу. Від такої ніжної зелені ген мріючого ліска та ближчих ялин і кленів, від п'яного запаху троянд на душі стає радісно і бентежно. Он мій будиночок, білий, урочистий — справді красень. А он стежечка повилася через луки до ставка. Я знаю: там чиста і така приємна вода. Вона змиє з мене сонливість, і я помандрую до садка поспідати спілими черешнями. А потім буде день — довгий і цікавий. Я сапатиму грядки, спечу хліб і зустрінуся з друзями. А потім... я матиму чудову родину — коханого і дітей. І скільки щасливих ранків ще буде у моєму житті і житті моїх друзів.

Я вірю: люди змінять свої погляди на життя. Їм так захочеться піти за чимсь гарним прикладом: поруч — живий дім, мир, спокій, достаток, любов і щастя.

І стане світ новим!..

Лінтварьова Дарія

учениця 10 класу

Херсонської гімназії № 3

Херсонської міської ради

Шість років... За цей час можна звести будинок, поласувати плодами яблуні, власноруч посадженої, повести за руку в перший клас свою дитину. Скільки мрій, сподівань, незвершених планів залишилося в 2013–2014 роках. Молодість, інтелігентність, освіченість залишилися там, у зовсім недалекому 2014-му.

Мені було дев'ять, коли студенти вийшли на Майдан. Ніколи не забуду страшні картини побиття. Потім перед самим Новим роком я з батьками була на Майдані. Атмосфера братерства, єднання проти спільного ворога. Я і зараз відчуваю запах диму від шин. Барикади. А ще зовсім нещодавно, влітку, ми гуляли з мамою Хрещатиком, ходили по крамницям. А сьогодні в моїй країні йде війна! Досі пам'ятаю деякі обличчя чоловіків: мені тоді вони здавалися суворими, такими, як у жителів Запорізької Січі. Мені довелося тоді, в кінці 2013-го, познайомитися

з херсонськими революціонерами: моя мама не могла пройти повз палатку з написом «Херсон».

Ніколи не забуду, як на Водохрещу вдома запанувала тиша. Всі стежили за новинами, дивилися, як у прямому ефірі вбивають наших хлопців — найкращий цвіт нації. Сергій Нігоян, Юрій Вербицький, Михайло Жизневський, Роман Сенік, В'ячеслав Веремій... скільки їх? Кожен із них прийшов у світ, щоб віддати життя за волю, за нашу волю. Молоді, неодружені, батьки, чиїсь дідусі, брати, сини. Вони ніколи не повернуться додому, не обнімуть близьких людей, не зустрінуться з друзями.

Їхній подвиг повинен стати зразком для чужих дітей, для нас. Кожна людина має свій вибір, як їй жити, за що боротися. Чи варто труситися за своє життя, якщо воно не приносить користі іншим? Змалку я чула від батьків, що ми повинні після себе на землі залишити слід. І це не обов'язково щось матеріальне на зразок склепів. Можна лише наділити інших вірою, що все можливо, що треба жити вільним життям, у новій країні, без старої системи:

На небо погляне вільна людина
З новими думками, творча, нестримна.
Ми стіни проб'ємо з міцного граніту,
Щоб тільки любов панувала у світі!

Це був час надій і конфліктів. Віри в нове життя.

Сьогодні можна почути різні думки щодо Революції гідності. Багато людей сумують за «доларом по 8». Смішно! Мабуть, вони ніколи не чекали рідних з Донбасу, ніколи не просили Бога про закінчення війни. Моя сім'я пройшла через це все, коли чекала мого дядька з АТО.

Не варто забувати про спадкоємність поколінь, що забезпечує, власне, як тяглість історичного процесу взагалі, так і тяглість історії нашої Батьківщини. Бо славна історія боротьби за утвердження та розбудову незалежної держави, героїчні Майдани, захист територіальної цілісності та незалежності України зі зброєю в руках — це справа рук старшого покоління, покоління наших батьків. Але зовсім скоро і я, і мої друзі, однолітки станемо дорослими, а отже, повноправними громадянами, і на наші плечі також ляже відповідальність за подальшу долю країни.

Тобто — Україна буде такою, якою її зробимо МИ.

Точніше — вона буде такою, як МИ.

У тому розумінні, що невігласи, люди негідні та нечесні красиву та заможну країну ніколи не створять. Але якщо ми будемо розумними, чесними, працьовитими, то і наша країна процвітатиме на радість нам і на заздрість сусідам. Тому сьогодні, на порозі дорослого життя, кожен із нас має спитати себе: що я вже зовсім скоро зможу зробити для своєї країни? І як сьогодні я маю підготуватися до тієї майбутньої відповідальності за нашу спільну Батьківщину?

Звичайно, потрібно вчитися, здобувати знання, щоб після закінчення школи отримати цікаву професію, як заповідав Г. С. Сковорода, і як кваліфікований фахівець прислужитися загальному добру. А ще вирости людиною чесною, порядною, нетерпимою до зла в усіх його проявах, але готовою прийти на допомогу і в разі необхідності підставити плече, підтримати того, хто наразі цього потребує.

І найголовніше — ми маємо вирости справжніми громадянами, що розуміються на суспільних інтересах, хоча б у загальних рисах розбираються в закономірностях політичних процесів і політичних відносин, мають високий рівень національної свідомості. І тоді наше покоління, що через декілька років прийде на виборчі дільниці, не повторить помилок старших поколінь, які протягом більше як двох з половиною десятиків років української незалежності далеко не завжди обирали кращих. А іноді й гірших. А іноді й покидьків.

І тоді не буде соромно ні за нас, ні за нашу державу тим, хто віддавав своє життя на Майдані, тим хлопцям, які дали нам поштовх діяти. Дякую, герої!

Мартинчук Марія

учениця 8 класу комунального закладу
«Гадзинська гімназія»
Глибочицької сільської ради
Житомирського району
Житомирської області

Майбутнє повинно бути закладене у сьогодні.
Це називається планом.

Без нього ніщо у світі не може бути гарним.

Георг Крістофф Ліхтенберг

Україна... Непоборна і непокорена, зложена з пістрявих клаптиків натруджених рук, переплетена нитками тисяч людських доль. Що для мене Ти? Для людини, що потребує свого місця у світі, потребує, насамперед, простору. Ти — родина. Від кровних і до незнайомих пересічних громадян у натовпі. Ти — віра. Така різна, але єдина. Віра у природу бути собою, віра у силу любові та людської доброти. Ти — мова. Мелодійна і колоритна у кожному куточку, але єдина — українська. Ти — пам'ять. Твоя історія писана потом та кров'ю Твоїх дітей. Ти — світле майбутнє, в яке вірю...

Але яким воно буде? Що не день я переймаюся цим питанням. Якою буде наша держава в майбутньому? Чи стане нам сили щось змінити? Залишити кращий світ для дітей та онуків?

Блукаючи сторінками книжок з історії, споглядаючи ситуацію сьогодні, я ловлю себе на думці, що Україна кожного разу стає бранкою своїх чи чужих «демонів». Щоразу, коли ясні «уми» країни стають на правильний шлях, з'являється ще більший «ідол», який відтягує нас у прірву хаосу та омани. Чи не натерпілися ми?

Ще два-три роки тому я б не змогла з упевненістю відповісти на ці запитання. Гуляючи парками та околицями, відвідуючи інші міста, подорожуючи з класом, я спостерігала, що людям байдуже, що хтось викрикує на весь тролейбус, використовуючи ненормативну лексику, що в парку, де гуляють матері з дітьми, розкидане сміття та побиті пляшки, що бабусям не поступляться місцем у громадському транспорті, а, ще гірше, випхають за двері, бо тут, бачиш, «одне пільгове місце!».

Навчання у школі — це невід'ємна частина мого життя. Тут я зрозуміла, що кращому майбутньому бути! Яскравим променем надії

та поштовхом до змін стали події, що відбуваються у моєму рідному селі. Небайдужі люди — місцеві активісти — почали змінювати світ навколо, робити його кращим. Вони власними силами, без ніяких заохочень, на «голому» ентузіазмі переобладнали та відремонтували шкільне приміщення. Доопрацювали дитячий майданчик, зробили його цікавішим та яскравим. Автобусні зупинки, такі непомітні та звичні речі, облагородили та прикрасили малюнками. А прибирання сміття та організація дозвілля, добродійних заходів стали невід'ємною частиною життя громади. Ці люди стоять на варті порядку, допомагають односельчанам у різних складних ситуаціях. До них завжди можна звернутися за порадою та підтримкою.

І знаєте, таких людей із кожним днем більше! Кожен небайдужий хоче долучитися і відчути себе частиною великої справи. Стереотип «моя хата скраю» відійшов далеко у минуле.

У такі хвилини, коли люди об'єднуються для спільної мети, я розумію, що будь-які проблеми нашої країни будуть вирішені, ми зможемо відкласти всі суперечки, забути про буденні проблеми та об'єднатися задля спільної мети. І справа не в наявності матеріальних благ чи у сферах впливу, а у волі та прагненні кращого для кожного, кращого для своєї країни.

Наша країна змінювалася день за днем. Наш народ прагне змін. Прагне відчути себе вільним та щасливим. Але це прагнення до чесності та справедливості приглушувалося, людей заганяли у ярмо бідності та робили все для того, щоб буденні турботи не залишали часу думати. Та народ повстав, і спинити його неможливо.

Україна переживає нелегкі часи, цей біль та смуток не передати словами. Тяжко від того, що матері більше ніколи не обійматимуть своїх синів, що діти не побачать батьків. Але наш народ і це витримає. «І на оновленій землі...» настануть кращі часи. Головна мета нашого покоління — щоб ці жертви були виправдані. Щоб країна, яку ми будуємо, була гідна тих, хто віддав за неї свою свободу та поклав життя.

Наші серця потребують змін. І для цих змін не потрібно нічого надзвичайного. Треба насамперед аналізувати самого себе, свої вчинки та життя загалом. Наше покоління потрібно загартовувати, тобто виховувати в людях «Людину». Щоб мораль, уміння мислити, почуття любові та гідності за свою землю були правилами життя.

Треба пам'ятати, що все велике починається з малого! У жодному разі ми не маємо права змінювати та забувати історію! Ми — нащадки

миролюбивих, працьовитих та вольових людей. Уся сутність нашого націоналізму — це любов до своєї мови, культури, української землі та інших народів. Не можна допускати, щоб ідеї та переконання поколінь кожен трактував по-своєму. Це прямий шлях до деградації суспільства. За всіма намаганнями та такими популістичними ідеями про розкол українського народу стоїть злочинний умисел.

«Ми унікальна нація. У нас хліборобів морили голодом. Режисери ставили спектаклі у концтаборах. Поетів закопували у вічну мерзлоту. У кого ще є атомний саркофаг? А у нас є», — ці слова Ліни Костенко, як ніщо інше, описують страждання українського народу. І таки дають надію, що всі ці випробування зробили нас непереможними, зробили людьми, що мають нескінченну «волю до життя».

Я всім серцем вірю, що в недалекому майбутньому світ буде новим для України. Нарешті закінчиться війна та будуть урегульовані територіальні питання. Екологічні проблеми будуть вирішені за допомогою не світових розробок, а наших власних інновацій. Будуть збудовані переробні заводи, очисні споруди будуть дійсно приносити користь. А ми відмовимося від нафти на користь біопалива.

Сподіваюся, що корупцію буде назавжди викорінено з усіх гілок влади, парламент працюватиме на користь своїх громадян. Україна досягне розвитку в освітній галузі та медицині. І наші спеціалісти будуть робити унікальні операції у своїх оснащених клініках. А фармацевти лікуватимуть людей препаратами нового покоління власного виробництва.

Чому я в це вірю? Що дає мені такий оптимізм? Це дуже просто. Я бачу, як змінюється свідомість наших громадян. Як люди намагаються підтримати свою країну. Вірю, що ми, обдумано, самі призначаємо тих, хто буде піклуватися про добробут наших громадян та захищати інтереси країни. Новий очільник держави виведе Україну з довготривалої кризи.

Вірю, що все залежить від нас. Адже саме нам писати нову історію України — країни економічного зростання, демократії та добробуту.

Миронюк Вікторія

учениця 8 класу Великоскнитського
навчально-виховного комплексу
«Дошкільний навчальний заклад –
середня загальноосвітня школа I–III ступенів»
Ганнопільської сільської ради Славутського
району Хмельницької області

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

В. Сосюра

Ми не обираємо, де та коли народитися, а сприймаємо це як даність, даровану Богом. Я пишаюсь, що я народилася на славній українській землі, тим, що я українка. Любов до Батьківщини зароджується в серці кожної людини ще в ранньому дитинстві. Любити Батьківщину — це не просто милуватися її багатством і красою; треба знати і любити рідну мову, історію та пам'ятати минуле, поважати сьогоднішня.

Народилася я в невеличкому селі на Хмельниччині, люблю своє село і дуже переймаюся, що молодь їде з нього в пошуках кращого життя. Не варто шукати кращих місць, адже в інших краях ви не відчуєте себе краще. Не засуджую, але й не розумію тих людей, які в пошуках кращої долі емігрували за кордон, впевнена, що не за покликом душі туди поїхали, покинувши рідні домівки та власних дітей. Мої батьки — вчителі, вони не отримують заробітну плату в євро та доларах, та вони поряд, вони навчили мене цінувати найдорожче, любити рідний край, бути патріотом.

На жаль, сторінки нашої історії свідчать про те, що нелегким був шлях до незалежності. Історія нашої держави сповнена різними подіями: як щасливими, так і трагічними. Сотні, тисячі полеглих заради кращого життя, за країну, за волю, за нас. Хто вони? Борці за щастя, за добро, за мир. Але історія пам'ятає тільки найвідоміші імена. А скільки їх — отих борців? Безіменних, маловідомих, ніким не згаданих, завчасно полеглих, скалічених. Сьогоднішня є прикладом цього, адже багато синів і дочок України віддали за неї найдорожче — життя.

Першою на майдан вийшла молодь, бо саме її непокоїть майбутнє. Спомин про загиблих Героїв Небесної сотні, Героїв АТО та їхній подвиг ми маємо берегти, адже саме пам'ять об'єднує людей у боротьбі

за перемогу й мир. Минуло п'ять років із того моменту, як загинули воїни-герої, яких народила революція Майдану. Чим була революція для кожного з нас? Для когось — прогулянкою, для когось — переглядом новин у теплій домівці, для когось — війною. Але передусім Майдан став випробуванням на цінність особистості людини, виміром людської гідності. «Це революція гідності», якось сказав зі сцени політик Олег Тягнибок. Це дуже красиві слова. Але як часто буває в нашій країні, тільки словами, фарбою на папері та пікселями на екрані монітору. Ми стали свідками цього. Події Майдану, війна на Сході... І досі проливається кров найщиріших патріотів. Тільки той, хто мав гідність, міг знайти в собі сили робити те, що вважає за потрібне, незважаючи на страх. Страх померти.

Українці протягом багатьох років були свідками тотальної інфляції так званої «еліти нації». Для цих людей гідність стала непотрібною. Навіщо мати гідність, якщо для того, щоб бути успішним, треба стати негідником? Успішний? Хто успішний в Україні? Той, хто мав гроші? Еліта держави. А яка еліта потрібна нашому суспільству сьогодні? Моральна чи партійна? Що важливо для нас? Правильний партійний квиток кандидата чи його гідність?

Україна заплатила надзвичайно високу ціну за те, щоб Гідність була першою з чеснот кандидата на будь-яку посаду. Наразі ми маємо лідерів, за якими можемо йти вперед. І можна впевнено сказати, що зміни вже є. Шанс на зміни нам дістався дорогою ціною, ціною людських жертв, ціною втрати частини території. Ми живемо у стані війни, не знаючи, що нас чекає завтра... Якщо ми хочемо європейського благополуччя, європейського рівня життя, то маємо жити і працювати як європейці, віддавати державі більше, ніж брати та вимагати з неї. І щодня пам'ятати про тих, хто віддав своє життя за кращу Україну — за таку, про яку ми мріємо... І тільки тоді стане світ новим...

P.S. «А ви думали, що Україна — так просто. Україна — це супер. Україна — це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовували всі види випробувань. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни». *(Л. Костенко)*

Наливайко Вікторія

учениця 11 класу

Глухівської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 1

Глухівської міської ради

Сумської області

За весь період свого існування лише приблизно 200 років люди прожили мирно. Постійні війни виснажили нашу Землю, зруйнували життя тисяч людей. І здавалося, що ці жахливі суперечки за владу, гроші, силу впливу мають колись припинитися, але, як казав Вінстон Черчилль, «головний урок історії полягає в тому, що людство нічому не навчається». Саме тому для деяких війна залишається методом підкорення нових вершин, але для інших — то страшна вістка про смерть, руїни замість будинків і сльози, що течуть рікою, омиваючи душі непідкорених.

Та все ж таки я вірю, що буде світ новим, світлий розум осяє темні ліси людських думок, прозорими, наче скло, стануть наміри кожного, а мир і щастя будуть не лише вигадками романтичних поезій. Люди зрозуміють, що війна лише розоряє багатий народ, знищує його культуру й підриває ідеологію щасливого майбутнього.

Людство досягне такого рівня самоаналізу не через рік чи десять. Пройдуть тисячоліття перед тим, як кожний зрозуміє важливість миру. Здається, що для того, щоб країни почали вирішувати всі проблеми лише дипломатичним шляхом, має трапитися щось незворотне, яке переверне людську свідомість, що зараз націлена лише на те, щоб задовольнити власні потреби. У майбутньому планета, знесилена війнами, може не витримати таку кількість егоїстичних натур. І лише наприкінці свого існування людство усвідомить власні помилки. Хтось може висувати теорії, що життя на інших планетах стане також можливим. Але варто запитати себе: чи кому-небудь потрібні такі бездушні створіння, що зруйнували власне житло? Чи захоче інша планета стати під розстріл землян? Саме тому варто цінувати все те, що ви зараз маєте, і починати замислюватися над тим, що залишиться наступним поколінням.

Любов до навколишнього світу починається з поваги до власної країни. Україна була завжди прекрасна, незважаючи на те, хто її очолював, бо історію країни творять не президенти чи парламент, а сам народ, що так невпинно бореться за справедливість. І не слід зважати на тих, хто розділяє нашу державу на правих і лівих, зрадників і патріотів, бо, попри те,

якою мовою спілкуємося, у що віримо і яких поглядів дотримуємося, ми всі українці. Не варто забувати й про те, що патріот — це не та людина, яка голосніше за всіх кричить «Ганьба!» і «Зрада!», це особистість, що своїми вчинками рухає країну вперед.

Хтось може казати, що через розбрат з іншими країнами Україна постійно зазнає вагомих потрясінь в економічному плані, але мені здається, що лише ми винні в тому, що не даємо відсіч нашим ворогам вчасно, не знищуємо тих, хто витягає з держави мільйони, залишаючи іншим лише шматок хліба для виживання.

Для того, щоб країна міцно трималася на ногах і не хиталася від найменшого подиху свавілля, нація повинна вирости, змужніти й усвідомити, що ніхто не має права відбирати в неї найдорожче. Саме тому я вірю, що буде світ новим — без війн, голоду, жорстокості. Думаю, що люди знайдуть у собі сили визнати власні помилки й не повторювати їх більше. Сонце яскраво світить лише тим, хто приймає його тепло, а доля дарує майбутнє лише тим, хто на це заслуговує. Тож лише наші вчинки, а не слова здатні щось змінити.

Сподіваюся, що минуть часи війн і горя, і настане світле майбутнє без людських жертв і насильства. В Україні процвітатиме справедливість, а не корупція, у світі пануватимуть лише мир і злагода, а наша планета не буде страждати від людської безжалісності. Одне я знаю точно: світ очікують величезні зміни, і вони вирішать долю всього людства. Наше майбутнє буде прекрасним, бо настав час починати творити нову історію мирного життя на планеті.

Натальчук Ілона

*учениця 10 класу Новоселицької
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Полонської міської ради
об'єднаної територіальної громади
Хмельницької області*

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Т. Шевченко

Тихий шепіт стиглого колосся в полі, п'янкий аромат цілющих трав, ласкавий плюскіт кришталевої води, чарівність срібного місяця в бездонному нічному небі... Боляче... Боляче за нашу прекрасну Україну, цей розкішний вінок з руті й барвінку, країну смутку і краси, за її мужній народ, який упродовж багатьох років боровся за свою свободу й незалежність.

Пам'ять людська... Багато малих і великих подій захувала ти назавжди у своїх архівах. Та є сторінки історії, є такі дати, що ніколи не припадуть пилом забуття. Майдан... Революція Гідності... Вони пробудили в наших душах незламний Шевченківський дух до становлення й розбудови Української незалежної держави, її утвердження в європейській спільноті.

Чим була революція для кожного з нас? Це був надзвичайно важкий іспит для України, коли українці продемонстрували європейськість, гідність, своє прагнення до свободи. Майдан став символом боротьби, символом утвердження прагнень до європейських цінностей у споконвічно європейській державі. І за цю боротьбу, за свободу й оновлення країни заплачено страшну ціну: своє життя віддали найкращі. І більшість із них — молоді, сильні. Ті, що тільки починали жити:

Хлопчина вірив, що колись, одного ранку,
Відкривши очі, він відчує повну волю.
Але та куля, в день зимовий, на світанку,
Перехопила подих та змінила долю.
Хлопчина вірив, що колись, одного дня,
Розкаже син йому, як любить Батьківщину.
Хіба він знав, що, борючись за це щодня,
Все доведеться відпустити в мить єдину.

Ми у скорботі й з великою вдячністю згадуємо Героїв Небесної Сотні, які відтепер постійно споглядатимуть за нами та нашими вчинками. Убиті у столиці Герої мають стати прикладом для кожного свідомого українця. Ми повинні робити все від нас залежне, щоб ті смерті не були марними. Україна заплатила надзвичайну високу ціну за те, щоб Гідність була першою з чеснот кандидата на будь-яку посаду в країні. І сьогодні можна сказати, що певні якісні зміни вже є. Події в історії сучасної України змінили життя багатьох українців, їхнє бачення світу й себе в ньому. Країна після трагедії стала іншою. Український народ нарешті зрозумів: українська держава — це він сам.

В Україні живе волелюбний народ, який прагне гідного життя та свободи. Я вірю в силу розуму нашого народу. Доля України в наших руках. Жити в Україні — це не тільки велика честь, а й велика відповідальність, адже ми — продовжувачі прекрасних і величних традицій наших дідів і творці майбутнього нашої держави. Любити Україну — це значить кожним своїм вчинком, кожним помислом вірно служити їй.

Кожному з нас необхідно усвідомити, за що боролися учасники Євромайдану і заради чого по жертвувала своїм життям Небесна Сотня та воїни, які загинули й гинуть у боротьбі за свободу, цілісність та єдність держави. Вони повинні жити в нашій пам'яті. Хай пам'ять про всіх невинно убитих згуртує нас, живих, дасть нам силу та волю, мудрість і насагу для зміцнення власної держави. Незважаючи на всі негаразди, народ все ж таки живе, працює, припадає руками й розумом до землі — нашої годувальниці. І щедра, вона дарує дітям своїм хліб щоденний. І віриться, що «оживуть степи, озера...» У своє життя ми маємо брати від пращурів незламну віру. Такий оптимізм у спроможі витримати всі випробування. Нашу Батьківщину, нашу Україну зламати не можна. Як птах фенікс вона відроджується з попелу, стає міцнішою, сильнішою.

Ми не можемо вирвати жодної сторінки з життя. Маємо пам'ятати, що минуле — це історія, яка є скарбницею наших діянь, свідком подій, а головне — застереженням на майбутнє.

Я твердо переконана, що запанує на землі правда, злагода, добро між людьми. У нас усе попереду, нас чекають великі звершення. І стане світ новим... Вірю у твоє майбутнє, Україно!

Україна — сильна і могутня!
Береже нехай її Господь.
В Неї світле і святе майбутнє,
Українським серцем є народ.

Нитичук Наталія

учениця 9 класу загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 1

м. Славути Хмельницької області

Мій янголе з перебитими крилами, я чекаю... Чекаю більше всього на світі твого повернення, хочу знати, що ти живий, що вдома. І дарма, що я з тобою не знайома... Ми незримо стоїмо спина до спини, і, мабуть, тому ще живі. Твої могутні сталево-скляні крила впираються в мої, ще зовсім слабкі, боляче ламають ніжне пір'я, але то дрібниці... Як поіншому розправити їх у життєвому польоті без твого самовідданого захисту в цій війні? Ти борониш моє майбутнє! А чим я можу зарадити, окрім молитви й теплих слів?

Раніше ми всі стояли пліч-о-пліч, тримаючись за руки, захищаючи одне одного. А тепер? Минуло п'ять років. Хтось втомився допомагати, хтось зневірився в перемозі... Це все одно, що покинути безпорадного на полі бою. Але ти ж і досі там, на передовій! Ця байдужість раниць у сотні-тисячі разів сильніше, вбиває страшніше, як ворожа куля!

Мені болить за наше сьогодні, за наше завтра. Та й чи буде воно, коли ми здамося? Тому незримо я з тобою! Завжди пам'ятатиму гірку ціну свободи... А вони нехай далі пишуть у коментарях, що я дурпа, що Революція Гідності була купленою, а війна в нас громадянська і, звісно ж, проплачена. Їм не зрозуміти, що кожна снайперська куля, випущена у захисників рідного народу під час Майдану, досі в моїх грудях. Цей свинцевий тягар назавжди в моєму серці...

Щоночі душа кровоточить слізьми... Давно забула, як жити без смутку й жалю за загиблими, як дивитися на життя «світлими» очима, бо ж вони — то віддзеркалення мого зболеного серця. Янголе, чи подивимося ми колись на світ блакитними, сірими, карими, зеленими безтурботними очима, як до війни? Мою душу подробило «Градами» на мільярди частинок, і тепер вітер втрат несе ці маленькі шматочки за трунами загиблих за Україну. Так от собі думаю, це ж уже добра чверть моєї душі там, з ними, під землею. Невже у тебе так само, чи, може, й навіть гірше? Янголе мій, так не можна, чуєш? Так же й від нас з тобою нічого не лишиться...

Густа і темна, наче дьоготь, ніч затягнулася над Україною. Над нашою рідною землею, кажу й плачу. У ній не видно зірок — ні тих, що

сяють з космічної даліни, ні тих, що їздять заробляти не просто брудні, а криваві гроші до країни-агресора.

Як боляче стояти спиною до спини зі своїм напівзламаним янголом і в страху шепотіти йому: «Все добре, все добре... Треба вірити!» Я вірю, рідний, ми усе здолаємо! Запалимо смолоскипи — я тут, а ти там — і розженемо геть усю нечисть. І засяє сонце, яскраве та чисте, і пройдуть благодатні дощі, і зацвітуть висохлі сади, і прокинуться знімілі птахи, і зітхнуть заплакані матері. А наші мрії полинуть у весь світ, де разом із зорями засяють яскравіше!

Поки ти там, не хвилюйся, ти тільки вір мені. У тебе є мати, є кохана, є муза, і є Батьківщина, тож я стану твоєю сестрою. Ти ж не проти, янголе? Я сплету тобі теплу ковдру з ямбів і анапестів, заварю авторський чай зі смаком літа й запахом дому, розкажу казку про те, як прокидаються квіти навесні й заколишу. Та якщо я можу зробити більше — ти тільки скажи! Хочеш — візьму автомат і стану поруч в окопах. Лише молю: не покидай мене, ні... Не покидай нас.

У нас же стільки справ! Ні, скінчити цю погану війну — то лишень початок. Ми мусимо ще прибрати сміття, яке вона по собі лишила. Ну і, звісно, повернути назад деякі відірвані клаптики... Ти розумієш. А потім ми почнемо будувати, багато будувати. Спочатку я навчуся як, а потім прийду на допомогу. По тому ми виховаємо твоїх і моїх дітей краще, ніж виховали нас. Дамо їм усе, і вони побудують щось своє, може, для себе, а, може, для... Ні, пробач, вони побудують для всіх. Ось чому ми мусимо навчитися насамперед — будувати для всіх.

І я вірю, що у нас вийде! Знаю, знаю, і ти, і я без сумніву померли б за Україну, та зрозумій, любий янголе, без нас із тобою нову її не побудують. Тому живи, будь ласка! Твоє життя в тисячу разів цінніше за твою смерть! Та зауваж, що будь-яка куля зранить не тільки тебе, а й мене теж. Ти ж пам'ятаєш: ми стоїмо спина до спини... Ми поєднані невидимою ниткою, і я нізащо не обірву її, чуєш! Якщо разом, то до кінця.

Слухай, мій янголе з перебитими, розірваними, зрешеченими і продірявленими кулями крилами, слухай мене! Прямо зараз поглянь на небо, на сонце — вони лише для тебе! Подивися на своїх побратимів, посміхнися й скажи, що все обов'язково владнається, що ви всі повернетесь додому, що ми побудуємо свою Україну, де всі будуть щасливіми! Скажи, що у кожного з них є за спиною незрима підтримка! Вірмо, що разом ми — і ті, хто пише новели, картини, музику, співає, грає на фортепіано, ударних чи лютні; і ті, хто виступає з палкою промовою

на Майдані свого міста; і ті, хто збирає гуманітарну допомогу, репостить новини, чи збирає фольклор і вишиває рушники — сила!

Ти тільки повертайся, мій янголе! Коли вже буде зовсім тихо, ми залатаємо одне одному поламані крила й полетимо над Україною, замилюємося людьми, що збиратимуть плоди виплеканого нами паростка Свободи. І тоді все зміниться, і буде світ новим...

Нівіна Анастасія

*учениця 11 класу Нижньоторгаївської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Нижньосірогозької районної ради
Херсонської області*

Іду шкільним парком... Листя шурхотить під ногами, навколо тиша. Чарівниця-осінь почала писати свою гарну картину. Деревя торкнула легка вереснева позолота.

Сьогодні вихідний день, школа відпочиває. У нас тут на горіхах живуть сови, сидять зараз на землі, розкрили пухнасті крила, гріються на сонечку і я ніби вітаюся з ними. Ось вирішила присісти неподалік на лавочку. Гарно у нас біля школи, затишно. Люблю ходити сюди щодня, спілкуватися з друзями, навчатися.

Завтра моєму молодшому братику виповнюється три роки. Моя сім'я для мене найголовніша у житті. Для свого маленького Сашка підготувала цікавий сюрприз на день народження.

Замислилася на кілька хвилин... Нещодавно на уроці вчителька нагадала нам про Небесну Сотню і події з історії нашої держави того періоду. Більше ніж 100 людей віддали своє життя у 2014 році. У кожного з них була сім'я. Ніколи вже не зможуть вони обійняти маму, сказати: «Синку, я люблю тебе, давай разом пограємо в твою улюблену гру», «Донечко, пішли з нами в цирк, кінотеатр», «Тату, яблука з твого саду найсмачніші». Ніколи ці люди, які стали ангелами й злетіли у небеса, не святкуватимуть з рідними, не отримуватимуть сюрпризи, не читатимуть книжок, не бігатимуть парком, не займатимуться улюбленими справами, не сидітимуть отак біля школи, спостерігаючи за совами.

Вже чотири роки не припиняються військові дії на Сході нашої країни. Замислюєшся над простим питанням: «Як можна всім нам жити і знати, що майже кожного дня ТАМ гинуть люди, наші українці?». Туди свідомо ідуть ще молоді, повні енергії й сил хлопці, які готові віддати за Україну своє життя. Дехто з них не повернеться ніколи, як наш земляк, випускник рідної школи, Драньчінков Віталій Миколайович, на вшанування пам'яті якого у нас відкрита меморіальна табличка. А скільки таких героїв, як він, в Україні?! Дуже багато. Загинули, хоча мріяли любити, працювати, створювати, будувати, продовжувати рід людський...

Ми живемо у демократичній, незалежній державі вже 28 років. Важкий шлях для молодої країни. Мені лише 16 років, але я ніби відчуваю кожен подих серця моєї України і хочу, щоб вона дихала на повні груди. Хочу, щоб мрії малечі про щасливе дитинство здійснювалися, щоб молоді хлопці думали про створення сім'ї, гарну роботу, а не рили окопи й чули посвист ворожих снарядів. Хочу, щоб авторитет України у світі був високим.

На мою думку, рідна держава стоїть на порозі великих змін. Треба тільки не боятися їх робити. Майбутнє належить молодим. Я людина з активною життєвою позицією і вважаю, що не можна жити за принципом «пливу за течією, що буде, те й буде». Треба активно втручатися в життя, докладати зусиль для втілення планів і задумів, дивитися у вічі проблемам і труднощам й шукати шляхи їх вирішення.

Ось у нашій школі ніколи нудьгувати: то готуємо концерт, то виступ екологічної чи оздоровчої агітбригади, то як волонтери збираємо теплі речі й продукти харчування для воїнів на Сході України, то розробляємо проект нового дизайну шкільних коридорів, то виступаємо перед малюками з нашого дитячого садочку, то збираємо пластик, щоб рятувати Чорне море від бруду й сміття, то організуємо соціальну акцію — флешмоб «Розвінчуємо міфи про СНІД», то прибираємо біля школи, то знімаємо цікаві відеоролики про демократію, проблеми молоді. Я — президент учнівського самоврядування і беру активну участь у житті нашої дружної шкільної сім'ї.

Ми з однокласниками постійно стежимо за новинами. Дуже раділи, коли 7 вересня о 14 годині у Борисполі приземлився літак з полоненими Росією українцями і 35 наших громадян нарешті ступили на рідну землю. Ця подія дала впевненості в тому, що Україна на правильному шляху. Наш молодий президент разом з командою почав кардинально змінювати життя у державі. Не можна стояти осторонь цих перетворень.

Треба разом боротися проти хабарництва, корупції, разом будувати державу. Для цього потрібні освічені, активні й креативні громадяни, яким не байдуже наше майбутнє. Пригадалася зараз мудра українська притча про батька і синів. Тато попросив трьох синів, що не могли мирно ужитися, зламати віника. Їм це не вдалося. Тоді батько розв'язав його, попросив дітей поламати віника не цілим, а по прутику. Сини це легко зробили. Так діти на прикладі побачили, що треба завжди бути разом, дружно жити, допомагати один одному, тоді ніхто й ніщо їх не зламає. Ситуація схожа на сучасну. Ми повинні об'єднатися, незважаючи на віросповідання, місце проживання, матеріальний стан кожного з нас. Ми — українці й повинні цим пишатися, працювати не лише для себе особисто, а й для процвітання держави. Як гарна картинка складається з пазлів, так і наша Україна складається з кожного з нас, окремо взятих громадян. «Разом нас багато, нас не роз'єднати, нас не подолати», — так співали й співають українці.

Одного разу ми з однокласниками до Дня Гідності і Свободи вирішили на шкільному заході співати Гімн Євромайдану. Ми принесли автомобільні шини, зробили відповідний дизайн, намалювали собі на щокках синьо-жовті прапори, сіли на ковдру на сцені й почали виступ.. Нас уважно слухали, на другому куплеті почали підспівувати, а на приспіві вся школа підхопила слова й мелодію разом з нами. Та все ж головне не намалювати синьо-жовтий прапор на щоці чи ще десь, а носити його з собою, в серці.

Наш односелець, воїн зони АТО, спортсмен, Самчук Костянтин Володимирович організував до двадцять п'ятої річниці Незалежності велопробіг «Схід — Захід». Ми не лишилися осторонь і теж долучилися до флешмобу, щоб підтримати видатного земляка: поїхали разом із вчителями до районного центру Нижні Сірогози. Це всього 11 кілометрів, але синьо-жовті прапорці гордо майоріли на велосипедах, а на наших спинах усі люди роздивлялися напис: «Учасник благодійного велопробігу “Схід — Захід”».

Ось з таких моментів, від яких радісно перехоплює дихання, і повинні складатися буття людини.

Незабаром мені обирати свою дорогу та йти у самостійне життя, бо я навчаюся в 11 класі і стою на останній сходинці перед довгим і складним шляхом. Буду навчатися, працювати, діяти, робити все необхідне, щоб бути корисною моїй сім'ї, рідній державі.

Головне, щоб кожна молода людина усвідомлювала: ти маленька частка України, ти потрібен їй. Ніхто, крім нас, не зможе змінити ситуацію на краще і зробити життя людей щасливим.

Хочу бачити в Україні гарну медицину на високому рівні, щоб мої співвітчизники їхали в Європу відпочивати, а не заробляти на життя, щоб ми були господарями на власній землі, щоб українське село жило, щоб зростав економічний рівень держави, щоб туристи з усього світу приїздили поглянути на наші природні дива, визначні місця, пам'ятки культури.

Треба докласти зусиль і врешті-решт зрушити на нашому велетенському кораблі під назвою «Україна» у майбутнє. І зробити це майбутнє прекрасним і щасливим нам по силам. За нас це ніхто не здійснить... Збудуймо разом новий світ для неньки нашої — України. І буде новий світ... Буде. Я впевнена в цьому.

Онофрійчук Валентина

*учениця 11 класу
Деражнянського ліцею № 1
імені Петра Стрілецького
Деражнянської районної ради
Хмельницької області*

На горбику, недалеко від моєї хатини, росте тополя, висока, стара, огрядна. Її видно здалеку. Я вірю в те, що вона завжди отак стоятиме — і не всохне, й негода її не здолає. Вийшла вона, мов та дівчина-красуня, за крайні хати, за городи й садок, щоб привітати кожного, хто добирається з далекої чи близької дороги. Стоїть, терпляче очікує усіх, аби привітно прошелестіти листям. Для мене тополя-трепета стала рідною ще з малих літ. Яка загадкова душа в неї! Вона вміє вислухати і заспокоїти, особливо восени, коли міради дрібних листочків падають донизу. Їй можна повідати всі таємниці, і тоді вона розповість свої. Варто лише прислухатись — і почувеш, і зрозумієш. Вросла тополя не так у землю, як у пам'ять мою. Скільки таких дерев росте по рідній землі! Скільки бачили вони на своєму віку!

Щоразу, коли дивлюсь на свою тополю, десь згори лнуть рядки:

По діброві вітер віє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу.

Як ті білі кучеряві хмари, напливають спогади, роздуми...

Кудись шалено, в метушливій тривозі летить життя. Буває, воно так засмоктує, що не залишається якоїсь чистої години, коли можна задуматись над собою, знайти клаптик теплої землі і високого неба, щоб відчутти точку опори...

(Як добре, що в мене є тополя-трепета!..) Куди іде життя? Куди воно летить? Чи, може, це ми ведемо життя, чи життя веде нас? Чи значить щось проста, маленька людина у цьому стрімкому потоці? Чи вона просто нагадує якогось сліпого подорожнього, що сів у потяг і мчить бездумно шляхами життя?

Знову осінь. Наймудріша пора... Я прислухаюсь до природи, у ній все органічно. «Вчись у природи творчого спокою в дні вересневі», — закликав поет. І я вчусь. Вчусь бути мудрою, відповідальною, бо я — на порозі самостійного життя.

Людина... Якою вона має бути, щоб змінити світ? На мою думку, сьогодні кожна людина повинна залишатися людиною, мусить щось відродити в собі. Тільки за цієї умови можливі зміни, світ стане новим, кращим. Ми маємо «дешеві» замітники слова — комп'ютер, мобільний телефон, планшет, телевізор... Та багатьом бракує мудрості, великої поваги і любові, відповідальності, чесності, порядності. Для деяких моїх ровесників, на превеликий жаль, такі слова, як «рідна земля», «духовність», «патріотизм» нічого не означають і нічого не варті, вони такі легкі, як полова. Духовно людина може відродитися тоді, коли відродить свій духовний корінь, коли буде поважати інших, не цуратися мови рідної, буде боротися з несправедливістю, врешті-решт, коли усвідомить, що для неї є справжніми цінностями, а не буде ганятися, засліплена благами цивілізації. Людина повинна вірити в щось. Бо відома Леся Українка писала: «Хто моря переплив і спалив кораблі за собою, той не вмере, не здобувши нового добра!».

Я щаслива, що живу в Україні! Це моя рідна земля, оспівана в піснях, легендах, звеличена працею людей. Мій край, родючий і співучий,

завжди надихав мене своєю надзвичайною красою. Ще з дитинства запам'яталися слова бабусі про батьківщину. Вона, завжди така добра і ніжна, з якимось особливим чарівністю розповідала мені про древню подільську сторону, що жила в шелесті лісового верховіття, в пелені прозорих рік, у хвилях стиглого колосся. Україна для мене — це світла домівка, стежка до школи, тополя біля хати, це те оточення, серед якого я зростаю, ті люди, які допомагали стати на ноги, навчили добра.

До сліз боляче, коли чуєш, що Україна відома світові за іменами корупціонерів і політиків, спортсменів. Хіба вони визначають код нації? Ні! Вітре пам'яті, не залишай у спокої давнє гілля дерева історії, перегортай сторінки мудрих книг, бо в них заповіти наших пращурів. «Повчання» Володимира Мономаха, афоризми Григорія Сковороди, заповіти Кобзаря, праці Івана Франка, коштовні перлини Лесі Українки, «Щоденник» Олександра Довженка, цитати Ліни Костенко — це невичерпне джерело сили, віри, надії та мудрості. Вітре пам'яті, торкни своїм крилом людей, які стояли перед вибором, але не зламалися. Майже сорок років потрясала Османську імперію Роксолана, линувши думкою на рідну землю. Василь Стус до останньої хвилини не дозволив плюнути собі в душу...

Людина не може бути щасливою без любові до рідної землі. Сьогодні багато хто шукає щастя за кордоном, але марно. Воно тут, а не за морями. Аби стати щасливими, потрібно нещадно викорчувувати із себе скупість, марнолюбство, страх перед смертю і духовні злидні.

Любов до рідного краю... В чому вона проявляється? Чимало раз ми чули це запитання. Я ніколи не забуду, як ще в середніх класах ми усією школою стояли «живим коридором», коли проводжали в останню путь наших державців. Ще зовсім юних, недосвідчених, але справжніх патріотів. Скільки синьо-жовтих прапорів на кладовищі?! Скільки горя, сліз і втрат.

Та найглибше в пам'яті буде зустріч із матір'ю Героя України Івана Зубкова. Мені здається, що я запам'ятала кожне її слово. «Дев'яностий окремих аеромобільний батальйон, до складу якого входив мій син, — розповідала мати, — був укомплектований в основному добровольцями із різних куточків України, патріотами різних національностей, віросповідань, життєвих статусів, але об'єднаних любов'ю до свободи і незалежності. Чимало з них прийшли на ентузіазмі Майдану, пам'ятаючи Небесну Сотню, готові віддати життя за майбутнє України.

На початку листопада 2014 року перша група оборонців прибула на місце виконання бойової задачі. Були ротації, перші втрати, перші

загиблі побратими, повне відчуття, що вони на війні. Тяжких два місяці оборони, маленький відпочинок на Новий рік, а далі — найтрагічніші події січня 2015 року. Ворог, користуючись перемир'ям, замінував новий термінал Донецького летовища і на Водохреща підірвав його, залишивши вмирати наших воїнів під обвалами. Останнім, хто керував обороною ДАП, був мій син, старший лейтенант Іван Іванович Зубков. Він загинув під уламками терміналу, до кінця виконавши військовий обов'язок». Мати зі сльозами на очах закінчила розповідь. Тиша, пауза... І раптом весь зал, усі учні та вчителі заплодували, а потім низько схиляли голови перед матір'ю Героя. Іван Зубков був відзначений зіркою Героя України посмертно, а 90 батальйон у знак глибокої поваги до подвигу став носити його ім'я. Сьогодні Деражнянська ЗОШ № 3, в якій навчався герой, носить ім'я Зубкова Івана Івановича.

Хвала воїнам-захисникам, хвала матерям за те, що виховують таких патріотів!

Герої Майдану, герої Сходу, ось у чиїх серцях палала любов до рідного краю. Хіба можна забути ті буремні події, хіба можна забути їхні імена?

Моя Україна ще досить молода. Я вірю в її світле майбутнє, бо інакше бути не може. Вірю в силу розуму, взаєморозуміння, єдності! Вірю в ті зміни, які відбуваються в моїй країні!

Гордістю переповнювалося серце, коли цього року я дивилася трансляцію святкування Дня Незалежності у нашій столиці. Ці біло-сині барви на Хрещатику, ця голубінь неба, діти-янголята, які вшановували Героїв Майдану, кількаразове звучання Державного Гімну, гра на синьо-жовтих фортепіано на площі, атмосфера урочистості та гордості за мою Україну — від усього наворачалися сльози. У ці хвилини вірилося, що стане світ новим, буде Україна новою. Недарма ж стільки пройдено й страждано.

А моя тополя-трепета прислухається в зажурі, сипле міради дрібних листочків і стоїть наперекір усім вітрам і негодам! «І стане світ новим», — шепоче їй вітер.

Осадча Яна

*учениця 9 класу опорного закладу
«Верхньосироватська
спеціалізована школи I–III ступенів»
Верхньосироватської сільської ради
Сумського району Сумської області*

У одній із телепередач я побачила хвилюючий репортаж із міста Коростень Житомирської області. У невеликому містечку 18 травня цього року відбулося відкриття пам'ятного знаку, присвяченого Сергію Кемському. Вулиця, на якій установлений пам'ятник, носить ім'я героя Небесної Сотні. А ще на цій вулиці є невеликий двоповерховий будинок...

Здавалося б, звичайний будинок, яких у Коростені ще чимало. Але є дещо, що відрізняє його від інших, — це гранітна плита, на якій викарбуваний портрет і надпис «Сергій Кемський. 32 роки. Політолог, журналіст, активіст Євромайдану. Загинув за Нову Україну 20 лютого 2014 року».

Загинув за Нову Україну... Ці слова змусили мене задуматися над їхнім змістом. Прочитавши в Інтернеті матеріали на тему Майдану, у тому числі й статті самого Кемського, я отримала незабутні враження. Тому й спробувала розібратися в подіях лютого дві тисячі чотирнадцятого року та в тому, ким і яким був герой Небесної Сотні.

Передусім, це була людина, яка жила не мріями, а діями. Журналіст. Політолог. Писав статті, в яких намагався згуртувати людей і довести, що майбутнє країни залежить від наших рішень, прийнятих уже сьогодні. У одній із своїх статей під назвою «Чуєш, Майдане?» він запропонував реальний план дій, що привів би Україну до прямої демократії. «Нам більше не потрібні пастухи — нам потрібні виконавці волі громади...» — написав журналіст.

Його мати Тамара Гаврилівна згадувала: «Подивившись телевізор, я забігла в кімнату до Сергія і кажу: “Синку, ти уявляєш, він не підписав. Усе закінчилось, уявляєш?” А він повернувся і каже: “Мамо, все тільки починається”. І все. Це була його єдина фраза».

Пізніше Кемський зібрав речі та поїхав на Майдан.

Таких, як він, на Майдані були тисячі — обурених зрадою влади, її злочинними діями. Вони прийшли, щоб висловити незгоду з правилами життя, які їм нав'язували керманічі. Це були звичайні люди, працьовиті, енергійні, які палко любили свою землю і рідний край, небайдужі

до всього, що відбувалося в країні. Вони не думали про смерть, а мріяли про краще майбутнє для себе і своїх дітей. Та зрадницькі постріли, що пролунали вже 20 лютого, виривали зі строю одне за одним безцінні життя Сергія Нігояна, Михайла Жизневського, Сергія Кемського, цілої Небесної сотні. Усі вони мріяли про нову Україну, зовсім інший, прекрасний світ...

Нова Україна, якою її уявляв Сергій Кемський і якою хочу бачити її я, — це країна з європейським рівнем життя, економічною стабільністю, країна, в якій влада насамперед піклується про народ, а народ усім задоволений та підтримує владу. Це країна, в якій законів дотримуються всі, а кожен корупціонер, якщо такі будуть, поплатиться за свої злочини. Медицина буде на європейському рівні, і люди отримуватимуть усі необхідні ліки від найрідкісніших захворювань. У Новій Україні буде якісна освіта та більше можливостей для молоді, щоб талановиті українці бачили перспективи своєї праці на Батьківщині і тим самим розвивали її. Припиниться злочинна вирубка лісів у Карпатах, бездумне знищення екосистеми по всій Україні. А ще я вірю, і це найголовніше, — закінчиться безглузда, затяжна війна, яка вже забрала тисячі життів мирних, ні в чому не винних українців.

Я вірю, що зовсім скоро настануть ті дні, коли кожна родина, вмикаючи ввечері новини, не буде чути страшних повідомлень про загиблих та поранених, не бачитиме жаклимих репортажів з передових. З екранів телевізорів дивитимуться щасливі обличчя людей, які повернулися в рідні міста і села і воз'єдналися зі своїми родинами. А ще ми радітимемо перемогам наших спортсменів на Олімпійських іграх, міжнародних змаганнях. З гордістю за своїх співвітчизників слідкуватимемо за польотами українських космічних кораблів. Я щиро вірю — усе це буде в недалекому майбутньому. Буде Нова Україна, і світ буде новим — без війни, без майданів, без материнських страждань і дитячих сліз.

І мати Сергія Кемського, Тамара Гаврилівна, проходячи щодня повз гранітну плиту, з якої дивляться такі щирі й трохи зажурені очі її сина, буде горда й заспокоєна тим, що її дитина не дарма заплатила таку велику ціну, щоб світ справді став новим.

Остапенко Дар'я

*учениця 8 класу Степанівської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Степанівської селищної ради
Сумського району Сумської області*

У кожного українця захоплює подих від майоріння державного прапора, від звучання гімну незалежної, суверенної держави. Незалежної? Питання, яке турбує кожного з нас, відповідь на яке заховане далеко в серцях, вчинках, традиціях. Кажуть, Україні 28. Якщо це так, то чи можна відкинути факт прийняття християнства як свідомий вибір нації, а не насадження культу, заселення території Київської Русі українцями? Чи можливо забути величне гетьманування Богдана Хмельницького, Івана Самойловича, Пилипа Орлика, Івани Мазепи? Не можна знайти куточок, де б не чули про великого київського князя Ярослава Мудрого, ченця Києво-Печерського монастиря Нестора Літописця, Великого Кобзаря. Вони творили не для себе, а для людей, тим самим прославили нашу неньку. Не варто забувати й про те, що Україна відома не лише людьми, а й незвичайною красою. Автентичний колорит проник крізь призму часу і в наше сьогоднішнє. Тільки-но подивіться навколо: вона вражає своїми зеленими кольорами, гірськими масивами, біосферними заповідниками, взимку — засніженими Карпатами, навесні — буянням квітів, ніжним підсніжником, який перший сповіщає про прихід тепла та гармонії, влітку — сонячним промінням, ну а восени — багатим урожаєм.

Благословенна Господом прабатьківська земля! Варто лише одягнути вишиванку, яка є не тільки своєрідним символом ідентифікації нації, а й могутньою зброєю українського народу, і ти відчуваєш себе невід'ємною частиною величної та самобутньої нації.

Чи можна відрізати період української державності, починаючи з діяльності Центральної Ради й закінчуючи Всенародним референдумом 1991 року? Різні часи переживав наш край; на жаль, доля не була прихильною. Недарма в народі кажуть: «Країна, яка найбільше любить волю, але найменше має її». Ми разом падали й підіймалися; плакали наші гори й полонини в роки Другої Світової війни, але ми раділи, коли вперше «Ще не вмерла Україна» пролунало в космосі; ми пережили важкі та переломні часи державотворення, але водночас раділи, що в сім'ях з'явилися тендітні україночки та славні козаки. Саме МИ,

а не кожний із нас. Історію не стерти, її не переписати, не змінити, не вдосконалити чи інтерпретувати, бо історія — це люди, історія — не поняття, це душа, буремне сьогодні і світле завтра.

Моя Україно, тебе часто ділили на захід і схід, на патріотів і зрадників, але ж насправді ти єдина: від маленького козака до справжнього воїна, від материнської усмішки до тривожного напутнього слова тата, від сакральної бабусиної молитви до справедливих повчань дідуся.

Нам яскраво світило сонечко, доки не почали «рости на полях полини». «Мій син — герой... Герої не вмирають» — слова, подаровані Христиною Полянською вічності. Скільки їх, скільки тих, хто поклав своє життя смертю хоробрих. Скільки тих, хто вже не зустрине світанок сонця й не проведе його за небосхил, не почує сміх донечки чи сина, не відчує шелест вітру чи потік гірської ріки, ніколи не заспіває козацької пісні. «Ніколи» — слово, наповнене горем і відчаєм, тугою і приреченістю, безнадією та слізьми. Матері ніколи не почують: «Мамо, я вдома, накривай на стіл»; дружина ніколи не повідомить: «У нас хлопчик»; друзі вже ніколи не зберуться за святковим столом. Зозуля накувала вік... А хлопці вірили, знали, відчували, прагнули до переможної тиші, до світлого майбутнього, але ворожа куля обірвала їхнє життя. Сказати, що то є втрата — ви що, жартуєте? Сказати матері, яка віддала сенс свого життя, що то є втрата й країна схиляє голови перед нашими героями... Просто сказати?! Немає більшого горя для української землі, ніж пролиття юнацької крові. Й не буде більшого щастя, ніж майоріння українського стягу на звільнених територіях, де пануватиме птиця миру.

Ми живемо у важкий час, момент роздоріжжя та сумнівів. Ось тут мирне життя, веселощі та гуляння, продовження етнографічної цілісності України. Здається, нічого незвичного: так само приходиться осінь, опадає листя, діти йдуть до школи... якби не одне «але»: через рубіж гинуть люди, знищуються долі...

Як би це не звучало, але на тлі цих подій будується національна свідомість, зростає нація свідомих та конкурентоспроможних особистостей.

Ми зробимо все, щоб ще не одне покоління гордо й велично говорило: я — українець, Україна понад усе. Адже ми є поколінням патріотів не на словах, ми доводимо це вчинками, і це говорю вам я, нащадок вільного краю, учениця 8 класу Остапенко Дар'я.

Покладов Ігор

*учень 11 класу Первомайської
загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів
Верхньорогачицької районної ради
Херсонської області*

Я думаю, важко знайти сьогодні у світі людей, що були б цілком задоволені своїм життям. І на те є безліч причин. Наш світ не назвеш ідеальним. Щодня люди стикаються з різними проблемами: низька заробітна платня, високі ціни й тарифи, війна, корупція, несправедливі суди, забруднене довкілля тощо. Ми закінчуємо школу, але що далі? Чи можемо впевнено дивитися в майбутнє? Наше майбутнє лякає відсутністю чітких перспектив і майже нездоланими перешкодами.

Нам лишається сподіватися, що завтра буде краще, ніж учора, й кожного ранку прокидатися з вірою, що всі проблеми будуть подолані, з вірою в краще майбутнє. Але наше майбутнє починається вже сьогодні, починається просто зараз. І воно починається з кожного з нас. Якщо ми хочемо зробити своє майбутнє щасливим, то треба діяти, треба міняти світ довкола себе.

Історично так склалося, що Україна опиняється в епіцентрі багатьох неприємних подій та найрізноманітніших конфліктів. За прикладом далеко ходити не треба: Євромайдан, або Революція Гідності, у 2014 році. Цю подію без перебільшення можна назвати переломною у новітній історії нашої держави. Сотні тисяч людей вийшли на вулиці без будь-якого примусу, адже їм не байдужа доля своєї країни і своїх співвітчизників. Це був не дзвіночок, а подзвін по тодішній владі, що не виправдала надій українців і завела країну в глухий кут. Майдан — це привід пишатися своїми братами, тому що в цей тяжкий для країни період мільйони людей згуртувалися в одне ціле, стали єдиним народом, чого не відбувалося, мабуть, з моменту проголошення незалежності в 1991 році.

Але є, на жаль, у цій історії і зворотній бік, адже влада надто принадна, щоб віддати її без бою. «Небесна сотня» — саме так назвали тих юнаків і дівчат, чоловіків і жінок, людей різних професій і соціальних груп, що віддали своє життя за переконання, за майбутнє України, за український народ. Щороку 20 лютого відзначають День Героїв Небесної Сотні, вшановуючи пам'ять про тих героїв, яких не злякали ані озброєні «беркутівці», ані лютий мороз, ані залякування. Я вважаю, що вшанувати пам'ять — це святий обов'язок кожного свідомого громадянина, щоб послати цим

душам своєрідний меседж, що ніхто не забутий, але найважливіше тут — не просто поставити свічки та помолитися, а згадати, за що насправді загинули ці люди, згадати і не дозволити, щоб їхня жертва була марною.

Колись після трагічної поразки Української національної революції у дні зневіри Симон Петлюра писав: «Я не знаю більш тривкого цементу, що зв'яже розпорошені сили нації, як кров, пролита нею для своєї національної ідеї». Євромайдан і події на Сході дали задосить того цементу, але, певно, не для нас. Минуло якихось п'ять років, а ми вже почали забувати, заради чого була пролита та кров. Жадібність, корупція в усіх сферах життя, втручання інших держав у внутрішні справи України — це те, через що, власне, й розпочався Майдан. Та нам забракло не сили — нам забракло волі це змінити.

Так, корупція — це взагалі дуже важка тема для українців, тому що більшість наших проблем не вирішуються саме через корупцію. Можна дуже довго філософствувати про те, що ми не зійдемо з місця, поки не здолаємо корупцію. А насправді боротьба з корупцією стала вельми прибутковим бізнесом, її можна конвертувати і в політичний, і в фінансовий капітал. І здається, що подолати цю хворобу неможливо. Та це не так. І кожен з нас має зробити свій невеличкий внесок. Корупція перестане бути проблемою не тоді, коли парламент ухвалить нові гарні закони, не тоді, коли правоохоронна система почне працювати за цими законами, навіть не тоді, коли чесні й справедливі суди почнуть саджати корупціонерів. Ні. Корупція перестане бути проблемою тоді, коли в суспільстві буде критична маса людей, для яких не існує спокуси легких шляхів. До того ж людей, свідомих свого обов'язку не просто уникати беззаконня, а робити все можливе для його подолання. Скільки вже бід мала Україна від нашого хуторянського гасла «Моя хата скраю», та й ще матиме. Лиш подолавши цей хибний погляд, усвідомивши, що держава — така, якою робимо її ми, кожен з нас, зможемо досягти мети.

А якщо поміркувати про світові масштаби? Адже світ не обмежується Україною. І, на жаль, усі наші проблеми — це не найбільший клопіт людства. До чого дійде весь світ за нинішніх умов? Ситуацію на планеті важко назвати не те що ідеальною, а навіть прийнятною: величезний відсоток людей страждає від голоду або нестачі води, медицина в багатьох регіонах світу банально відсутня... Великі (і не дуже) країни міряються розміром ядерного арсеналу, створюючи пряму загрозу одне для одного і для всього світу. Такими темпами ці «провідні» ядерні країни впевнено крокують до третьої і останньої світової війни в історії людства.

Це все відбувається, бо більшості людей просто байдуже. Як казав Рей Бредбері: «Люди — ідіоти. В них є можливість розвиватися у тисячах напрямів і освоювати космос. Хто знає, яким був би світ, якщо б людство розвивало науку, освоювало Венеру, Марс, Місяць... Але їм більше подобається сидіти перед телевізором і пити пиво». І відтоді проблема суспільства споживання тільки поглибилася. Звісно, не все так погано. Є речі, якими можна і потрібно пишатися. Переважно це відкриття в галузі науки, медицини та технологій, які повинні змінити світ на краще. Це той самий 3D-принтер, який відкриває величезні можливості в різних галузях, зокрема дає змогу створювати протези для людей. Німецькі вчені активно працюють над тим, щоб уповільнити процес старіння. Китай вчиться редагувати людські гени. Франція намагається розв'язати проблему глобального потепління. Великобританія розробляє антибіотики нового типу. Саме за цим стоїть майбутнє, саме це має рухати світ вперед, а не ядерна зброя. Проблема в тому, що такими відкриттями мають змогу займатися лише деякі країни.

Що ж можемо зробити ми? Можемо й далі сподіватися на когось, хто має владу, досвід, освіту тощо. А можемо наслідувати приклад Грети Тунберг, що в шістнадцять років навчає світових лідерів з трибуни ООН. Та маємо пам'ятати: велике починається з малого. Я не думаю, що у свої шістнадцять років знаю досить, щоб виступати з трибуни ООН чи навіть Верховної Ради, а проте довкола вистачає інших проблем. Достатньо просто роззирнутися. Для небайдужих рук і сердець робота знайдеться завжди. Кажуть, що один у полі не воїн. Це так, але вже невеликий гурт однодумців може покращити світ довкола себе. Ми можемо вирішувати проблеми забруднення річки, де звикли відпочивати, можемо впливати на розподіл бюджету громади, щоб наше село поступово ставало більш комфортним місцем для життя. І з таких дрібних покращень складається великий досвід для великих змін.

Новий світ майбутнього — це не дивовижні картинки з фантастичних фільмів, хоча й науково-технічний прогрес відіграє свою роль у зміні обличчя цього світу. Новий світ — це світ небайдужих людей, які пам'ятають, що можна скаржитися, чекати й сподіватися на нового Месію, а можна змінювати його самостійно. Другий шлях складніший і довший, але тільки так можна досягти світу, в якому жити буде комфортно, адже «дорогу здолає той, хто йде».

Поправка Дар'я

*учениця 10 класу Вугледарського
навчально-виховного комплексу
«Політехнічний ліцей –
загальноосвітня школа I–II ступенів»
Вугледарської міської ради
Донецької області*

І буде світ новим...
Тихо плакала ніч за вікном,
Розриваючи тишу надвоє,
Біля ліжка, з підбитим крилом,
Ангел зраненого героя...

Г. Я. Британ

За вікном ішов дощ, я сиділа на підвіконні. Мене огортав смуток, а в голові тисячами роїлися думки. Краплинки оновлюють світ від гріхів. Раптом у шибку хтось постукав. Різкий спалах світла, тремтіння по тілу... Я щойно бачила янгола.

Ви вірите в янголів? Я вірю в них, а вони в мене. Скажете, нісенітниця? Готова посперечатися. На кого перетворюються маленькі діти, дорослі люди, які загинули раніше свого часу? Вони стають янголятами та янголами.

До ієрархії святих важко потрапити. Цікаво, а за любов до Батьківщини беруть на небеса?

Я часто згадую події Революції Гідності. Нам про них розповідали в школі. Неодноразово чула теревені наших «вуличних політиканів». Звичайні люди, прості українці вийшли на акцію мирного протесту. Без зброї, але з єдиним проханням про впровадження європейських цінностей в українську культуру.

І що? Людей знищили.

Де тепер Правда ходить? Клуби диму, постріли, крики, метушня, перші краплини крові на брукувці. Київ став майданчиком страти сотні людей. Так, я вже стала дорослою.

На небо вознеслася сотня безвинних душ. Прийми, Господи, їх у своє Царство. Вони загинули за праве діло, за любов, за відданість, за свободу, за демократію.

Народ України незламний, він стоїть на варті своїх цінностей та свобод. Нас не злякають кулі, погрози... Питання лише одне: «Чому саме так?»

Правда гірка. Ніхто не дізнається, гроші панують світом. Не варто про них.

Шкода людей. Вони тепер — янголи, які посміхаються нам з неба, а може, навіть до когось стукають у вікно.

А я б змогла заради ідеї, віри, правди?..

На стіні монотонно відблискують тіні вуличних ліхтарів. У темряві годинник рухає час. За вікном шумить дощ. Він неначе змиває гріхи з людей та з землі.

Де ти, янголе? Стривай! Чому прилітав? Порожньо та самотньо. У голіві купа запитань. А чи можливо оновити світ: запобігти смерті, вбивству, зраді, брехні, корупції, запроданості?

Я думаю, що оновлення можливе. Умова єдина: в кожному з нас має жити людина. Не її подоба, а особистість із незламним духом та непоборною силою волі. Ми повинні мати імунітет проти всіх сучасних спокус, володіти мовою душі та серця. Просто й утопічно. Але...

За вікном йде дощ. Десять хилин на дванадцяту ніч. Вранці я прокинуся і ступлю на очищену від гріхів землю. Це моє рішення.

А ви вірите в оновлення світу?.. З чого будемо починати?

Руда Ірина

учениця 8 класу

*Кам'янець-Подільської спеціалізованої
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1
з поглибленим вивченням німецької мови
Хмельницької області*

На думку оптимістів, «новий світ» — це ідеальне і світле майбутнє. Песимісти не лише не розуміють сенсу робити світ кращим, а й заражають цією нав'язливою ідеєю інших. Я думаю, що кожній людині просто життєво необхідно мати власні непохитні правильні принципи, щоб не піддаватися негативному впливу. А що це за вплив? Це переконання людей. Одні вважають, що новітні технології та відкриття — основа майбутнього; інші переконані, що головне — це відсутність проблем і труднощів; знаходяться й такі, які підносять матеріальне вище всього

морального. А мені до вподоби такий світ, де панує мир та злагода між людьми, де Homo sapiens не тільки розумний, а й дбайливий господар, який піклується про екологію. І взагалі, існує дві найважливіші умови створення нового світу, які вбережуть нас від вимирання. По-перше, збереження навколишнього середовища — це основа майбутнього, на мою думку. Адже якщо в світі пануватимуть хвороби, планета потерпатиме від стихійних лих, океан буде схожий на сміттєзвалище для пластику, а люди не зможуть нормально бачити один одного через густий туман смогу, то всі матеріальні та технічні проблеми відійдуть далеко на другий план. По-друге, це цінності, які роблять нас людьми, дають можливість називатися цивілізованими. І про це детальніше.

Серед усіх можливих людських чеснот найбільш значимими, на мою думку, є гідність, толерантність та чесність. Якби всі жили по правді, поважали і цінували один одного, то чи були б у світі війни? Я розумію, що це утопія. За щоденними проблемами та труднощами ми не помічаємо, як втрачаємо свою людяність. Втративши людяність — втрачаємо себе. А чи може людина-ніхто створити майбутнє, ще й нове і краще за сьогодні? У громадському транспорті «не помічаємо» старших людей, адже «милуємось» краєвидами, на вулиці — голодних безпритульних тварин, у школі — однокласників з нижчим матеріальним достатком... Лицемірство — одна з найстрашніших хвороб сучасного суспільства. У повсякденному житті не гребуємо хитрістю, обманом, жорсткістю, а подекуди і жорстокістю, щоб досягти своїх цілей. Цілеспрямованість? Ні, байдужість... Байдужість до оточення, до виховання, до культури, до моралі, а відтак і до самого себе, до майбутнього.

Я не можу розглядати мій «новий світ» окремо від країни, де я народилась, і яку люблю понад усе. І сьогодні, як ніколи, ми повинні стати вищими. Вищими морально та духовно. Я вірю, що саме піднесення патріотичних почуттів українців не дало можливості ворогу просунутись вглиб країни. Я переконана, що гідність, відвага та готовність до самопожертви наших військових сильніші за більшу кількість бойової техніки країни-агресора. А ще за нами — правда, тому нам і допомагає Бог!

На мою думку, будь-які труднощі в житті людини сприяють її розвитку. Проблеми дають нам можливість вчитися. Щодня ми складаємо іспит на право називатися людиною. Щохвилини ми приймаємо рішення. І чим більше є людей, які готові долати все негативне, що є у житті, тим швидше світ ставатиме кращим. Лідери, люди, яких ми називаємо «прикладом», завжди працюють не покладаючи рук. І нам треба

повчитися їхній наполегливості. Я щодня повторю собі слова з пісні гурту «BTS»: «Може, настане день, коли ми програємо, але це не сьогодні! Сьогодні ми боремося!» Це мій девіз «нового світу», світу, де люди морально повноцінні та готові до продуктивної праці.

Отже, світ зможе стати новим лише тоді, коли вищим, кращим стане кожен із нас. Світ стане новим, коли люди усвідомлять важливість не лише своєї діяльності, а й бездіяльності. Світ зміниться, коли людина повірить у свої можливості. І нарешті, світ зміниться, коли ми зрозуміємо, що є щось глибше і сильніше за поняття виду, що пов'язує всіх Homo sapiens: це повага до іншої особистості, турбота про навколишнє середовище, вміння цінувати кожен хвилину життя та насолоджуватись ним.

Кожна медаль має два боки. Якщо пристосувати це правило до нашого життя, то це добро і гарно замасковане під добро зло. Ось звідси і випливає, що найголовніша умова створення нового світу — це блік, який обереш саме ти.

Столярчук Поліна

учениця 10 класу

Державного навчального закладу

«Бердичівське вище професійне училище»

І знов на мене дивляться його очі... В них залишилося так багато життя, але, як завжди, смерть перемогла.

Він мене зовсім не знав. Не думав, що колись дівчина, з якою він міг би зустрітися в кафе, познайомитися в соціальній мережі, буде просто так з цікавістю, жалем та гордістю роздивлятися його ненайвдаліше фото.

Напевно, я б так не змогла... Не змогла б полишити зручну буденність, розваги, друзів, рідних і піти назустріч мрії — змінити світ. Світ, який не знатиме приниження людської гідності, світ без соціальної нерівності, війни і корупції. Світ, у якому головною стане людина, а не гроші.

З позивним «Шаман» він став до числа добровольців «Айдару». захищав волю українців на Майдані під час Революції Гідності, а потім компас повів його на схід.

Цікаво, чи усвідомлював він усю небезпеку свого вчинку? А може, думав, що це комп'ютерна гра, в якій у запасі є ще кілька життів? Дорослі не завжди здатні передбачити наслідки, а тут — юнак. Ні, він уже був дорослий, він усе усвідомлював, бо поряд з ним ходила смерть, яка не прощає помилок. Він не раз бачив страждання і біль, горе від втрати друзів, з якими часто милувався сходом сонця. І тут не важливо, які в тебе оцінки, чи виконав ти домашнє завдання. Тут головне, чи є в тебе серце. Велике серце, що здатне полюбити всіх людей, всю землю — свою землю.

Знаю, що він не був відмінником, але, як і я, не бешкетував, а спокійно сидів на уроках, слухав викладачів і мав багато друзів. Та тут скипіла козацька кров. Він кинув усе, щоб бути одним з тих, хто змінить країну і, може, увесь світ.

Загартований духом Майдану, закоханий в адреналін, він знав про своє призначення. Мама хотіла, щоб він став бухгалтером, мав престижну і спокійну роботу. Та він не з тих, хто любить спокій: революційно-романтичний настрої, вибухи, свист куль і таке очікуване полегшення, яке навчило цінувати хвилини тиші і мир.

Коли ж усі безтурботно сиділи за партами, читали нудні книги і по-тайки від вчителів переписувалися з друзями, самовпевнений і ще найвний юнак вже складав найголовніший екзамен. Не допомогли підказки побратимів, сила і розрахунки, адже хитрість передбачити неможливо. А ворог хитрий і безжальний.

Сьогодні я сиджу, можливо, на його улюбленому місці, дивлюсь у вікно, спостерігаю за осіннім падолистом і в думках маюю страшну картину нашого сьогодення. Я розумію, що вже не так ставлюся до новин, які майже щодня розповідають про загиблих.

Пам'ятаю, коли тільки все починалося, не пропускала жодного випуску, з надією перемикала канали, щоб хоч десь почути про кінець цього жахиття. Вірила, що у XXI столітті, коли все цивілізоване суспільство вже натерпілося від брязкоту зброї, будь-які конфлікти можна вирішити мирно, без руїн та жертв.

Аж ні, виявляється, ще не всі награлись. І вже скільки років нема нікому спокою. Про нас тепер знають усі. Всі висловлюють співчуття та занепокоєння...

Краєвид з вікна за ці роки зовсім не змінився. І я цьому дуже радію. Викладач береже його незграбно написані роботи, спогади про нього і принагідно вражає мене цікавими та кумедними історіями.

Можливо, під товстим шаром жовто-коричневої фарби залишилися цікаве послання від нього? Можливо, десь під пилом спить його зошит з миттєвими думками, малюнками і чекає на свого безтурботного власника?

Та на нього багато хто чекає... Чекає мати, яка самотужки виростила вродливого і мужнього сина. Мати, яка в пошуках своєї кровинки ладна пройти пекло, і вона його пройшла — всі дев'ять кіл. Зустрічалася з хижакими та шахраями, які не втрачають шансу нажитися на людському горі, бо сподівалася, що хоч хтось допоможе розплутати клубок правди-неправди і заспокоїти материнське серце. Побувала на кладовищі в Старобільську, шукала його могилу. Не змогли обманути материнське серце експертизи ДНК, бо ніхто, крім матері, не здатен відчувати свою дитину.

Та не судилося їм зустрітися. Мати не побачила сина, бабуся — онука, дівчина не діждалася коханого. Однак світ не втратив надію, бо віра — це єдине, що допомагає нам перегортати календар, вишивати на рушнику життя нову любов і нову журбу.

За своє щастя треба боротися... Тепер цей афоризм я сприймаю по-новому. Та й не тільки я. Що для мене щастя? Якось писала твір на подібну тему і зловила себе на думці, що тепер щастя — це не просто абстрактна категорія почуттів, які викликають якісь предмети, близькі люди, кохання.

Містечко Щастя на Луганщині — це місце, де юнаків спіткала біда, що обернулася горем родини і країни. Щастя віднедавна для мене — це конкретна кривава крапка на карті, намальована сльозами, подряпана залізним градом і затягнута сірим димом. Тепер я знаю, що в бою за Щастя можна загинути. Загинути не тільки душею, а й тілом, як загинув він.

А правда й досі десь блукає світом у головах тих, хто тепер на іншому боці, тих, хто впевнено випустив сотні куль у життя молодих хлопців.

Щастя вже не синонім ейфорії, радості, мрійливості. Щастя — це нічні військові історії, імена, закріплені у Книзі пам'яті, кожне з яких неможливо вшанувати хвилиною мовчання, бо мовчати доведеться цілу вічність.

Він завжди буде в нашій пам'яті. Його подвиг нагадує про те, що наша нація нездоланна, вільна і впевнена у правильності свого вибору. А я знов ловлю себе на думці, що начебто вже давно знаю цього хлопця, і часто зупиняю погляд на його світліні з підписом «Владислав Якимчук — наш герой».

Ткачук Руслана

*учениця 10 класу (I курсу)
Херсонського політехнічного коледжу
Одеського національного
політехнічного університету*

Небесній Сотні
Шана й молитви,
За чисті душі,
Що злетіли в небо.
Їм шлях високий,
Боже, освіти.
І в мирі, Господи,
Прийми до себе.

Небесна Сотня —
ангели, які тримають небо.

П'ять років тому в самісінькому центрі Києва пролилася кров людей, які відкрито виступили проти беззаконня тодішньої влади та несправедливості. Загибло більше сотні людей, яких тепер ми називаємо Небесною Сотнею.

Небесна сотня — це герої, які віддали життя за загальнолюдські цінності, за захист прав людини. Люди, які протестували проти злочинних дій режиму, походили зі всіх регіонів України; вони були дуже різними: і за вірою, і за соціальним статусом. Але у всіх них була спільна мета: жити в незалежній, вільній Україні, де кожен має право на вільне висловлення думки, де всі поважають закон і права людини.

Одним із таких самовідданих героїв був активіст Майдану Сергій Кемський. Він один із тих, хто п'ять років тому вийшов на Майдан на підтримку євроінтеграції, кримчанин, уродженець Керчі. Я вирішила написати про цю людину тому, що мене зацікавили його погляди на життя та способи вирішення проблем у нашій країні. Мені подобаються люди, які не бояться висловлювати свою думку та захищати свої інтереси та інтереси інших людей. Я поважаю Сергія Кемського за те, що він зважився підняти питання, які хвилювали всю країну, а саме: питання про демократію, про владу та про корупцію. Він вважав себе прихильником прямої демократії, намагався поширювати свої ідеї серед інших учасників протестів; майже безвиїзно перебував у наметовому містечку на Майдані.

Сергій Кемський народився 1981 року в Керчі, але останні роки життя провів у Коростені. З юності він був анархістом. Завжди виступав за пряму демократію, кооперативний рух, хотів подолати міліцейське свавілля, шукав найефективніші механізми боротьби з корупцією.

Він дуже часто приїздив на Майдан та належав до «Чорної сотні», основною метою якої було протистояння злочинному режиму колишнього президента України В. Януковича. У дитинстві друзі називали Сергія Кема, а на Майдані товариші по намету прозвали його Сехіо. За натурою Сергій був звичайною людиною. Його мама, Тамара Гаврилівна, розповідає: «Він любив прості та зручні речі: джинси, светр, куртка, те, що простіше. А вже під час Майдану він пошив собі куртку. Він якось приїхав до мене і купив собі вельветову зелену кепку, як у Маяковського — це був його кумир». Його двоюрідний брат, Олександр Мельниченко, згадує: «Коли ми з ним приїжджали в село, він мені говорив, що люди живуть за принципом “кожен сам собі господар”. З одного боку, це непогано, з іншого — вони могли б собі спростити побут, якби організувалися в кооперативи, щоб спільно купувати техніку і насіння. Просто для того, щоб економити та робити продукцію якіснішою». З цих його слів я роблю висновок, що ця людина унікальна, бо думав не лише про себе, а й переймався тим, як покращити життя людей у своєму селі. Саме такі переконання й привели його на Майдан, боротися за краще життя цілої країни.

«Майдан скандує: “Банду геть!”». І дійсно бажає, щоб теперішні керманічі звільнили крісла. Разом із тим, кожен погоджується, що ми тут зібралися не для того, щоб обирати нового доброго царя. Вимога громади полягає в перетворенні держави з феодального батога на інструмент самоорганізації суспільства. Нам більше не потрібні пас-тухи — нам потрібні виконавці волі громади, які ефективно координуватимуть суспільні ресурси для досягнення спільних цілей», — писав Сергій у своїй статті. Цими словами, на мою думку, він пропонує конкретні механізми прямої демократії, які можуть покращити життя його співвітчизників.

Останнього разу батьки Сергія бачили його 16 лютого 2014 року. Він на кілька днів приїхав до них у гості. Його мати згадує, що звечора він весь час був біля свого ноутбука. Тільки після його смерті мати зайшла на сторінку сина у Facebook і дізналася, що того вечора він написав вірш «Агов, Майдане», у якому висловив своє ставлення до протестного руху. Він написав його у стилі Володимира Маяковського:

Зженемо зі сцени зрадливих щурів,
Від кожної сотні оберем делегатів.
В Народній Раді буде народ
Вирішувать і виступати.
А потім — минуть гіркі часи,
Покарана буде кожна сволота.
Агов!
Майдане,
Всіх пригноблених
Клич до свободи!

Сергія Кемського недалеко від Жовтневого палацу вбили дві кулі: одна пройшла навиліт, а друга застрягла в правій легені. Помер від втрати крові.

То ж за що боролася ця людина? За свободу? За демократію? Він боровся за життя та інтереси кожної людини в нашій державі. Ця особистість проста за характером і зовнішнім виглядом, але висока у своїх життєвих переконаннях. На честь цього відважного і самовідданого героя мали перейменувати вулицю Інститутську в Києві, на якій було вбито Сергія Кемського. Можливо, так наша теперішня влада зможе віддячити герою Небесної Сотні.

Журналіст, герой, борець, поет, громадянин — усі ці слова характеризують Сергія Кемського як людину з великої літери. Цінуймо, пам'ятаймо таких людей!

Фаріон Анастасія

*учениця 10 класу Кам'янець-Подільської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 10
Хмельницької області*

Людині властива віра у краще життя. Вона завжди прагне, щоб світ був добрішим, справедливим, а люди в ньому — щасливими.

Сьогодні — християнське свято Віри, Надії, Любові. Отож, заручившись підтримкою цих жінок-праведниць, без політичного амбіційного присмаку я хочу поміркувати про зміни в суспільстві та людських душах.

Нині, як ніколи, ми хочемо надіятися, що все-таки настане новий день, і українці будуть гідною європейською нацією. Бо, стоячи над прірвою, ми хочемо втриматися на краю і просимо в Бога надії, впевненості у завтрашньому дні. Доки жевріє надія у наших серцях, доти ми віримо, що завтра буде краще, ніж сьогодні.

Віримо, що прийде кінець війни, що брат схаменеться і перестане вбивати брата, щоб зберегти цвіт української нації, щоб урятувати рідну землю, щоб люди були людяними, щоб їх не затьмарювала заздрість, помста, щоб любов була поміж людьми. Віра нас підтримує і надихає.

Любов... яке маленьке слово, а яке об'ємне. Любов — це радість, коли вітаємо новий день, коли усміхаємося квітам, коли вмиваємося раптовим дощем у ясну погожу днину, коли зустрічаємо хороших людей, коли... коли...

Любов — це добротність без користі, це людська доброта, яка полягає у дрібницях. Хіба це не добро, якщо ти допоміг старенькій бабусі, принісши їй ліки додому, якщо німечному дідусеві купив продукти в магазині, якщо сказав добре слово неповносправному ровесникові, провідавши його вдома або запросивши на прогулянку, не соромлячись його вад. Нехай він на візочку, але ти сприймаєш його як повноцінну людину.

Любов — це милосердя, що є синонімом слова «доброта».

Не тільки до людей, а й до братів наших менших слід проявляти любов, до наших ворогів... І коли ми досягнемо гармонії у стосунках із ближніми, з інакомислячими, з живою природою, лише тоді світ буде новим. А допоможуть нам, людям, у цьому велика Віра, Надія на краще і справжня Любов.

Хмура Вероніка

*учениця 10 класу Верхньорогачицької
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Верхньорогачицької районної ради
Херсонської області*

Кожен народ має свою долю, історію, геніїв... Життєпис моєї держави унікальний: багато років вона не мала самостійності та державності. Століттями неволили народ український, витравлювали риси національного характеру, ув'язнювали духовних поведирів, обмежували, навіть знищували багатомільйонне українське «я», мову, пісню... Та є в історії мого народу такі події і дати, які не здатні припорошити ні час, ні пам'ять: крутозламний 1991-й, Євромайдан, Революція Гідності...

Був Божий знак у тому, що зоряний час журналіста, політолога Сергія Кемського розпочався в серці України, на Майдані Незалежності. Мені імпонують люди сильні, мужні і мудрі, які не розминаються з совістю, виконують обов'язок, високо несучи у своїй душі честь і гідність. Саме таким був Сергій Кемський. Це яскравий взірець сина країни, який плідно працював, свої знання і силу віддавав в ім'я незалежності рідної держави. Він мріяв про те, щоб очі України світилися сонцем, радістю і добром. Ця людина мала прометеївську сміливість, антеївську силу, любила Україну і у свої 32 віддала за неї найдорожче — життя. Його зброєю було слово — найтонший доторк до серця. Адже Сергій Кемський досліджував кожен тромб, який заважав людям жити краще. Він був адвокатом суспільства, виходив на двобій зі злом і кривдою, безчестям і беззаконністю. Я вважаю, що С. Кемський був сильним гравцем на життєвому полі в нелегкий для України час. Його внутрішня цілісність, моральна чистота, оптимізм і правдорубство стануть для мене тією віссю, яка тримає людину в житті.

Хтось сказав: «Є справи, які не можна доручати іншим». Це про нього — Сергія Кемського, патріота, який у свої 32 пішов проти правил несправедливого ставлення до народу; він розумів, що на Майдані Україна потопала у своєму горі, але не здавалася, не ставала на коліна.

Хочеться сказати: «Не важливо, скільки років у твоєму житті, а скільки життя у твої роках». Це теж про Сергія Кемського. Бо коли упала круком ніч на Майдан, коли народ був кинутий у безодню болю, саме слово журналіста стало тим авторитетом, який не можна було підірвати. Він міг іти проти правил життя, але проти совісті — ніколи. Бо не купував

людської і не продавав своєї. Нам залишається нетлінна пам'ять про Героя Небесної Сотні, щаслива і мужня печаль про нього, а ще — вшанування його імені, імені людини, для якої не було цінності вищої, ніж Українська держава...

Білі троянди і червоні гвоздики в жовто-блакитній стрічці, плита з викарбуваним портретом С. Кемського, речі активіста в кімнаті, де він жив, портрети на стінах і старенький ноутбук на столі, до якого вже ніколи не торкнеться його рука, диски з музикою, якої він ніколи не почує і багато книг на тепер мовчазних полицях... Нам залишиться його дорога — дорога правди і гідності, віра у зміни, які принесе Євромайдан, статті і вірші, що писав, його мрії про те, що «минуть гіркі часи і покарана буде кожна сволота», а в Народній Раді буде виступати і вирішувати все народ. А рядки «Всіх пригноблених клич до свободи!» із поезії «Агов, Майдане!» відізвуться незабутньою струною в серці кожного українця.

Не ми, а час вибрав нас. Не всі приходять у світ добрими, сильними, мудрими. Ними стають. Синами і доньками теж народжуються, але гідними стають... не всі. Сьогоднішнє покоління людей народилося під прапором іншого кольору — прапором незалежної України, Євромайдан став тестом, перевіркою на нашу мужність, міцність і нездоланність у поступі до кращого життя. Саме там цементувався ланцюг єдності між людьми, пульсувало джерело відданості Україні, і саме там народжувалися сини та доньки, які служили рідному народові, звершуючи своє призначення на землі. Вони думали не про себе, не про власний добробут. Моральна планка у борців Євромайдану була у кожного своя, але еднав їх кодекс честі душі — відданість Батьківщині. Це великі українці, які не заплямували собори своїх душ, живлячи їх мрією про щасливу Україну, вірили в силу народу, його прийдешнє, дивилися у блакить, де українське небо дарувало віру... Вони змінювали минуле, думали про теперішнє, творили майбутнє.

Євромайдан не мав вихідних. Усі, кого об'єднувала там доля України, обстоювали її незалежність, майбутнє. Великий Платон писав: «Дбаючи про щастя людей, ми знаходимо власне». Тож кожен із них думав про двокриле щастя, щоб не було воно зі зламаним крилом, щоб рідний народ був архітектором свого життя, щоб матерям хотілося народжувати доньок і синів, співати їм колискову і вірити, що їхніх дітей чекає велике майбутнє. Борці гідності не чіплялися за п'єдестал пошани, не претендували на нагороди, не били себе в груди, доводячи свій патріотизм.

У День Гідності та Свободи пам'ять кличе до могил Героїв Небесної Сотні, де у хвилину мовчання лягають квіти на їхні могили, на могили людей, які виконали свій останній обов'язок, відчуваючи глибину слів «свобода» і «незалежність».

Мені боляче, що боротьба за гідність і свободу на Євромайдані відізначалася на Сході України війною, яка уже п'ятий рік є невилугою раною на тілі моєї країни. Там по лінії розмежування ходять повні болю життя і смерть. Там дні колючі, як стерня.

Я не хочу, щоб гинули люди, Бо навіть одна смерть — це просіка у всьому людському роду. Я не хочу, щоб овдовіла моя земля. Хочу, щоб війна на Сході стала останньою помилкою і ця остання помилка була виправлена людьми, які взяли за зброю. Розумію, що розігнати грозові хмари над Україною можна тільки спільними зусиллями, взаєморозумінням і єдністю: добра воля долає кордони.

Хочу побажати всім загальноукраїнського щастя, спокою і миру отчій землі, легкого поступу і впевненої ходи в напрямку, який називається незалежністю. Я вірю, що Україна буде щасливою, бо вона цього хоче. Кожен із нас має бути патріотом, який напише нову сторінку історії життя рідного народу. Трудімося.. Бо неоране поле не вродить, а зерно не стане повноколоссям, коли не докладеш до нього рук творця. Хай гнізяться лелеки на рідних оселях і приносять побільше немовлят, а наші терпіння і віра будуть винагороджені гідним життям. Я дуже хочу, щоб ми, українці, навчилися поважати себе, свою історію, щоб гривня і долар не перекривали дорогу до бібліотек, архівів, музеїв. Щоб люди, зокрема молодь, частіше подорожували долею героїв, для яких Україна — понад усе. Щоб не забували ніколи борців за незалежність рідної держави, які ціною свого життя завоювали право на власний голос у світовій історії. Щоб ніколи не згасло над моєю Україною сузір'я Віри, Надії і Любові, і щоб завжди лишалася незалежною кожна українська душа.

Вірю, що мій народ напише книгу Пам'яті, книгу-реквієм про Героїв Небесної Сотні, чия кров запеклася на Майдані, на полях українського Сходу, про тих, хто обстоював незалежність і неподільність України. Хочу, щоб злагода жила між нами всіма, бо єдина у нас мати Україна, одна земля під ногами.

Цалко Маргарита

учениця 9 класу Великояблунецького
закладу загальної середньої освіти
I–II ступенів
Ємільчинської селищної ради
Житомирської області

Шматок землі, ти зवेशся Україною.
Ти був до нас. Ти будеш після нас.

Л. Костенко

Мені дуже хочеться зазирнути у своє майбутнє... Це була б моя найбажаніша подорож. Я хочу побачити свою Батьківщину розвиненою і багатою державою, якою керують мудрі і чесні люди.

Майбутня Україна — це демократична держава, де голос кожного її мешканця на вагу золота, а громадська думка — той компас, який вказує правильний шлях на роздоріжжі.

Ми, юне покоління, є свідками кровопролиття, сліз, розпачу, великих втрат життів. Тож не будемо стояти осторонь, а обов'язково зміцнимо нашу державу і подбаємо про її авторитет у світі.

Вірив у нашу молодь — розумну, здібну, патріотичну — і Сергій Кемський. Свобода. Демократія. Рівність. Право. Це проростало з його серця, вкорінилося, переплелося цупкими стеблами. Він понад усе любив Україну, вріс у неї душею. Любити, як і молитися, можна словами, а можна — серцем. У його серці завжди було місце для бідних, знедолених, хворих, немічних.

Великояблунецька земля виколисала батьків Сергія у барвінковому сповиточку, у вербовій плетеній колісці. Благословення на добру долю звучало маминим заповітом. Неповторна, любя серцю свята земля проросла у його серці невичерпною криницею любові до України. Це Божий закон любові до роду, до місця, де людина пустила коріння у чисті джерела рідної землі.

Звертаюсь до історії, гортаю її сторінки. Бачу, що наша Батьківщина мужньо переносила найтяжчі випробування, коли гинули сини і дочки. І потім, як казкова пташка фенікс, відроджувалася, виростала з пожириць і руїн, виховувала лицарів правди і волі.

У мою дитячу пам'ять врзалися події на Майдані. Мирну демонстрацію студентів з жорстокістю розігнано. Вони вимагали змін, хотіли, щоб

їхні свобода і права були захищені. Справжній син України, лицар правди, не міг стояти осторонь подій. Він мріяв про Україну, в якій будуть створені умови для безпечного і гідного життя.

Я довго роздумувала над темою роботи. Щоб краще в'язалися мої думки, я прийшла на могилу Героя України Сергія Кемського. Він захоронений на цвинтарі в моєму рідному Великому Яблунці, що на Житомирщині. Звідси родом його батьки, тут проживає бабуся Валентина Кирилівна, до якої часто навідувався онук. Він завжди допомагав по господарству, на городі, знав кожну стежину, кожен краєвид, людей з їхніми radoщами і печаллями.

20 лютого 2014 року згас вогонь, який палав у його молодому серці. Жовто-блакитний стяг покрив тіло. Відлетіла у вирій його душа. Горіли лампадки. Плакав Майдан. Ридала земля. Бруківка Майдану була вкрита гвоздиками. Країна втрачала цвіт нації. Осиротіла родина. Біль і розпач рвав наші зболені юні серця. З розповідей мами і бабусі я багато дізналася про Сергія. Він був високоосвіченою, обдарованою, мудрою людиною. Сергій не міг спокійно дивитися, як розграбовується країна, як зубожіє народ. Протестувальники, які прийшли на Майдан, заявили, що вони хочуть жити в країні, де закон один для всіх, де всі будуть рівні і захищені. Майдан вимагав, щоб люди, наділені повноваженнями, дбали про громадські цінності, а не про власні. Голос совісті покликав Сергія на Майдан. Він розділяв з побратимами біль душі, мороз і небезпеку. У своєму останньому вірші він сміється з крадіїв, корупціонерів, радіє своїм правдивим вчинкам, якими на крок наближав спільну мету. Сергій вірив, що минуть гіркі часи, крадії будуть покарані. Ще до подій на Майдані він викривав корупціонерів, проводив власні розслідування.

Я довго стояла біля могили, горіла лампадка, вітер розвівав стяг, листочки падали з дерев, сльозили небеса. На мене з пам'ятника дивилися розумні очі, пройняті болем і печаллю.

Ніколи не заросте до могили Сергія стежка. Часто приходять родина, учні, односельчани, працівники селищної ради, небайдужі люди.

Ми дуже вдячні Сергієвій матері Тамарі Гаврилівні. Вона запропонувала учням нашого навчального закладу взяти участь у громадській акції «Потяг Єднання України “Труханівська Січ”». У березні 2017 року протягом двох тижнів ми мали можливість побувати в різних куточках України. Волонтерами було організовано П'ятий Потяг Єднання України. Нас супроводжували чудові люди, багаті на мудрість, щедрі і добрі душою.

У стінах нашого закладу є стенд «Небесна Сотня». Його нам подарувала мати Героя. Йдучи по коридору, зупиняємося, прикладаємо руку до серця. До Дня Гідності і Свободи ми проводимо лінійки Пам'яті. До них ретельно готуємося, запрошуємо родину і громадськість села.

Я розумію, що Україна виснажилася від втрат, зрад, буденності. Мине час, і попіл полеглих на Майдані стукатиме нам у груди. Отож ми повинні відкривати собори своїх душ, черпати з них енергію для творення нової України.

Моя Україна в сонячному промінні і в тугім колоску, на козацькому стязі, у вишиванці, у пісні.

Багатоголоса, свята, умита кров'ю земле! Я милуюся небесною блакиттю, струнками тополями, п'янкими конваліями і вираховую, скільки кроків нам потрібно зробити до Європи у свідомості людей. Нам пора об'єднатися, взятися за руки і разом йти до спільної мети — нової України. Адже Небесна Сотня спостерігає за нашими вчинками. Ми не маємо права зупинятися. Я не хочу існувати. Прагну жити повноцінно, вірити в Україну, творити, готова боротися за правду. Понад усе ненавиджу крадіїв. Дуже хочу, щоб моє майбутнє в рідній новій Україні виграло всіма кольорами веселки. Завжди намагатимусь зайняти активну життєву позицію.

Сергій прагнув, щоб в Україні жили вільні, чесні, порядні люди з новими думками, чистими помислами.

Наші політики повинні схаменутися, не давати порожніх обіцянок, не доводити людей до відчаю. Мені болить душа, коли я чую про «прожитковий мінімум». Хочу гідно жити, готова працювати, хоч мені лише 14.

Вірю, що нова влада подбає про простих людей ділом, а не словом. Кожному з нас запали в душу слова Сергія Кемського:

На небо погляне вільна людина —
З новими думками, творча, нестримна.
Ми стіни проб'ємо з міцного граніту,
Щоб тільки любов панувала на світі!

Рівняймося на вірного сина України, патріота, борця за правду, будьмо гідними світлої його пам'яті. Збережімо Україну для всіх поколінь!

Цішковський Євген

учень 9 класу

Кам'янець-Подільської спеціалізованої
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1
з поглибленим вивченням німецької мови
Хмельницької області

Доборолися, добалакались,
досварилися, аж гримить.
Україно, чи ти була колись
незалежною, хоч на мить:
Від кайданів, що волю сковують?
Від копит, що у душу б'ють?
Він чужих, що тебе скуповують?
І своїх, що тебе продають?

Л. Костенко

Незламний мій український народі! Скільки століть ти страждав від утисків та принижень? Скільки разів був обдурений та зраджений? Скільки разів підіймався з колін? А вкотре ти чуєш такі пафосні слова?..

Мені здається, що ми, українці, чудово вміємо робити дві речі: мовчати, аж поки не припече, та організовуватися, мобілізуватися на захист держави у найкоротші терміни. Але виходить так, що всі наші проблеми саме через те, що довго збираємося з думками, щоб заявити про себе, прикидаємося німими, вдаємо, що «моя хата скраю», чекаємо лідера. Зовсім інша справа, коли українця образили особисто; тоді він, не ховаючись та не жахаючись наслідків, готовий взяти на себе відповідальність та повести за собою. Найвідоміший приклад — національно-визвольна боротьба під проводом Б. Хмельницького, яка, розпочавшись як вендета, переросла у потужний та організований об'єднаний виступ українців проти своїх поневолювачів. У перші два роки війни козаки заявили про себе як про непереможну силу. Лише згадка про них сіяла паніку серед панів... А потім настав період воєнних союзів з турками, які завершувалися відвертою зрадою, альянс із московитами, які тримали своє слово лише доти, доки був живий наш гетьман.

Мабуть, так треба було. Історія нас навчила. Більше того, мені здається, що всі випробовування, які випали на долю нашого народу, сформували своєрідний ген справжнього українця. Як його розпізнати? Дуже просто. Якщо ти цінуєш свободу, якщо ти віриш у незламність духу,

якщо відчуваєш «мурашки», коли чуєш «Ще не вмерла Україна», якщо твоєму серцю не чужі поняття гідності та честі, то ти — справжній. Ти — українець. Ще одна, на мою думку, риса, яка вирізняє тебе з-поміж інших, — це вміння відчувати брехню та несправедливість. Ти знаєш, коли тебе водять за носа. Але ти більше не терпиш. Досить. Натерпілися за століття.

Точно! Так треба було! У 2014 році ми не втратили країну, бо стали іншими. У нас проснулася справжність, яка віками відточувалась і передалася нам у найвищій своїй формі. Ми відчули обман... Але не дали себе скривдити! Стріляли у Небесну Сотню... А пекло і не давало дихнути кожному із нас! Хотіли забрати Схід... Але Північ, Південь та Захід не могли з цим змиритись!

У Біблії сказано: «Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом: час родитись і час помирати, час садити і час виривати посаджене, час вбивати і час лікувати, час руйнувати і час будувати, час плакати й час реготати, час ридати і час танцювати, час розкидати каміння і час каміння громадити, час обіймати і час ухилитись обіймів, час шукати і час розгубити, час збирати і час розкидати, час дерти і час зашивати, час мовчати і час говорити, час кохати і час ненавидіти, час війни і час миру!» Як глибоко і одночасно просто та зрозуміло! Сьогодні настав наш час, Україно! Ми змінилися і продовжуємо свої метаморфози. Ми — інші. Більше ніхто не поставить нас на коліна. Настав наш час для радості. Після найчорнішої ночі настає день. Зараз у нас тільки світає. Але ранок не за горами! День вимагатиме нових звершень, повної віддачі, тяжкої праці. Ми повинні бути єдиним цілим — це наш шлях до перемоги, нам не можна опускати руки. Відстоюймо своє право на свободу. Для майбутнього, осяяного сонячним світлом, я готовий на все. А ти, справжній українцю?

Чоботар Олександра

учениця 11 класу опорного закладу
«Навчально-виховний комплекс
“Загальноосвітня школа I–III ступенів –
гімназія”»
с/мт Любашівка
Любашівського району
Одеської області

Кожен з нас має мрію... У кожного є надії, сподівання та віра в краще. Чи може хтось відібрати це у нас?

Мені здається, що ні. Ніхто не в силах відібрати у нас наші мрії. Ми всі боремося за своє майбутнє, бо хочемо стати гідними людьми.

Для мене події 2014 року стали символом незламності українського народу і водночас підтвердили думку про те, що сторінки історії пишуться кров'ю. Як на мене, ніяка влада ніколи не цінила та і не оцінить життя пересічної людини. Які б революції не відбувалися у світі, влада завжди зможе підлаштуватися. Не знаю чому, але мені здається, що в історії є закономірності. Кожні сто років події повторюються.

Найжахливішим є те, що страждає молоде покоління, яке є майбутнім країни.

Події на Майдані мені нагадали бій під Крутами (1918 р.). Тоді загинули молоді юнаки, як на Майдані, тільки значно більше. І продовжують гинути... Революція, Майдан не скінчилися...

Кожного ранку при вході в школу на мене з меморіальної дошки дивляться юнацькі очі. Це Олександр Друзь — випускник нашої школи, що загинув на Сході України. Молодий юнак задля збереження держави, нас у ній, віддав своє життя, мрії, надії. Меморіальна ж дошка — це ніби нагадування для нас: будьте справжніми патріотами своєї країни! Кожного разу, коли я дивлюся на його портрет, мені так шкода юнака, його родину. Я була присутня під час поховання цього хлопця, тому очі матері, що втратила свого сина, я ніколи не забуду. Але часом у мене з'являється запитання: а що було б, якби не було воєн?

Ви, напевно б, відповіли, що мир у всьому світі, але я вважаю, що це неможливо. У цьому світі ніколи не закінчатся війни, люди завжди прагнуть більшого, ніж вони мають, і, як завжди, страждають інші люди.

Я хочу додати мій власний вірш:

О війна,
Що ти наробила?
Навіщо людей ти згубила?
Від твоєї нищівної вроди
хиляться віти дерев,
ламаються життя людей.
Руйнуєш все навколо ти,
Аж раптом...
Залишився пустий степ, холодний.
Не залишилося нікого і нічого,
і все зруйноване тобою...

Трагедією мого українського народу стало нерозуміння багатьма, і молоддю зокрема, подій, що відбуваються. Ця трагедія торкнулася народів, етнічних груп, родин і навіть конкретних сімей. Я народилася в родині, в якій є представники багатьох національностей: українці, румуни, болгари, гагаузи. Моя мати змалку вчила мене поважати інших людей незалежно від їхньої мови, кольору шкіри, політичних уподобань, релігійних переконань, естетичних смаків тощо. Коли моя мати була молодою, в Молдавії почалися сутички серед населення. Це фактично була громадянська війна, автори якої нам сьогодні відомі. Моя мати на власні очі бачила кров та смерть. Тому і не хотіла, щоб жахи національних сутичок, політичних інтриг бачили її діти. Родина переїхала до України. Хто б міг подумати, що подібне повториться. Мене обурює жорстокість, небажання порозуміння. Хочеться голосно кричати: читайте історію, аналізуйте, робіть висновки, не допускайте помилок попередніх поколінь.

Насправді, мене надзвичайно турбує доля моєї країни. Я хочу, щоб українці порядкували на своїй землі, жили мирно з усіма державами — сусідами і не сусідами. Бо ж Україна — це дивовижна країна, де люди гідні кращого життя. За це боролися попередні покоління, проливаючи кров та віддаючи життя.

Маю свою власну думку щодо керівництва держави. Хай би щодня розпочинали свій робочий день, пройшовшись Алеєю Небесної Сотні, вздовж Стіни Пам'яті біля Михайлівського собору. Хай погляди тих, хто віддав життя за Нову Україну, супроводжують їх у державницькій роботі, нагадуючи про кровні жертви.

Хай молодь, вдивляючись в очі тих, хто загинув, пам'ятає, що вона — майбутнє України. Тільки тоді Український світ буде новим...

Чорній Софія

учениця 10 класу середньої
загальноосвітньої школи № 72
м. Львова

Україна... Невеличкий географічний Едем з райськими умовами для всесвітньої флори та фауни. Місце, яке дихало співом птахів, напувало сонячним сяйвом і давало можливість кожному відчутти себе частиною вселенської гармонії. Так було б завжди, якби над кожним місцем, кожною сім'єю і людиною не повисло жахаюче питання: «Що буде далі?»

Бо хто за що, а ми за незалежність,
Отож нам так і важко через це. (Л. Костенко)

Український народ тягнувся до волі ледь не впродовж всієї своєї історії. Боротьба не припинялася жодної хвилини. Ми дихаємо жагою свободи, бажанням бути відданими лише власним принципам та законам, а серце скорочується лише через наявність у крові глибокої національної ідеї під назвою «незалежність».

«Кожному поколінню сняться свої кошмари». (Л. Костенко)

Саме це почуття змусило українців дати гідний опір тим, хто посагав на найдорожчі скарби нації — право на свободу і демократію. Першим проявом боротьби співвітчизників за значущість у світі була Революція Гідності. Тоді тисячі студентів і зрілих людей вийшли на Майдан Незалежності не лише задля власного добробуту, а й для майбутнього своїх нащадків, адже відчували безпосередню відповідальність за всі рішення, що були прийняті та спрямовані з метою досягнення точки неповернення, після якої боротися вже не буде за що. За цю сміливість багато поплатилося життям... Опісля почалося виснажливе протистояння українського війська з окупантами, що триває й досі. І допоки мужні лицарі честі та правди обмінюють, наче валюту, своє життя на наш із вами спокій, вся країна змішує молитву й сльози в ревному проханні почути рятувальний сигнал будильника, що виволить нас з нічного кошмару.

«Скільки нас, людства, вже є на планеті? Мільярдів шість? І серед них є українці, дивна-предивна нація, яка живе тут з правіку, а свою незалежну державу буде оце аж тепер». (Л. Костенко).

Супротив триває, безліч людських життів закладено у фундамент нового життя України, та все ж запитання досі стоять руба: «Скільки це

триватиме? Чим ще наша нація повинна пожертвувати? І чи дасть це хоч якийсь результат?»

Можливо, з моєї сторони це буде трішки упереджене твердження, але я вважаю, що, хоч і мінімальні, але зміни все ж є. Протягом останніх п'яти кривавих років українці стали більш згуртованими: спільне горе об'єднало львів'ян і одеситів, кримчан і киян, іванофранківців та житомирців. Уродженці різних міст забули про колишні стереотипи щодо стосунків між різними регіонами України та однією силою виступають проти більших бід, таких як окупація, корупція, непотизм. Щодня ми докладаємо чимало зусиль, щоб наша держава мала кращі умови для проживання в ній, навчання, працевлаштування. До того ж не варто всі проблеми України перекидати на владу. У багатьох випадках ми самі є ковалями власного щастя. Незначні позитивні звички для хорошого життя однієї людини наближають нас до запуску глобальної машини кардинальних змін для всієї держави. Якщо нам почати старатися ставати кращими, тоді вплив політичної еліти стане мізерним у порівнянні з силою громадського голосу.

«А ви думали, що Україна так просто. Україна — це супер. Україна — це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни». *(Л. Костенко)*

Усе ж я вірю, що моя країна посяде гідне місце серед високорозвинутих держав світу. Адже тоді на окропленій кров'ю землі зросте чиста пшениця, вирощена в мирі та спокої.

І буде світ новим...

Чуйко Давид

учень 9 класу

Часовоярської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 17
Бахмутської районної ради
Донецької області

І все буде добре
Для кожного з нас.
І все буде добре,
Настане наш час.

Святослав Вакарчук

Настане наш час! Обов'язково настане! Але дуже шкода, що не всі люди дожили до «нашого часу». Одним із таких людей є журналіст, політолог, Герой Небесної Сотні Сергій Кемський. 20 лютого 2014 року о 9:28 Сергія Кемського не стало...

Сергій Кемський — син звичайних людей, відмінник у навчанні, мав спортивні захоплення, любив ходити у гори. Він зростав чесною, порядною людиною. Після школи поступив на філософський факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, диплом магістра політології отримав у 2005 році. Закінчивши навчання у Львові, переїхав до Києва. Трохи згодом повернувся в місто Коростень Житомирської області до своїх рідних, які переїхали сюди з Криму в період, коли Сергій навчався у Львові. Разом з другом Сергій заснував Інститут політичних та економічних ризиків і перспектив, писав статті для «Української правди», газети «День» та інших видань. Перекладав з англійської, створив портал для англomовних користувачів про Україну. Заснував сайт, де юристи надавали безоплатні онлайн-консультації громадянам. Також він був засновником та адміністратором онлайн-ресурсів «Кооперативний рух» та «Народний форум».

Сергій — один з тих людей, які створювали історію нашої країни. Його як політолога найбільше хвилювала подальша доля українців. Але не судилося герою пережити 2014 рік.

Початок 2014 року українці та світова спільнота запам'ятають назавжди. Рік багатий на вчинки та події. Велику кількість людей об'єднала Революція Гідності. Боротьба українських громадян за свої права, яка спочатку мала назву «Євромайдан», а згодом — «Революція Гідності», була наймасштабнішою подією в новітній історії нашої країни і логічним продовженням обстоювання прав людини та громадянина.

Після жорстокого побиття молоді спецпідрозділами «Беркут» на головній площі Києва — майдані Незалежності, протестний рух перетворився на тривалу кампанію громадянської непокори владному режиму Януковича, корупції та порушенням прав людини. Сергій Кемський не зміг бути осторонь усіх цих подій. Він також став у ряди мітингувальників. З самого початку й до кінця Сергій був з однодумцями пліч-о-пліч.

День 20 лютого 2014 року став переломним у процесі подій Революції Гідності. Саме в цей день загинуло понад 100 людей. Сергій Кемський — один з небайдужих борців, які увійшли до числа «Небесної сотні».

Сергій — один з тих, хто п'ять років тому вийшов на Майдан на підтримку євроінтеграції, за обстоювання своїх прав. Кримчанин, уродженець Керчі, він вважав себе прихильником демократії, намагався поширювати свої думки й серед інших протестувальників. Саме в цей час Сергій написав вірш «Маяковський — Майдану», яким закликав народ до дії:

Зженемо зі сцени зрадливих щурів,
від кожної сотні оберем делегатів.
В Народній Раді буде народ
Вирішувать і виступати.
А потім — минуть гіркі часи,
Покарана буде кожна сволота.
Агов!
Майдане,
Всіх пригноблених
Клич до свободи!

І, звичайно, Сергій був того кривавого дня на вулиці Інститутській, де силовики розстріляли мітингувальників. Саме там серце молодого чоловіка, люблячого сина та порядної людини зупинилося назавжди.

Сергій Кемський намагався змінити світ ціною свого життя. Він усією душею прагнув найкращого для України. Він вірив, що все можливо... і буде світ новим...

Сергій, як і багато загиблих людей, мав надію на нове життя без корупції, без хабарництва, де права людини понад усе. Ці люди залишили свій слід в історії нашої країни. Такою жорстокою ціною вони обстоювали свої ідеали, були вірними своїм надіям та сподіванням.

Чи будуть покарані ті люди, які безжально розстріляли неозброєних людей? Я вважаю, що ні... Хай вся ця кров залишиться на їхніх руках та совісті. З цим тягарем вони змушені будуть жити все своє життя.

А нам залишається жити в цьому суспільстві і вірити, що смерть простих українських людей не була марною, що наступні покоління будуть з гідністю згадувати та цінувати події того часу, зможуть не просто сподіватися, а робити світле майбутнє вже сьогодні. Ми, громадяни України, повинні довести, що Сергій Кемський та Ангели Небесної Сотні поклали своє життя дарма, що світ буде новим... з прозорою владою, чесним судочинством, із законами, які працюють на людей. Саме за такі ідеали боролися Герої Небесної Сотні.

Хочеться вшанувати пам'ять загиблих Героїв та висловити велику подяку батькам, які виховали сильних, мужніх та вольових людей. Батьки повинні знати, що ми пам'ятаємо вчинок їхніх дітей, цінуємо їхній героїзм, шануємо пам'ять про ті жахливі події 18–20 лютого 2014 року.

Мужність та прагнення Героїв були відзначені. Сергія Кемського, Героя Небесної Сотні, посмертно нагородили орденом «Золота Зірка». Патріарх Філарет відзначив Сергія Кемського медаллю «За жертвність і любов до України». За його мужнє обстоювання справедливості та прав людей, за безкрайній патріотизм йому присвоїли звання «Герой України».

Слава Україні! Героям слава!

Шевченко Аліна

учениця 9 класу

Ізмайлівського закладу загальної

середньої освіти I–III ступенів

Приютівської селищної ради

Олександрійського району

Кіровоградської області

Новий світ, на мою думку, — це реальність, де немає війн між країнами-сусідами, а люди живуть у мирі й злагоді, відзначають важливі дати в житті держави, вшановують пам'ять героїв-земляків, які віддали своє життя за цілісність державної території, не забувають свою історію. Реальність, яка вражає своєю величчю, вчить і виховує нове покоління. Але якщо спостерігати за сучасною молоддю, на жаль, складається враження, ніби більшості з них зовсім байдуже, що нині відбувається на Сході України. Однак ніхто не має права бути байдужим до таких подій, бо невідомо, чия близька людина завтра опиниться під кулями, на полі бою... Складно жити, знаючи, що на частині території рідної країни йде війна, інша частина окупована, а над нами, на щастя, мирне небо. Замислюючись над цим, складно уявити, яке майбутнє чекає на нашу батьківщину: чи знов засяє радісним промінням сонце у синьому небі, чи похмурі дні настануть на рідній землі, вкриваючи небо хмарами від вибухів і надовго сховавши сонце...

З кожним роком стає дедалі більше жертв неоголошеної війни на Донбасі, страждають люди, чиї рідні та близькі загинули там, на лінії вогню... З'являються нові пам'ятні дошки на честь загиблих воїнів, імена яких навечно залишилися в історії народу. А герої справді варті того, щоб нове покоління вшанувало пам'ять про них, адже завдяки воїнам-ветеранам і тим, хто нині продовжує захищати батьківщину, народ живе у вільній країні.

Такі відважні військові були у всі часи, починаючи з часів лицарства і донині. Ось наприклад, Сергій Олександрович Кемський — здавалося б, звичайний журналіст, політолог... Міг би прожити довге щасливе життя поруч зі своїми рідними... Однак усе змінив Євромайдан, куди пішов тридцятидворічний Сергій, щоб захистити і відстояти честь своєї країни. Він вчинив гідно, виконавши свій громадянський обов'язок, але, на жаль, живим додому не повернувся. Я вражена тим, як трагічно склалася його доля, адже не кожен готовий віддати своє життя заради

батьківщини, а Сергій Кемський виявився саме таким — відважним та гідним патріотом України, котрий отримав кулю від снайпера на Євромайдані в 2014 році. Напевно, за життя він вірив у те, що повернеться додому з перемогою, житиме у вільній демократичній країні, знаючи, що рідній землі нічого не загрожує, але... Повернутися живим не судилося, він зробив максимум для держави і став героєм, шкода, що посмертно... Доля внесла свої корективи у життєвий шлях Сергія, але, йдучи від нас, він став зразком виконання свого обов'язку для тисяч людей, котрі ще тоді разом з ним боролися і продовжують боротися за державний суверенітет і територіальну цілісність. Сергію Кемському присвоєно звання Героя України за мужність і наполегливість у обстоюванні прав і свобод людини, громадську мужність і патріотизм, які він проявив, захищаючи країну від внутрішнього та зовнішнього ворога.

Я вважаю, що Сергій Кемський — чудовий приклад людини-патріота, здатної «душу й тіло положити» за свободу й незалежність співвітчизників. У руках сотень тисяч і мільйонів українців — майбутнє України та Новий світ. Майбутнє не повинно бути схожим на минуле, але й історію держави ніхто не має права забувати, бо «хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього», — писав Максим Рильський. Вірю, що наше щасливе майбутнє ще попереду...

Для того, щоб Новий світ був мирним і прекрасним, кожен має почати змінювати що-небудь у собі. Наприклад, якщо людина має шкідливі звички, їх потрібно негайно позбуватися, щоб нове покоління народжувалося здоровим, а не отруєним нікотиним, алкоголем чи наркотиками ще в утробі матері... Тому, мріючи про Новий світ і щасливе майбутнє у ньому, потрібно кожному з нас проаналізувати свій спосіб життя та ставлення до всього живого на Землі, адже людина — істота розумна, і яким буде її майбутнє, таким воно буде і у планети. Змінюватися треба вже зараз, щоб через десятки років історія наших днів була не тільки різноманітною та цікавою, а й повчальною, без воєн, страждань і шкоди природному середовищу, тоді й світ буде новим!..

Шевчук Святослав

учень 11 класу

*Борщівського навчально-виховного
комплексу «Загальноосвітній навчальний
заклад І–ІІІ ступенів № 3 –
гімназія імені Романа Андріяшика»
Тернопільської області*

У кожному сучасному розвинутому суспільстві існують теми, які завжди провокують гострі дебати, а інколи — громадянські протистояння чи конфлікти. Зазвичай вони виникають навколо тих суспільних проблем, що мають складне історичне підґрунтя. Також не є винятком гостре обговорення питань щодо невідомого майбутнього. Безумовно, ці два поняття пов'язані. Адже світ перебуває на зламі епох, і частина людей прагне кардинальних змін, у той час як інші бажають жити за «старим зразком».

Проблемою, що розколює світове суспільство й українське зокрема, є криза сучасного світу демократії, капіталізму, міжнародної та внутрішньої політики й індустрії. Варто зазначити, що не просто криза, а цілковите світове переродження. Я б назвав цей процес «Реформацією III тисячоліття».

Однією з головних причин суттєвих розбіжностей у поглядах, на мою думку, є некоректне та незважене втручання політиків в історію, а також їхнє бажання екстраполювати проблеми минувшини на сьогоднішній й майбутній. Свого часу всесвітньо відомий американський учений Едвард Саїд у книзі «Культура й імперіалізм» слушно зазначив: «Звернення до минулого — одна з найпоширеніших стратегій інтерпретації теперішнього. Їх породжує не лише незгода стосовно того, що було в минулому і чим було минуле, а радше непевність стосовно того, чи минуле насправді минуло, завершилося, пройшло, чи триває — хоч, мабуть, і в інших формах. Ця проблема стимулює різноманітні дискусії про впливи, провини й оцінки, про теперішні обставини й майбутні пріоритети».

Найвищої точки кипіння суспільні дискусії сягають при обговоренні складних питань минулих століть. Емоції та стереотипи, що накладаються на особистий життєвий досвід і досвід предків, багатьох виводять із рівноваги. При цьому відкидається думка, що історія, як і сучасне життя, є цілковито неоднозначною. Жодна історична подія не може мати винятково позитивних чи негативних оцінок, а політичні постаті

минулого — це звичайні люди зі своїми вадами і сильними сторонами, які діяли відповідно до виховання, світогляду, обставин чи переконань.

Як відомо, історія циклічна, і якщо розглядати її із математичної точки зору, вона навіть є періодичною. Завжди через певний проміжок часу події повторюються, хоча вже в іншому прояві. Прикладом є неолітична революція, яка кардинально змінила тогочасне суспільство. А зараз ми маємо змогу спостерігати фазовий перехід, що означає дуже рідкісну подію в історії людства, коли повністю змінюються політика, економіка, культура, мислення — все.

Фазовий перехід спричинив науково-технічну революцію, яка набуває різноманітних форм. Зокрема, інформаційна революція, яка почалася у 50-ті роки минулого століття з широкого використання засобів цифрової обчислювальної техніки, зробила можливою появу Інтернету та соціальних мереж, що істотно посилило вплив громадянського суспільства на всі сфери життя держави. Але, незважаючи на цей розвиток, існує типаж людей, які панічно бояться змін, що несе майбутнє. На думку спадають слова Валерія Пекаря: «Люди бояться майбутнього й голосують за політиків, які стверджують й обіцяють, що майбутнє швидко не настане». Однак прогресивне та свідоме населення прагне розвитку, вдосконалення та утвердження «трендів майбутнього». Ці поняття — загальні тенденції, які виявляються серед різнопланових показників. Трендами майбутнього стануть:

- становлення максимального комфорту для всіх жителів планети;
- здоровий спосіб життя;
- економія природних ресурсів;
- розвиток високих технологій, який включає мінімізацію нанотехнологій та їх здешевлення, що дасть змогу мати доступ до них широким верствам населення.

Сьогодні Україна перебуває на шляху так званої «світової революції» і, незважаючи на всі складнощі як внутрішньої, так і зовнішньої політики, йде в ногу з часом.

Але не завжди наша держава мала змогу встановлювати та утверджувати всі демократичні цінності й свободи, оскільки більше ніж півстоліття перебувала під тоталітарним контролем Радянського Союзу. Лише провал «революції згори», яку Москва намагалася здійснити у формі «перебудови», і спричинений нею розпад СРСР забезпечили Україні справжню державність включно з поверненням її народу колективного

суверенітету. Однак реальне звільнення від радянських форм життя розтягнулося на десятиліття.

Прагнення українців утвердити національну єдність та ідентичність, зміцнити демократичні інститути не збігалися з бажаннями правлячої верхівки 2013–2014 рр. Ці розбіжності призвели до подій, які цілком змінили уявлення та ставлення до України з боку світової спільноти. Те, що почалося як вимога приєднатися до Європи, перетворилося на Революцію Гідності, у якій взяли участь усі представники українського суспільства — від простих людей до політичних лідерів. Протести в Києві продемонстрували незвичайний випадок мобілізації мас, натхненних питаннями зовнішньої політики. Ці події викликали абсолютну геополітичну переорієнтацію українського народу й засвідчили, що заради побудови щасливого та мирного майбутнього українці готові платити надзвичайно дорогу ціну, адже Євромайдан і Революція гідності стали точкою неповернення у «світле минуле» й гарантією входження українського народу в коло європейських народів.

Отже, можна стверджувати, що людство спроможне забезпечити прихід такого таємничого та незвіданого майбутнього. Але це можливо лише за тієї умови, коли у сучасному світі буде збережено історичну пам'ять політичної нації, яка складається з велетенської мозаїки індивідуальних пам'ятей, що доповнюють одна одну й своєю неповторністю формують унікальність нації та окреслюють спільні координати національного минулого, сьогодення та майбутнього.

Шеремет Анна

учениця 10 класу
комунального закладу
«Лозівський ліцей № 1»
Лозівської міської ради
Харківської області

Ти поклала бутон
У направлене дуло рушниці
Й мовила: «Кулі не краще квіток».

Євгеній Євтушенко

За що ми полюбаємо фотографії? Старі чи нові — вони розповідають свої історії. Деякі світлини шепочуть, бо відображають, наприклад, теплі літні вечори; деякі захоплено розповідають про пригоди; а щодо тих, які кричать і репетують — це знімки війни, побоїв, голоду, жорстокості, бідності... Фотографії дуже схожі на людей, проте є одна важлива відмінність: знімки неможливо підкупити чи змусити замовкнути — їх можна кинути у вогонь. Саме так, на мою думку, вчиняють і з людьми, які не скорилися й вийшли на мітинг чи протест обстоювати свої права — спалюють.

Вони були українцями з великої літери, до останнього подиху й серцебиття. Захищаючи правду, несли транспаранти в той бій, з якого і не сподівалися повернутись. Щоб донести слова мольби до глухих, виводили їх на бруківці Євромайдану кров'ю. Сотня хлопців і дівчат поклали життя на олтар правди, виміняли його на голос і прокричали на всю Україну: «Досить! Хочу демократії!»

Щороку до дня Революції Гідності українці покладають квіти до монументів героям Небесної Сотні, щоб завжди пам'ятати й більше не вчиняти такого кровопролиття. Батьки, сини, дочки, дружини, чоловіки — усі вони залишилися без тих, кого любили. А у мене виникає запитання: «За що ті померли?» У розквіт, здавалося б, свободи слова, невже вони не мали прав виходити на мирні протести? Мені завжди було цікаво, навіщо люди збираються у натопи, адже легше було б надсилати листи. Але трохи подумавши, я дійшла такої думки: людина — слабка істота, вона не зможе ефективно обстоювати власні права — швидко здасться; однак якщо група людей, об'єднана спільними інтересами, привселюдно робить одну заяву на всіх, то це вже не слабка особистість,

а справжня сила, яку не почути — смішно. Це як на Гуцульщині чоловіки танцювали аркан, демонструючи мужність і братерство. Так ось, я вважаю, що виходити на мітинги досить корисно, бо це найкращий спосіб для народу рішуче висловити те, що не влаштовує, звісно, якщо ви певні у своїх переконаннях.

Цей конкурс присвячений людині, яка мала залізну віру і стійкість духа та яка разом із співвітчизниками поклала життя на Інститутській — Сергію Кемському. Це журналіст, творчість якого надихнула українців брати фломастери, папір та разом боротися проти утисків та несправедливості. Якщо пам'ятаєте, деякий час була популярна його стаття «Чуєш, майдане!», у якій митець узагальнює прагнення активістів до усунення феодальних порядків та встановлення прямої демократії. Сергій Кемський не був простим «писакою», який підбурює натовп і споглядає, що трапиться, по телевізору. Ні! Його ідейні переконання цього не дозволили, автор статті настільки вірив у свої слова, що стояв пліч-о-пліч із майбутніми героями Небесної Сотні й загинув як взірець волі та національної свідомості українського народу. Світла пам'ять йому та всім нашим героям-побратимам!

Та що ж тепер розводити дискусії, потрібно робити висновки. Один латинський вислів закликає: «Май мужність використовувати власний мозок!». На мою думку, всі жертви подій на Майдані залишилися б живими, якби правоохоронці та снайпери не застосовували зброю чи силу до протестувальників. Однак не тільки вони відмовилися звернутися до здорового глузду: розлючений натовп під гаслами свободи, наче сказаний, обурився на працівників, що намагалися стримати його. Здається, що ніхто не винен, та звідки ж кров? Не даючи змоги піти, безжалісні кулі пронизували тіло, розривали шкіру й проводжали до іншого світу всіх, хто траплявся на шляху. А що на це скаже снайпер: «Це моя робота»?!

Проведемо аналогію з Другою Світовою війною: одні билися за владу і землі, слухаючи заклики командирів, інші — трошили голови, обороняючись; війна пройшла — залишилися гори трупів, з'ясувалося, що звичайним людям з обох сторін вона не була потрібна, та руки в крові у кожного; найжорстокіша подія за всю історію людства минулася, на мою думку, безкарною. Але кого звинуватити — це вже питання. Дійсно, не вбивати ж нащадків тих, хто просто виконував накази, був солдатом своєї держави. Ще відтоді потрібно було схаменутися та збагнути, що добре, а що — ні, і що не всі накази слід неухильно виконувати.

Проте зараз ми можемо зробити висновок: «Завжди використовуй розум!», бо будеш відрізнятися від мавп лише відсутністю шерсті.

Досить про сумне, я вірю, що, незважаючи на жахливі речі, які відбуваються останнім часом у моїй державі, Україну чекає чудове майбутнє. Спробуйте заплющити очі й уявити ідеальний світ. Для мене це — чисте повітря, річки, зелені гаї та квітучі луки; щасливе, спокійне населення, яке думає: «Краще з'їздити на відпочинок чи відремонтувати дачу?», а не «Купити хліба чи відкласти на чоботи?»; розвинена промисловість; туристи з інших країн, які захоплюються красою української природи та архітектури; велосипедисти, що, проїжджаючи по нашому парку, дивуються, яка рівна бруківка; шофери, що аплодують рівному асфальтові та... Щось я замріялася, для початку досить і мирного неба над головою та благополуччя родин, злагоди в хаті кожного! Бо ми ж, українці, гідні цього! Чи не так?

Яковлева Юлія

*учениця комунального позашкільного
навчального закладу*

*Білопільської районної ради Сумської області
«Центр дитячої та юнацької творчості»*

Ми, українці, здавен прагнули волі. І тільки наприкінці ХХ століття збулася наша мрія: Україна стала вільною та незалежною. Проте боротьба за волю і, що не менш важливо, гідність, із проголошенням державності не припинилася...

Ми пережили Майдан 2004 року, а потім і Революцію Гідності, довівши і світові, і передусім самим собі, що ми, українці, є народ, вартий кращої долі. Та ціна перемоги у битві за нашу волю, за честь та гідність була високою...

На початку 2014 року в серці нашої державі, у місті Києві, трапилися трагічні і разом з тим доленосні події. А почалося все з того, що українці прагнули підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Коли влада у критичний момент просто-напросто відмовилася виконувати свої обіцянки і з невідомої причини відмовилася від обраного

європейського шляху, на боротьбу піднявся сам народ. І сотня українців у січні-лютому 2014 року своїми життями заплатила за нашу волю, честь та гідність українського народу. І одним з них був молодий політолог, журналіст та громадський активіст Сергій Олександрович Кемський. Йому не виповнилося і тридцяти трьох років, коли куля снайпера жорстоко та безжално увірвала його життя...

Сергій Олександрович не був просто учасником подій боротьби за волю і свободу, честь та гідність усього українства. Будучи магістром політології, а також маючи нездоланне бажання донести свої ідеї прямої демократії й кооперативного руху, він писав статті для різних вітчизняних видань. І серед них найбільш відомими були знана всім «Українська правда», газета «День».

Ще до самого Євромайдану він шукав ефективні механізми контролю за українськими політиками, неспроста вважаючи багатьох з них винними у корупційних діяннях. І одним із засобів вираження поглядів Сергія Кемського був заснований і керований ним інтернет-ресурс «Кооперативний рух». А коли справді вдарив дзвін революції, коли настав час боротьби за гідність, Сергій був у перших рядах. І, проживаючи на той момент у Коростені, вже там, а потому і в столиці України активно боровся проти свавілля влади і міліції зокрема. І виразом його борні пліч-о-пліч з іншими небайдужими була дієва допомога у створенні організацій взаємодопомоги, а також його слово про волю та гідність.

Першого грудня 2013 року він сам був учасником колони правозахисників та профспілкових активістів, виражаючи протест проти свавілля міліції. Саме цього дня 1991 року ми, українці, не просто зробили на Всеукраїнському референдумі доленосний крок до волі, а увінчали прагнення тисяч і тисяч борців за долю нашого стражденного народу.

Стаття «Чуєш, Майдане?» стала не просто заклик до прямої демократії та громадського контролю за владою, а істинним криком зраненої української душі, волянням до сумління народу з метою збудити в українському суспільстві потребу стати всім як один проти владного свавілля.

Ця стаття вийшла у світ справді символічно: в день шанування Святого Миколая, дев'ятнадцятого грудня 2013 року. І немовби цим самим увінчала справжнім безсмертям героя Євромайдану Сергія Олександровича Кемського. Він до кінця свого земного життя вірив у те, що ми, українці, будемо повноцінними європейцями не тільки географічно і постанемо з попелу, немовбито фенікс. У ці ідеї безсмертя українського

духу, прагнення до волі нашого народу віримо і ми. Та точно знаємо: настане час — і наша нація буде взірцем демократії, гідності.

Незважаючи на те, що жити в Україні через конфлікт на Сході нашої держави стало важче, жертва Сергія Кемського та інших активістів Євромайдану не була марною. Адже нам, українцям, завдяки цьому вдалося добитися такого потрібного безвізового режиму з Європейським Союзом. І в нашому житті, нехай і повільно, проте все ж відбуваються позитивні зміни. Та нехай часом на душі важко, проте ми знаємо: світ точно стане новим, а процеси, започатковані Євромайданом, що приніс свіжий вітер перемін, є точно незворотними.

Наукове видання

**Збірка робіт переможців
Всеукраїнського конкурсу есе
імені Сергія Кемського
до Дня Гідності та Свободи**

Частина 1

Відповідальний за випуск *О. В. Лісовий*
Редагування *Т. П. Чернецька*
Верстання тексту *Л. В. Северенчук*
Дизайн обкладинки *Б. Л. Лісовський*

Формат 60×84 1/16. Папір офс. 80 г/м².
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 8,84.
Наклад 300 прим.

Видавництво: Національний центр «Мала академія наук України»
Кловський узвіз, буд. 8, м. Київ, 01021

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6999 від 04.12.2019.